

Bærekrafts- undersøkelsen 2024

Sparebank 1
Sørøst-Norge

Sammendrag

Klimaholdninger:

Nesten seks av ti mener at klimaendringene er menneskeskapt, og litt flere er bekymret for konsekvensene av klimaendringene (nesten syv av ti). Fire av ti mener at Norge tar for lite ansvar for å redusere klimapåvirkning. Litt over halvparten mener at klimaendringene er den største samfunnsutfordringen i dag, en ganske lik andel som i Norge ellers, men en lavere andel enn dem som er bekymret for konsekvensene av klimaendringene. Knappt én av tre mener at deres eget forbruk ikke har noen betydning for klimaendringene. Drøyt seks av ti sier seg villige til å redusere eget forbruk for å leve mer miljøvennlig, mens knapt fire av ti mener Norge tar for lite ansvar for å redusere klimapåvirkning.

Strategi og målsetninger blant bedrifter og kommuner:

Halvparten av bedrifter vurderer i stor eller svært stor grad bærekraftsarbeidet som strategisk viktig. Eierne, kunder og styret er viktigst for denne vurderingen. De viktigste rådgiverne i spørsmål om bærekraft er ansatte/interne ressurser, hvor 13 prosent har svart dette, men nesten én av tre svarer at ingen er den viktigste rådgiveren. Folkevalgte politikere er viktigst for om kommunene vurderer arbeidet med bærekraft som strategisk viktig, etterfulgt av statlige myndigheter og ansatte i kommunen. En større andel kommuner enn i landet ellers sier at innbyggere i kommunen er viktigst for denne vurderingen. Ansatte/interne ressurser er kommunenes klart viktigste rådgivere i spørsmål om bærekraft og kommunene i Sørøst-Norge har oftere svart dette enn kommuner i andre deler av landet. Det er også en mindre andel kommuner i Sørøst-Norge som svarer at regionale og statlige myndigheter er den viktigste rådgiveren, sammenlignet med det nasjonale resultatet.

To av fem bedrifter har konkrete mål for å kutte utslipp, men bare litt under halvparten av dem har også en overgangsplan. Én av fem bedrifter har et klimaregnskap, og det er vanligere å ha et klimaregnskap blant dem som også har konkrete mål og overgangsplan. Andelen bedrifter som har klimaregnskap, øker i takt med antall ansatte og hvor stor omsetning man har. Nesten alle kommunene i Sørøst-Norges region har konkrete mål for å kutte utslipp (94 prosent), men kun cirka fire av ti har en overgangsplan. Syv av ti kommuner svarer at de har et klimaregnskap, og det er vanligere å ha et klimaregnskap dersom kommunen har konkrete mål om å kutte utslipp og overgangsplan.

Sammendrag (forts.)

Bærekraftige valg:

Selv om mange (to av fem) svarer at de i liten grad har gjort endringer i egen hverdag for å redusere egen klimapåvirkning de siste tolv månedene, har mange gjort tiltak som reduserer deres klimapåvirkning. En av tre har gått, syklet eller reist kollektivt til jobb eller skole, og tre av fem har redusert hvor mye mat som kastes. Nesten tre av fem har redusert strømforbruket sitt og to av fem har handlet brukt eller reparert heller enn å kjøpe nytt. Kvinner har jevnt over, oftere gjort forbruksreduserende tiltak, enn hva menn har. Reduksjon av kjøttforbruket og antall flyreiser er mindre vanlige tiltak, men er mer utbredt blant dem som har redusert forbruket av hensyn til klima og miljø. Nesten tre av ti har gjennomført tiltakene for å redusere forbruket sitt i hovedsak av hensyn til klima og miljø, og litt over halvparten av hensyn til egen økonomi. De som har redusert forbruket sitt av hensyn til klima og miljø har gjort flere tiltak enn hva de som har redusert forbruket av hensyn til egen økonomi har.

En av tre boligeiere har gjennomført energitiltak i boligen de siste tre årene, og en av ti har ikke enda gjort tiltak, men planlegger å gjøre det. Hvis man kan velge mellom to ellers like boliger, foretrekker de fleste boligen med høyere energiklasse.

Tre av ti bedrifter har gjort endringer i forretningsmodellen grunnet klimaendringer. Av de som har gjort endringer, planlegger halvparten å gjøre ytterligere endringer. Bedriftene er i varierende grad villige til å betale mer for maskiner, utstyr og kjøretøy som reduserer bedriftens klimapåvirkning, og kjøper i liten grad inn brukte gjenstander til drift eller resirkulerte råvarer. Nesten tre av ti vurderer i stor grad bærekraft ved anskaffelse av lokaler.

Over halvparten av kommunene har gjort endringer i tjenestemodellen på grunn av klimaendringer, og en av fire har ikke gjort endringer, men planlegger å gjøre det. Kommunene er i varierende grad villige til å betale mer for produkter og tjenester som bidrar til å redusere kommunens klimapåvirkning. Én av tre kommuner i regionen kjøper i stor grad inn brukte gjenstander til drift eller resirkulerte råvarer. Dette er langt større andel enn for kommunene i landet ellers.

Sammendrag (forts.)

Tap av natur og naturskader:

Nesten fire av fem personer er bekymret for konsekvensene av tap av arts mangfold og uberørt natur, nesten like mange som mener at Norge bør ta større ansvar for å bevare mer av sin natur (fire av fem). Drøyt halvparten anser tap av natur som en risiko for hverdagslivet sitt, men få bedrifter anser tap av natur som en risiko for virksomheten sin. Én av tre kommuner i regionen oppfatter tap av natur som en risiko for næring i kommunen, og nesten halvparten oppfatter naturtap som en risiko for innbyggerne.

En av fire personer er bekymret for naturskader på boligen sin. Bedriftene er i liten grad bekymret for at naturskader skal påvirke virksomhetens daglige drift. Kommunene er i varierende grad bekymret for dette.

Sammendrag (forts.)

Tilbud og marked:

Befolkningen i Sørøst-Norge er i middels grad bevisste i sine innkjøp. Over halvparten foretrekker miljømerkede varer, og nesten halvparten foretrekker varer som er etisk merket og leverandører som tilbyr klimavennlige varer og tjenester. Tre av fem foretrekker varer og tjenester som er produsert lokalt. Under halvparten er villige til å betale mer for bærekraftige produkter og tjenester, men bærekraft er ikke spesielt viktig ved valg av fond og spareprodukter. Mange opplever det som vanskelig å finne ut om varer og tjenester er produsert på en bærekraftig måte, likt som i resten av Norge. Halvparten sier de ikke har råd til å velge varer og tjenester som er bærekraftige, og litt færre mener at utvalget er for dårlig.

Bedriftene tilbyr i varierende grad klimavennlige produkter og tjenester, og bedriftene tilbyr dette i større grad enn hva de opplever at kundene deres etterspør slik tjenester. Kommunene opplever i liten grad at innbyggere etterspør klimavennlige tjenester, og leverer i varierende grad dette. Det er vanligere at bedriftene selv stiller krav om bærekraft til leverandører og samarbeidspartnere enn at de mottar slike krav fra kunder og samarbeidspartnere. Over halvparten av kommunene i regionen svarer at de stiller krav om bærekraft til sine leverandører eller samarbeidspartnere. Dette er en høyere andel enn i landet ellers.

Etterspørsel fra kunder er den viktigste driveren for grønn omstilling i bedriftene, og lønnsomhet/økonomi er den viktigste barrieren. For kommunene er krav fra myndigheter den viktigste driveren, og økonomi den viktigste barrieren.

Sammendrag (forts.)

Fremtidsutsikter:

Yrkesaktive og studenter er i liten grad bekymret for at deres egen arbeidsplass skal bli overflødig, eller at deres kompetanse skal bli mindre relevant, på grunn av det grønne skiftet. Menn er i større grad bekymret enn kvinner og jo høyere inntekt man har, jo mindre bekymret er man.

Nesten tre av ti bedrifter anser bærekraft som en finansiell risiko. Flere bedrifter er optimistiske enn pessimistiske med tanke på hvordan bærekraft vil påvirke dem de neste fem årene. De faktorene bedriftene oftest tror vil øke er etterspørselen av deres produkter/tjenester, samt omsetningen. Lønnsomhet er faktoren hvor det er størst andel som tror vil reduseres som en følge av bærekraft, nesten like mange tror bærekraft vil redusere deres lønnsomhet, som tror at bærekraft vil øke deres lønnsomhet. Når det gjelder kommunene, tror drøyt halvparten at antall arbeidsplasser i kommunen vil øke de neste fem årene som følge av bærekraft.

Én av tre bedrifter opplever i stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse om bærekraft, og like mange kommuner svarer det samme. Drøyt to av fem bedrifter og kommuner, mener at de i stor grad er forberedt på å tilpasse seg nytt regelverk om rapportering og offentliggjøring av bærekraftsinformasjon. Kommunene har større tro på at kunstig intelligens (KI) vil være til nytte i arbeidet med bærekraftig omstilling enn det bedriftene har.

Arbeidsliv og mangfold:

Over halvparten av bedriftene har konkrete mål for likestilling, inkludering og mangfold. Nesten én av fem yrkesaktive og studenter svarer at de enten selv har blitt diskriminert eller at de har observert diskriminering på arbeidsplassen/ studiestedet. Nesten én av fire yrkesaktive og studenter vektlegger bærekraft og samfunnsansvar ved valg av arbeidsgiver. En av tre svarer at de ønsker å få flere kollegaer som er ulik seg selv på arbeidsplassen sin.

Om undersøkelsen

Norge har forpliktet seg til [FNs bærekraftsmål](#), og målene har stor innvirkning på norsk politikk i kommuner, lokalsamfunn og nasjonalt. I det felles arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål har bedrifter og kommuner en viktig rolle. Nye lover og reguleringer gjør det nødvendig med endringer i den daglige virksomheten, og flere opplever at rammebetingelsene endrer seg som følge av klimaendringene. Omstillingsevnen og hvilke tiltak man gjør som bedrift eller kommune er førende for hvordan arbeidet med bærekraft blir fremover.

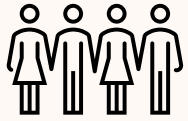
Denne rapporten viser hvordan bedrifter og kommuner tror deres arbeid med bærekraft vil bli i de neste årene, og hvordan de jobber med det i dag. Vi belyser flere ulike tema, som bærekraftig utvikling og mulighetene og utfordringene som følger med det og hvordan bedriftene ser på utfordringer med natur og klima for deres virksomhet. Drivere, barrierer for omstilling og utvikling, prioriteringer og viktigheten av forskjellige tiltak analyseres, og forskjeller fremheves.

Det er ikke bare bedrifter og kommuner som sitter med ansvaret og mulighetene for å drive bærekraftsarbeidet fremover, også innbyggerne har en viktig rolle. Vi ser også på innbyggernes holdninger til bærekraft, handlinger knyttet til forbruk og forbruksreducerende atferd, barrierer for bærekraftige valg, samt befolkningens syn på forholdet mellom bærekraft og arbeidsliv.

Til sammen danner disse tre målgruppene et godt bilde på arbeidet med bærekraft og hva som kjennetegner regionen som dekkes av Sparebank 1 Sørøst-Norge. Regionen som dekkes er fylkene Buskerud, Vestfold og Telemark.

Vi sammenligner resultatene med resten av Norge i PowerPoint og viser forskjeller innad i Sørøst-Norge i Excel-dokumentene som en del av leveringen.

Målgrupper og datagrunnlag

OM UNDERSØKELSEN RETTET MOT BEFOLKNINGEN

Utvalget ble trukket tilfeldig blant deltakerne i et av Norges største web-panel. Alle deltakerne i panelet er rekruttert gjennom telefonintervjuer eller annen målrettet rekruttering. Utvalget er representativt for befolkningen i Norge. Resultatene er vektet etter kjønn, alder og geografi.

Antall intervju i regionen: 301* | Antall intervju totalt i Norge: 6.089

Metode: Webpanel | Gjennomført: 31. januar til 16. mars 2024

OM UNDERSØKELSEN RETTET MOT BEDRIFTER

Undersøkelsen rettet mot bedrifter ble gjennomført blant et tilfeldig utvalg av bedriftsledere. Utvalget er trukket blant bedrifter med minst én ansatt. Resultatene er vektet etter bedriftsstørrelse og geografi.*

Antall intervju i regionen: 309* | Antall intervju totalt i Norge: 1.718

Metode: Telefon | Gjennomført: 17. januar til 20. mars 2024

* Inkludert tilleggsintervju i fylkene.

OM UNDERSØKELSEN RETTET MOT KOMMUNER

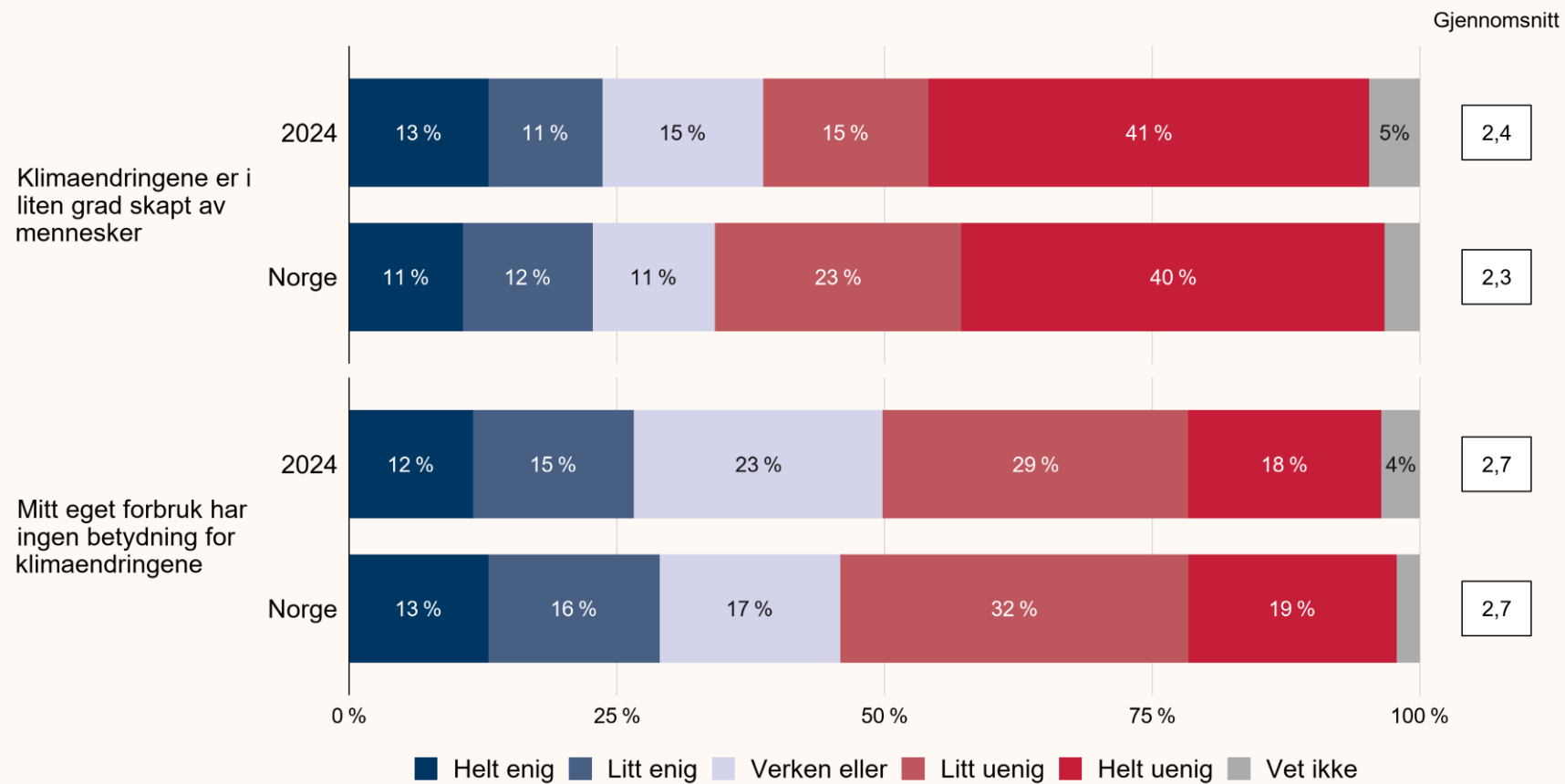

357 kommuner i Norge ble invitert til å delta i undersøkelsen, og 253 kommuner har svart. Undersøkelsen ble besvart av ordfører, kommunedirektør (rådmann), eller andre i administrasjonen av kommunen. Det var mulig å hoppe over spørsmål og antallet svar kan derfor variere.

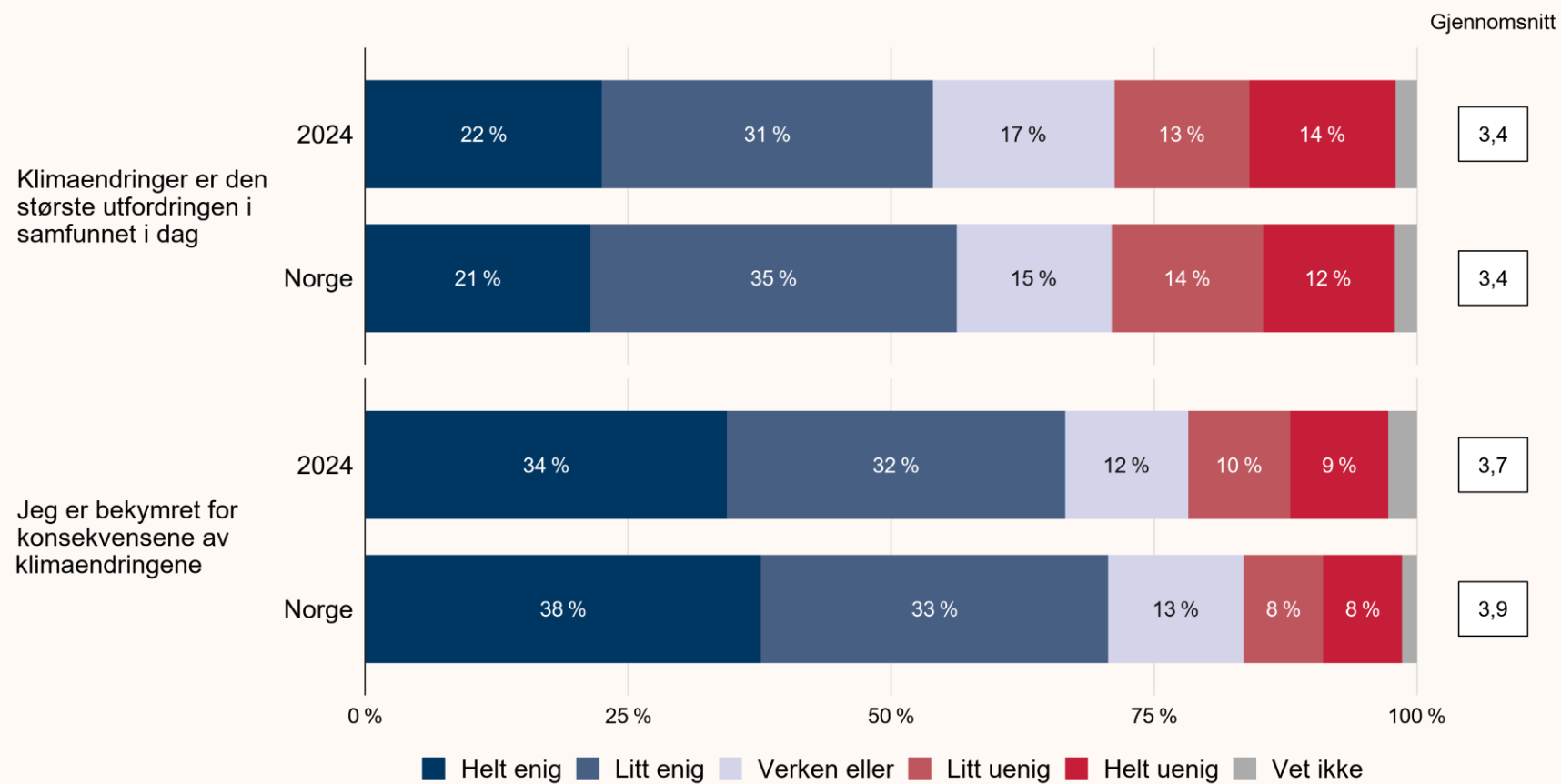
Antall intervju i regionen: 16 | Antall intervju totalt i hele landet: 253

Metode: Webskjema | Gjennomført: 31. januar til 11. mars 2024

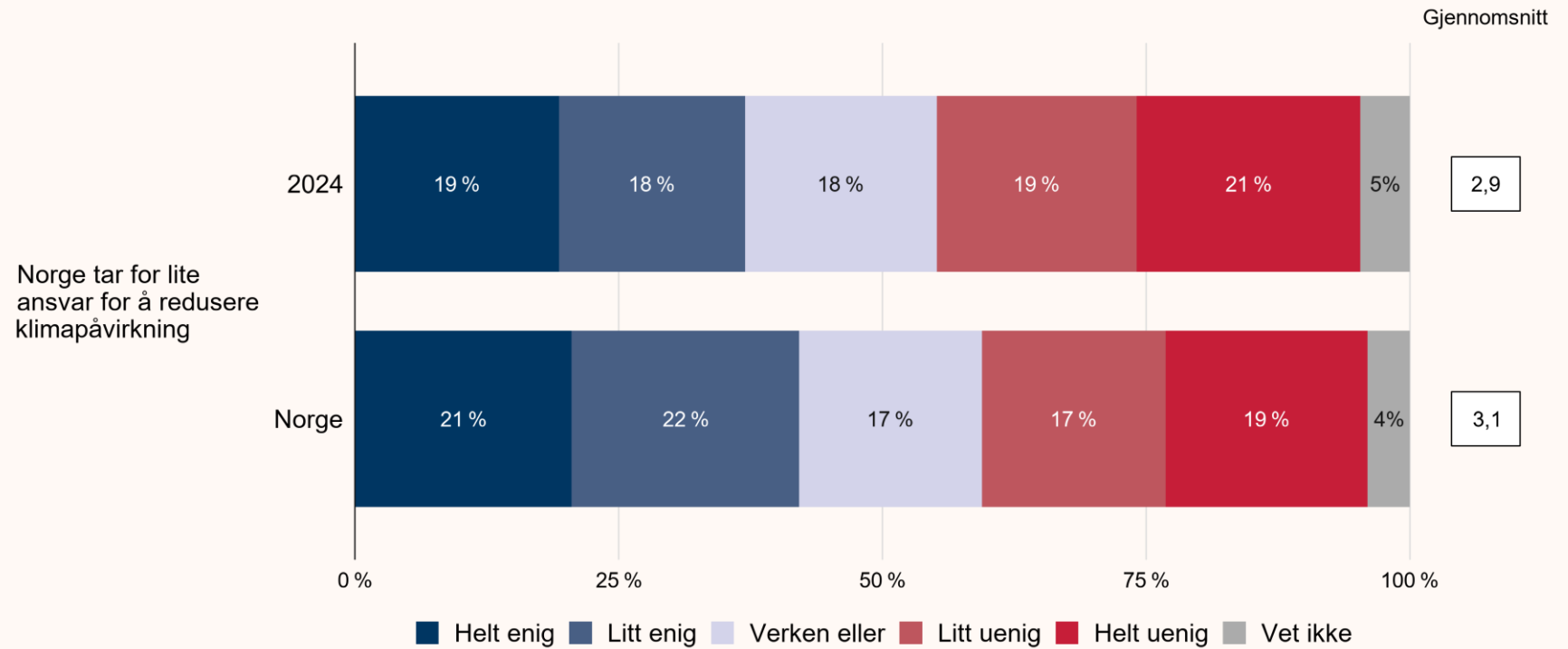
Befolkningens holdninger til klimaendringer og forbruk

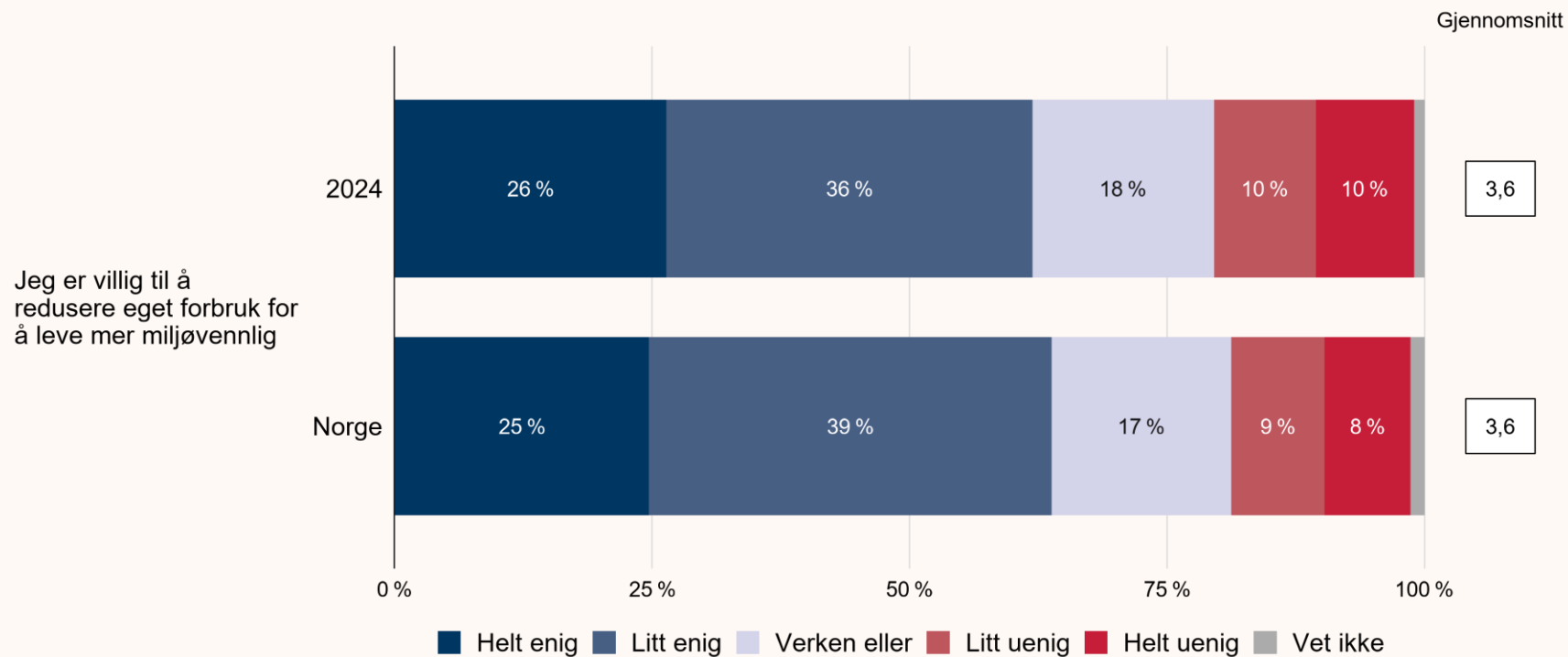
Bekymring for klimaendringer i befolkningen

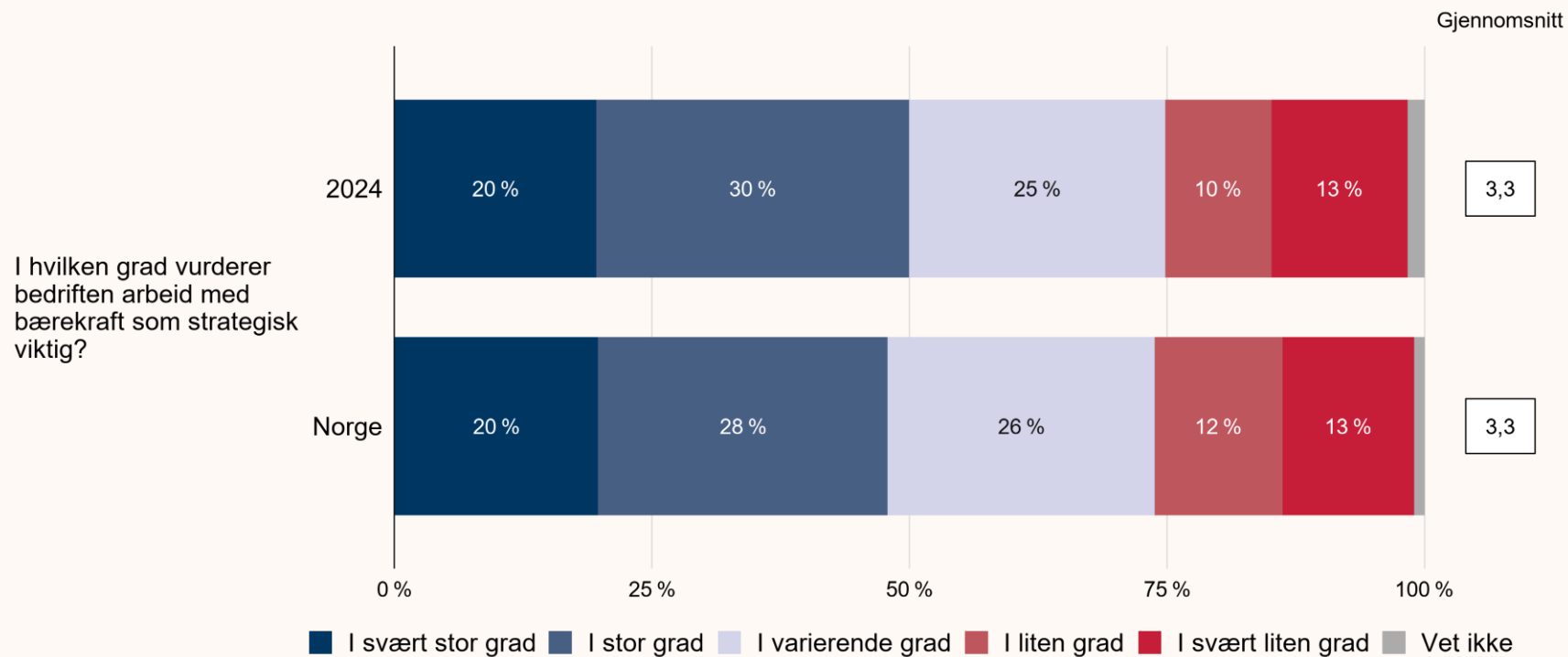
En av tre personer mener Norge tar for lite ansvar for å redusere klimapåvirkning

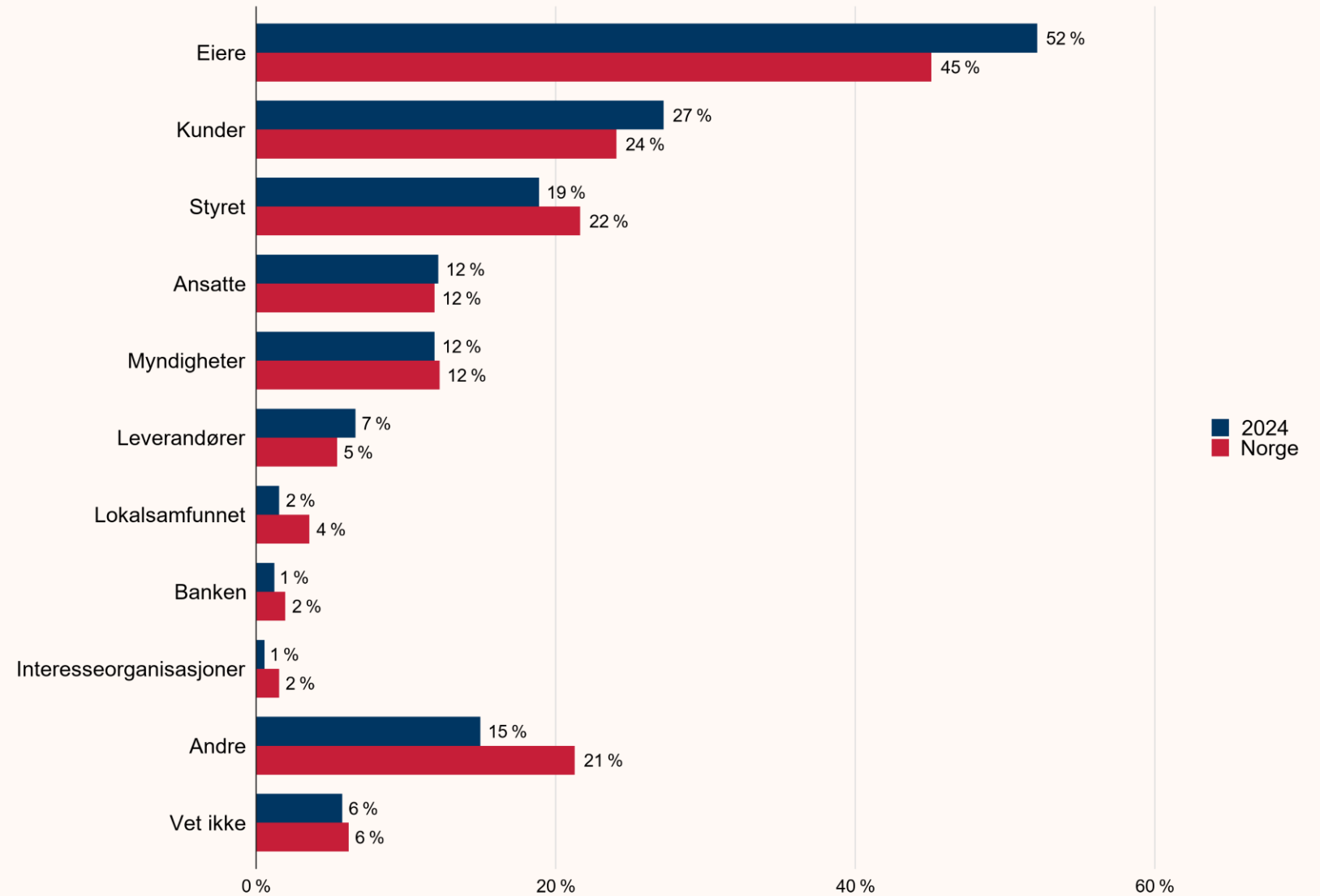
Tre av fem personer er villige til å redusere eget forbruk for å leve mer miljøvennlig

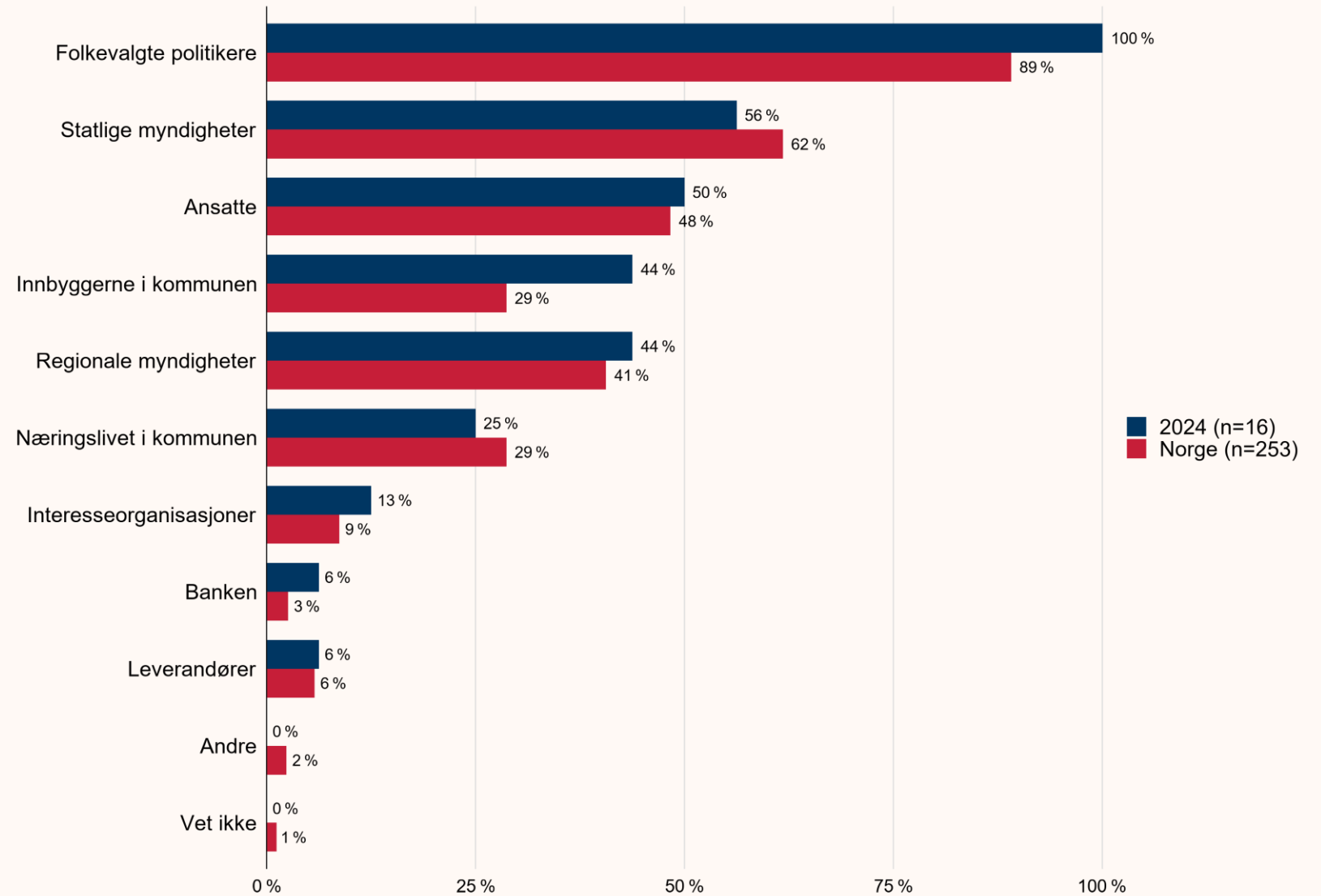
Halvparten av bedriftene vurderer i stor grad bærekraft som strategisk viktig

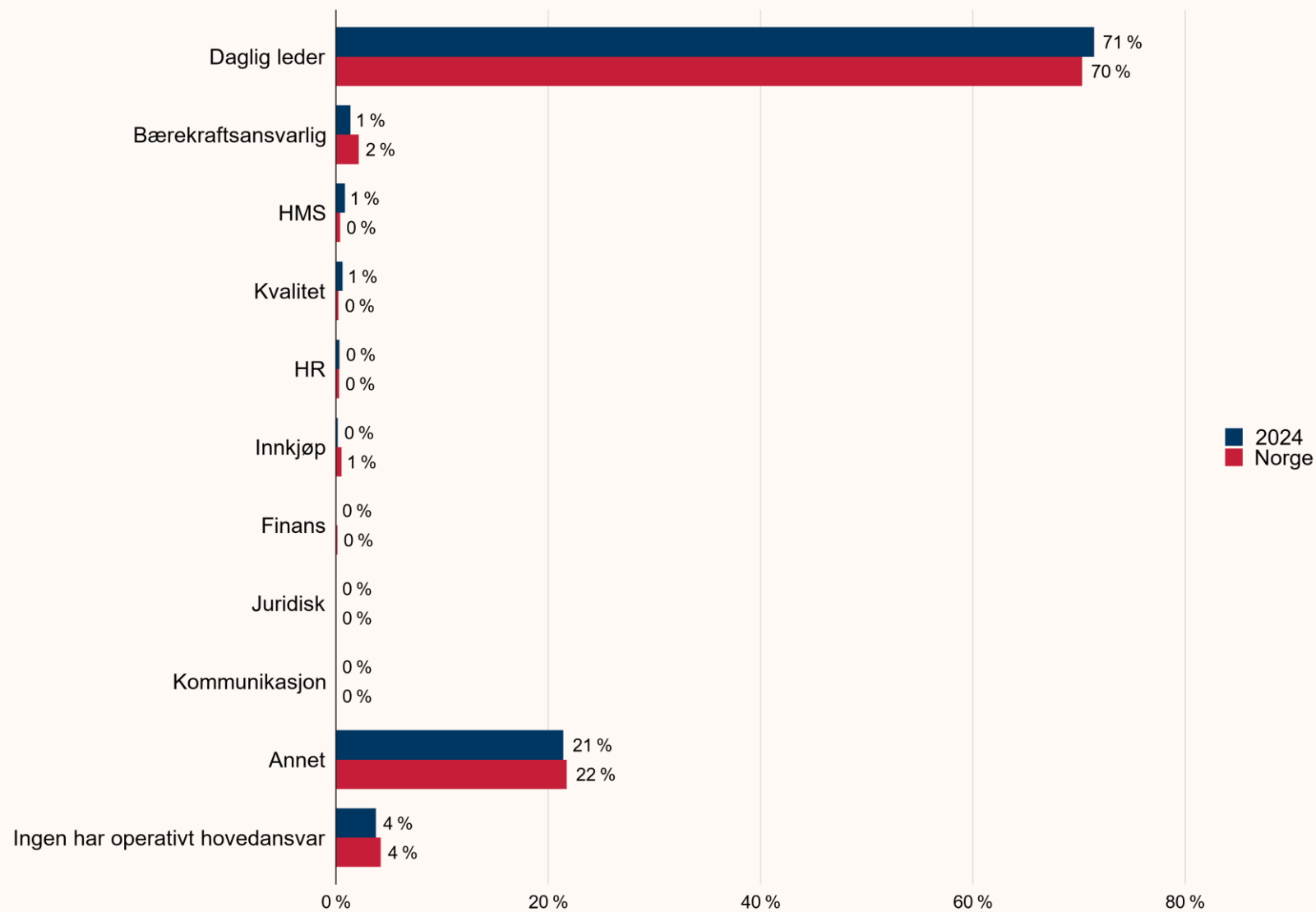
Eiere har størst innflytelse på om bedriften vurderer bærekraft som strategisk viktig

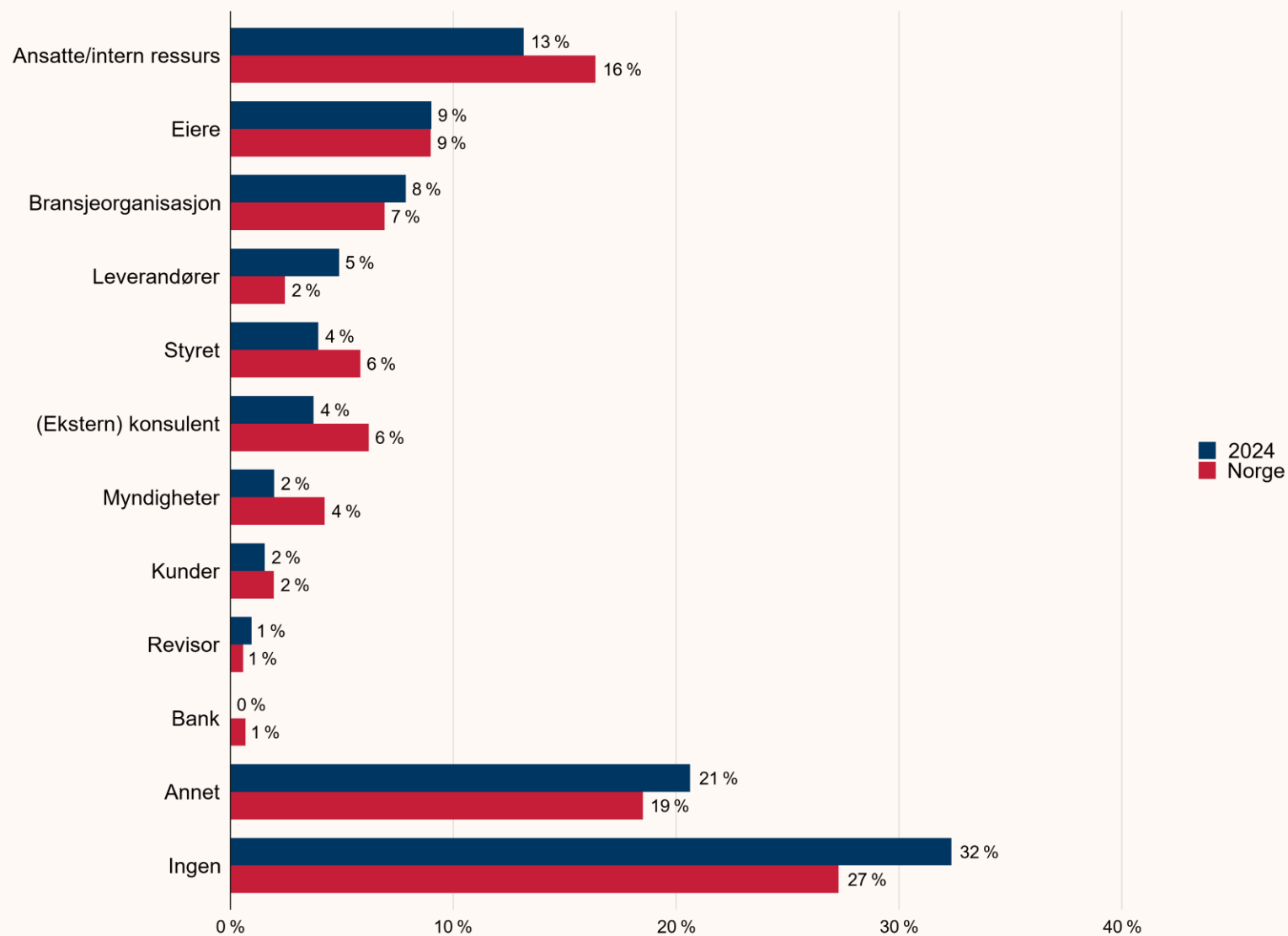
Politikerne har størst innflytelse på om kommunen vurderer bærekraft som strategisk viktig

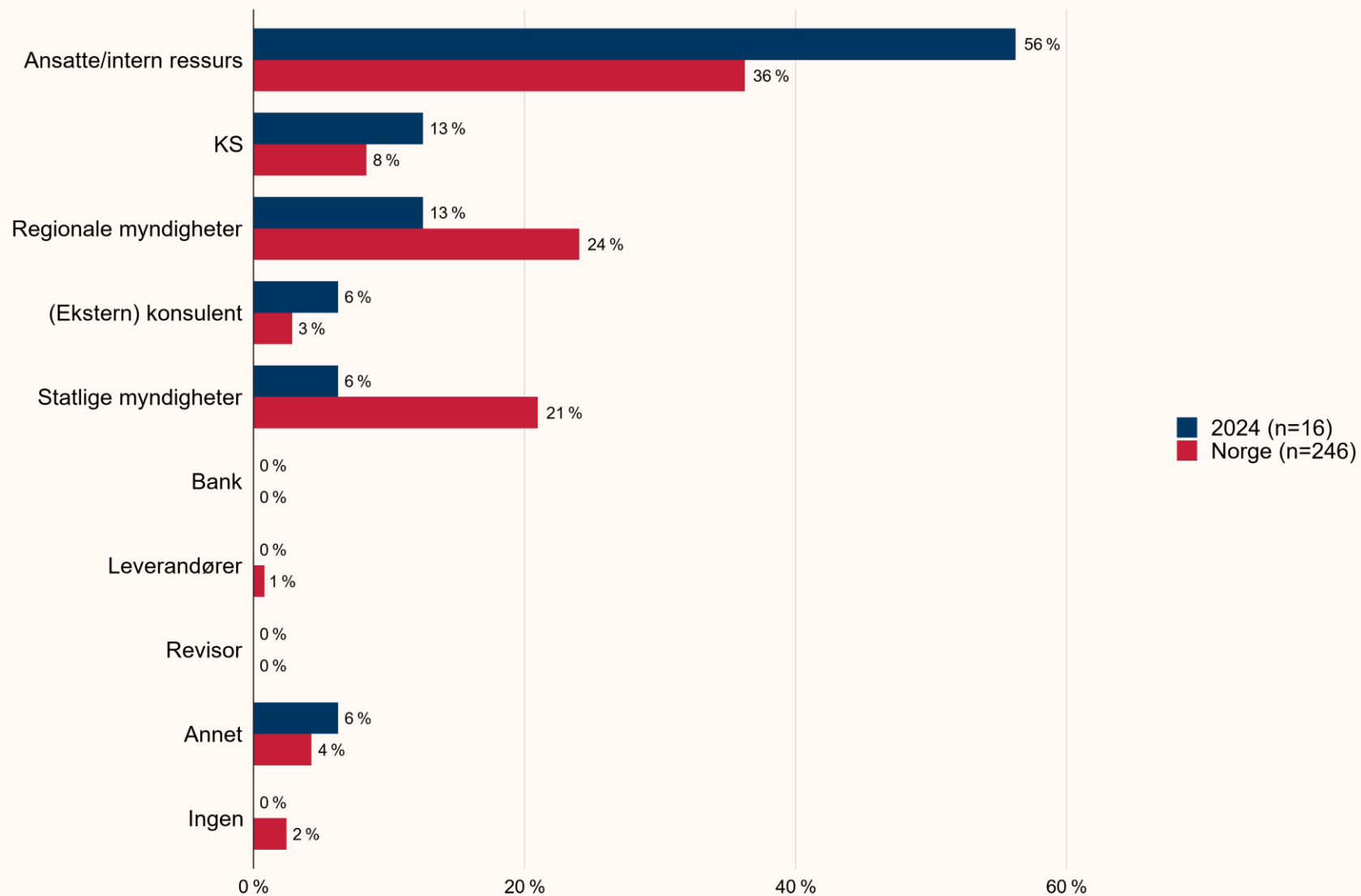
Daglig leder har det operative hovedansvaret for bærekraft

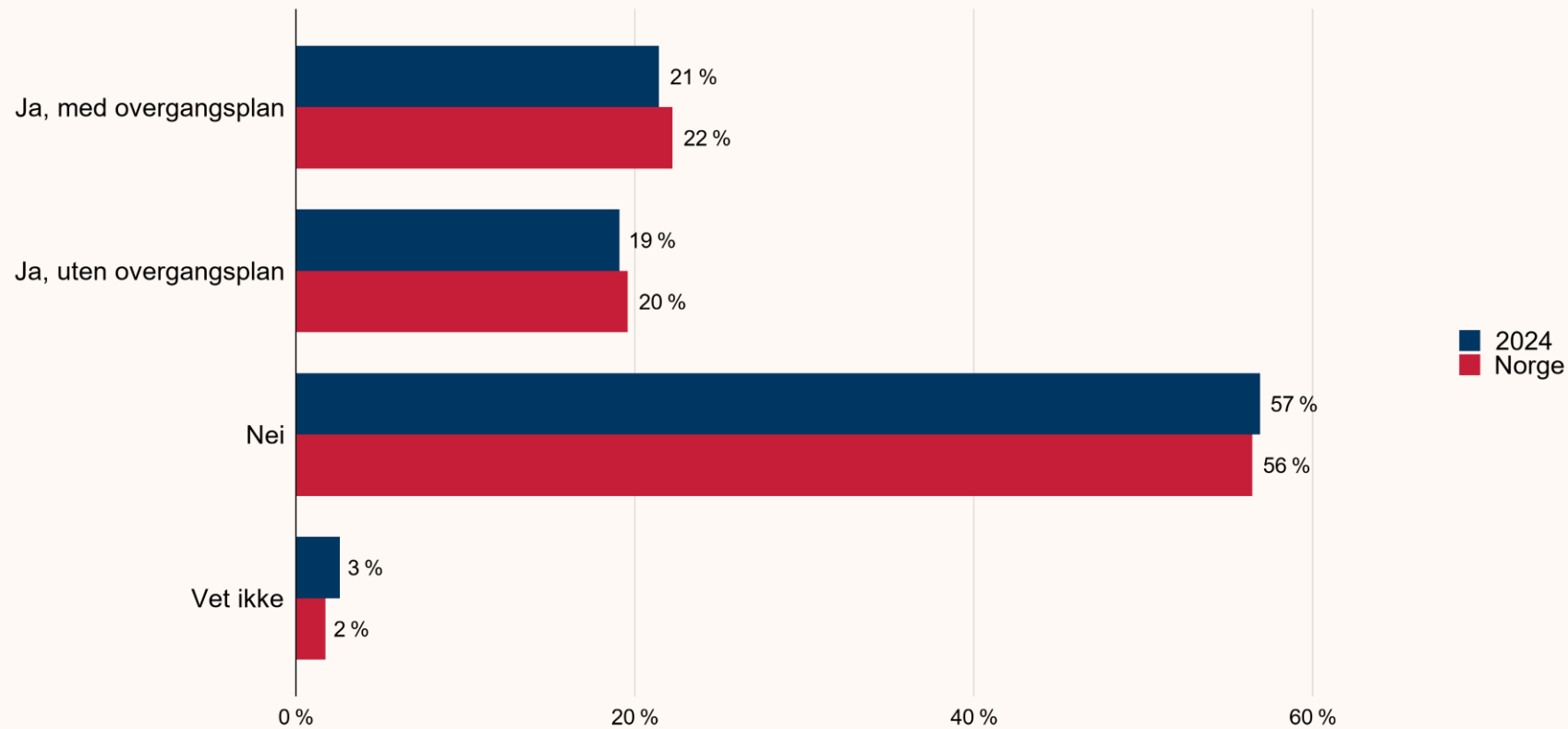
Hvem er bedriftens viktigste rådgiver i spørsmål om bærekraft?

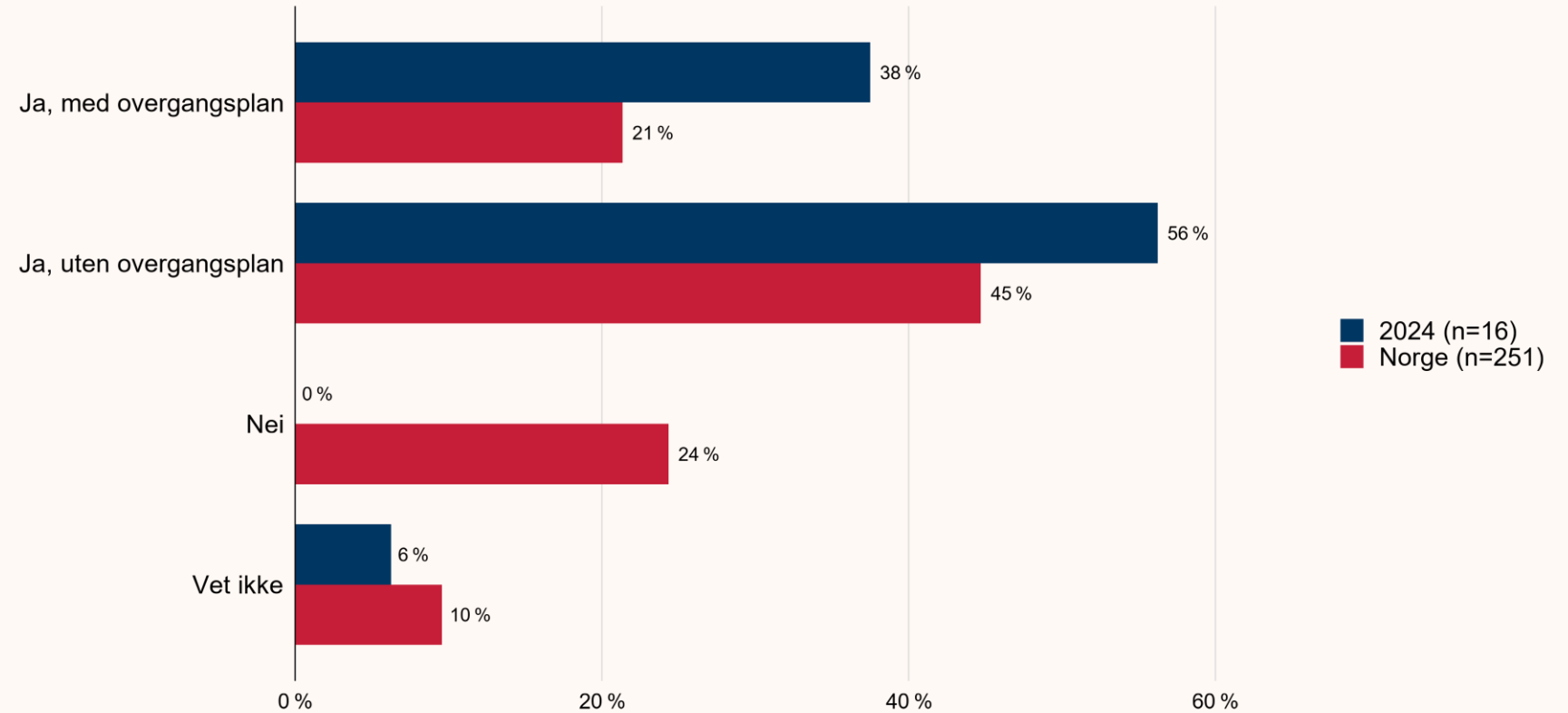
Hvem er kommunens viktigste rådgiver i spørsmål om bærekraft?

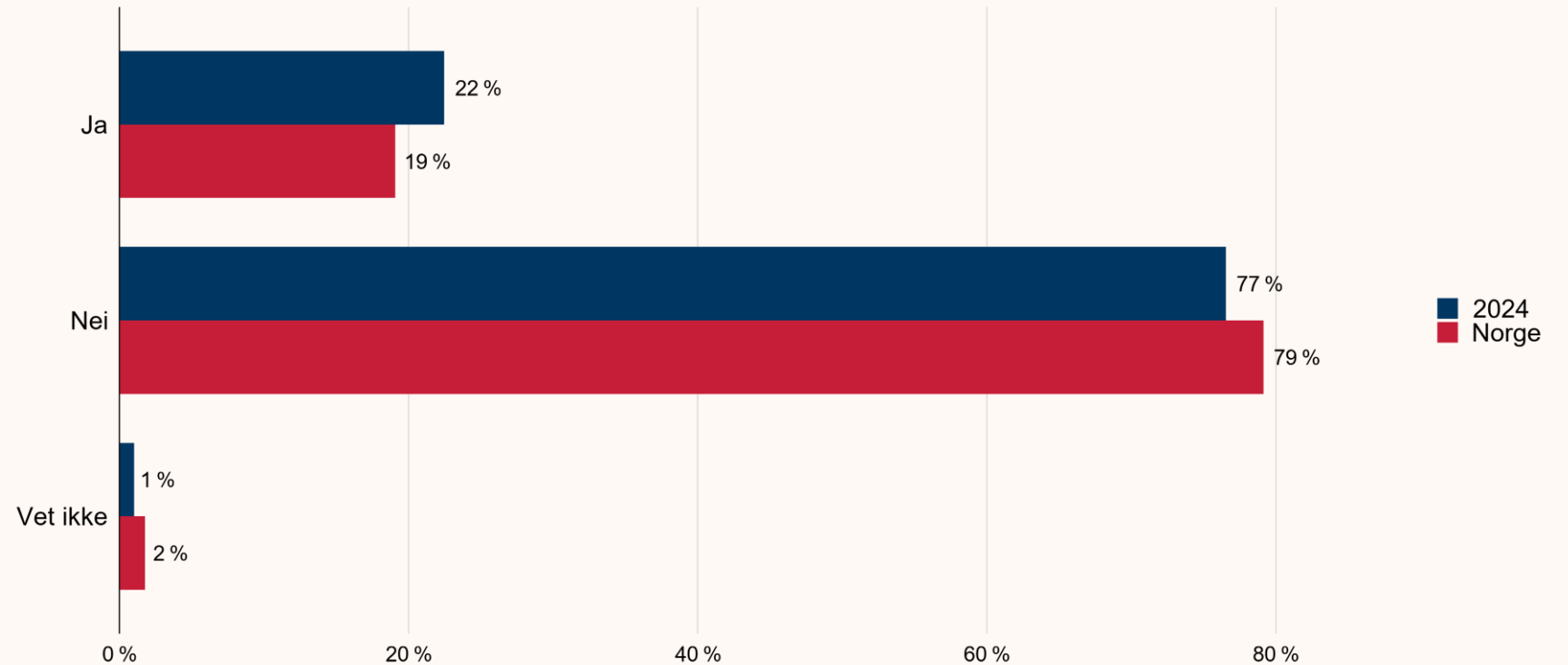
To av fem bedrifter har konkrete mål for å kutte utslipp

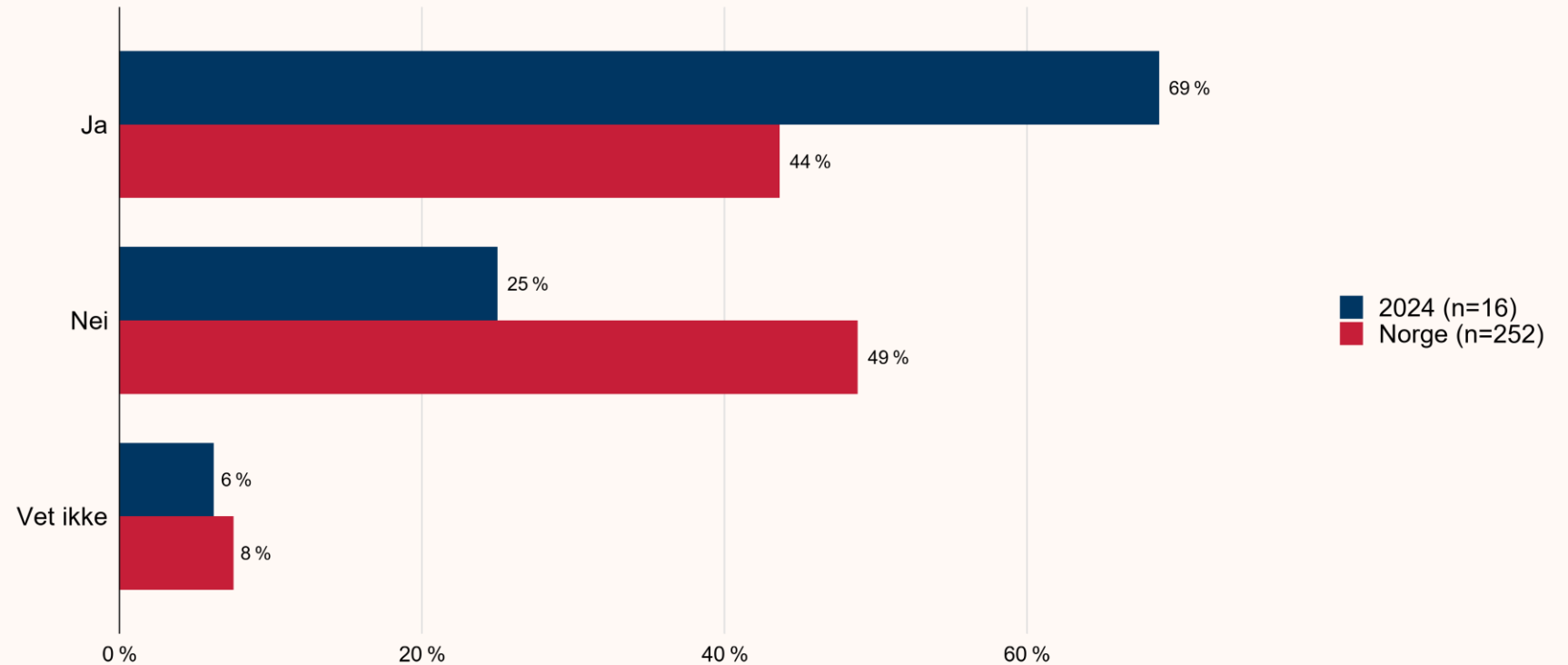
De fleste kommuner har konkrete mål for å kutte utslipp

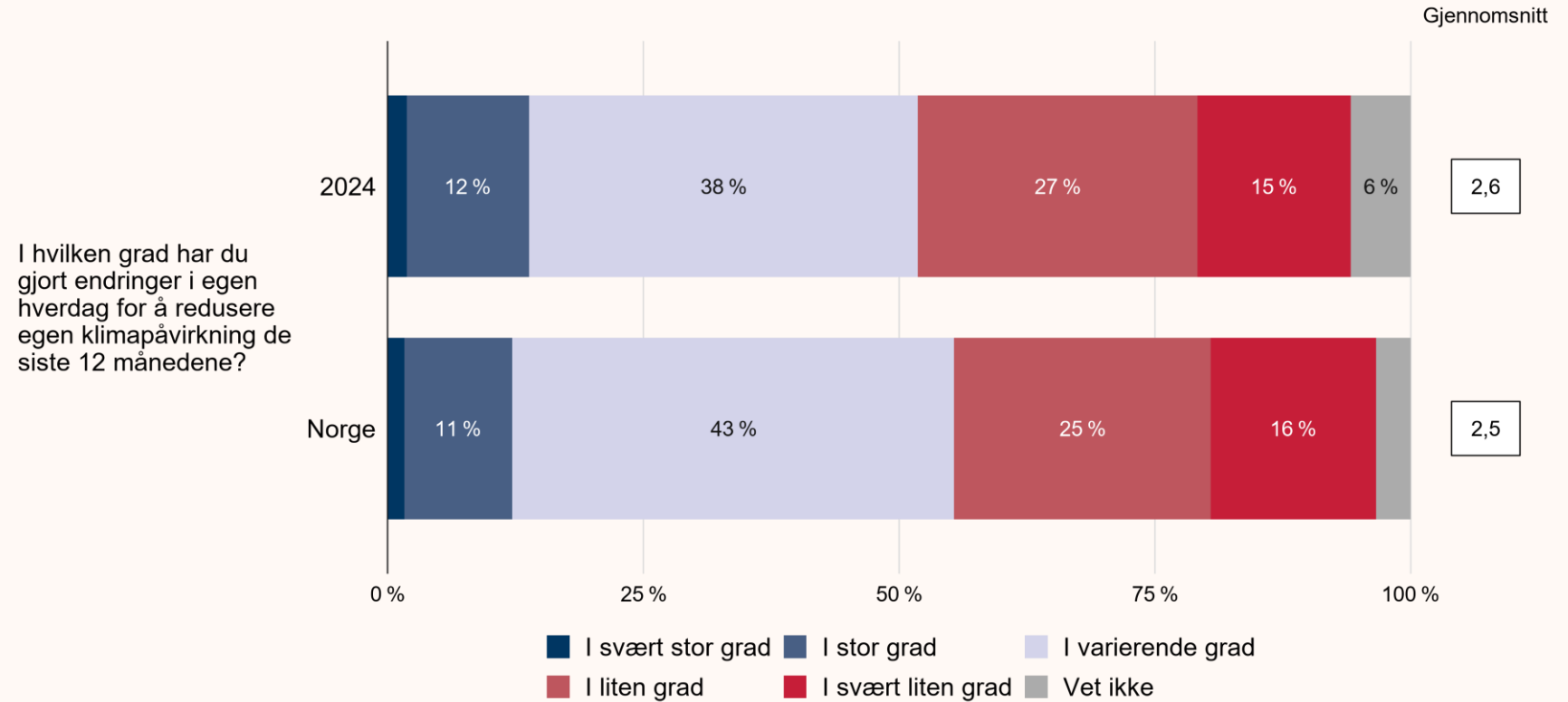
Har din bedrift et klimaregnskap?

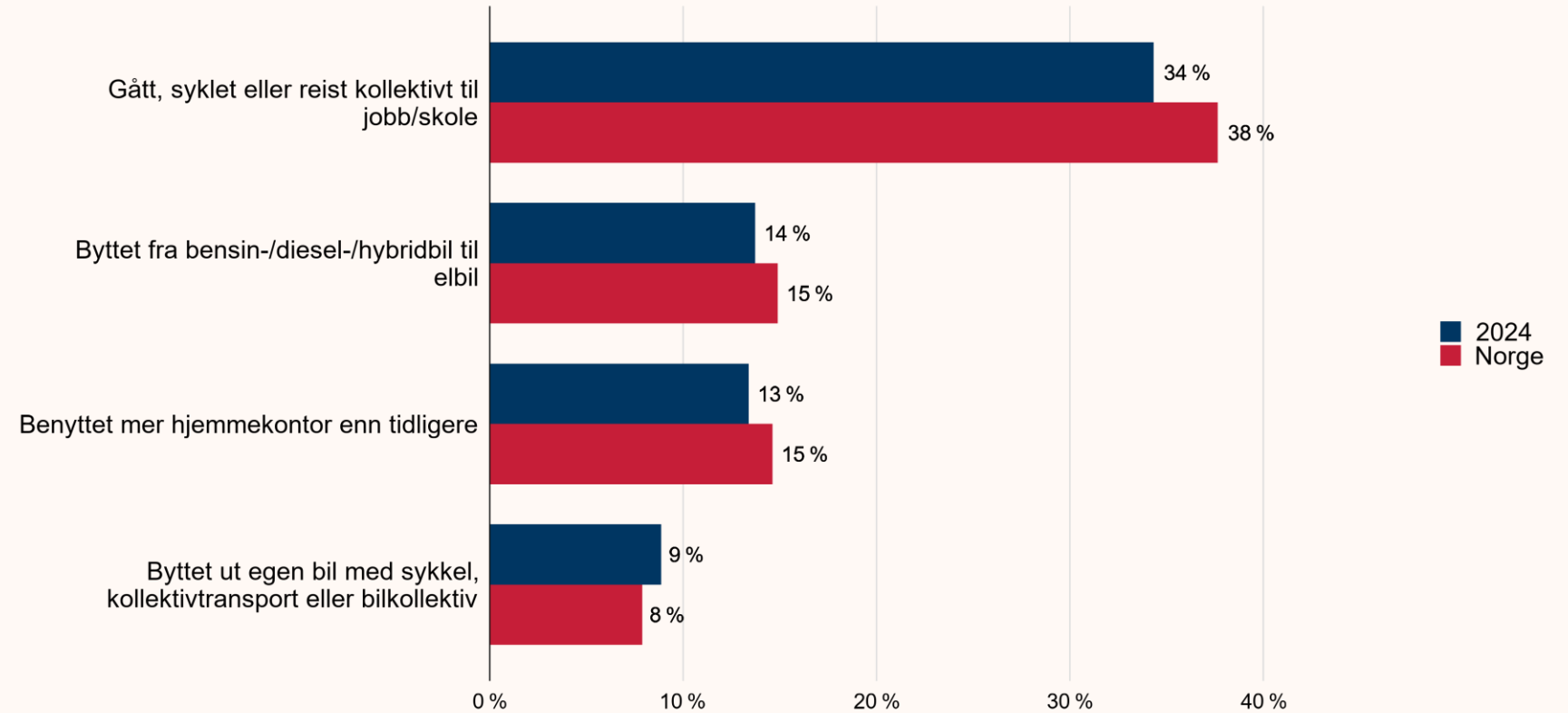
Har din kommune et klimaregnskap?

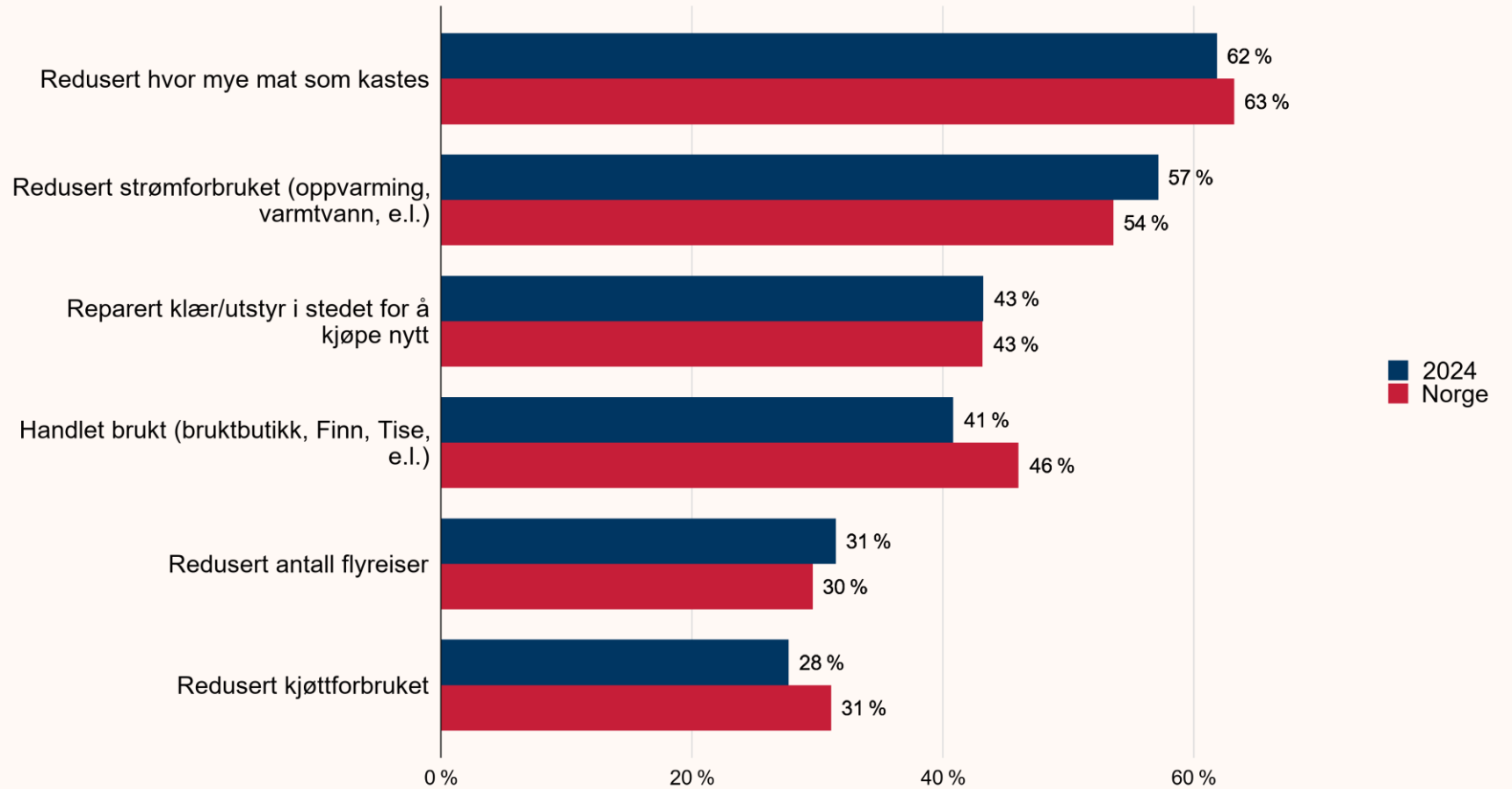
Fire av ti har i liten grad gjort endringer i egen hverdag for å redusere egen klimapåvirkning

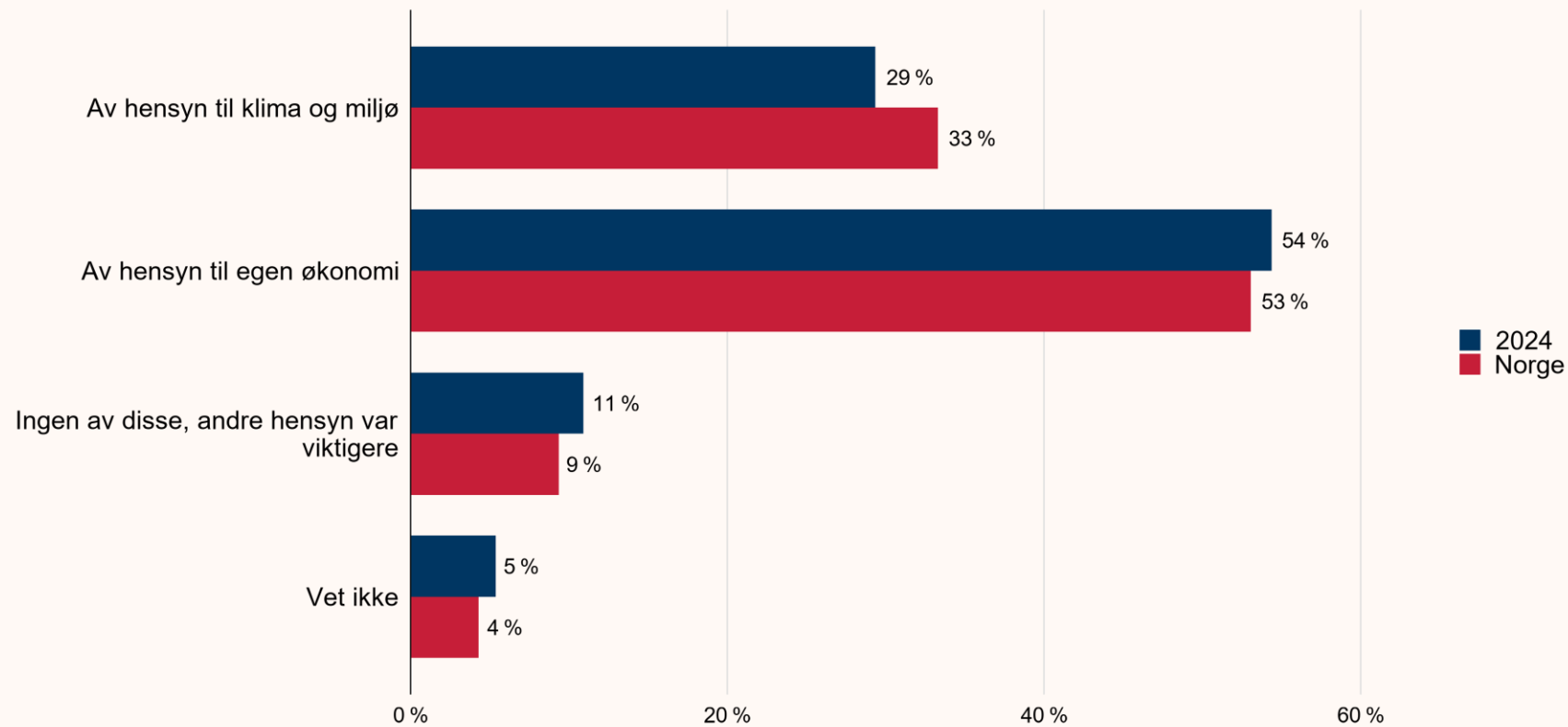
Hvilke klimavennlige transportvalg har befolkningen tatt de siste tolv månedene?

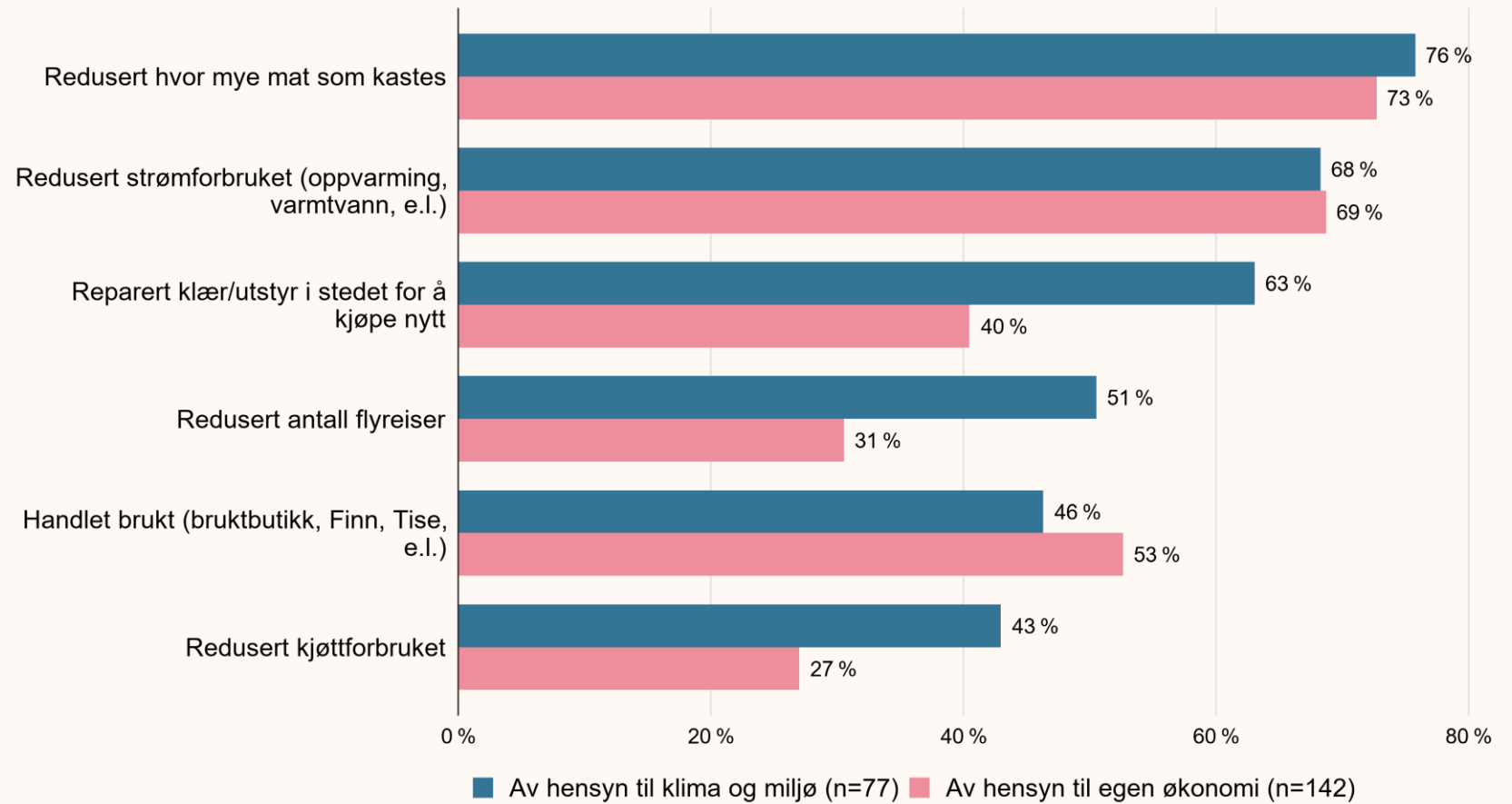
På hvilke områder har befolkningen redusert forbruket de siste tolv månedene?

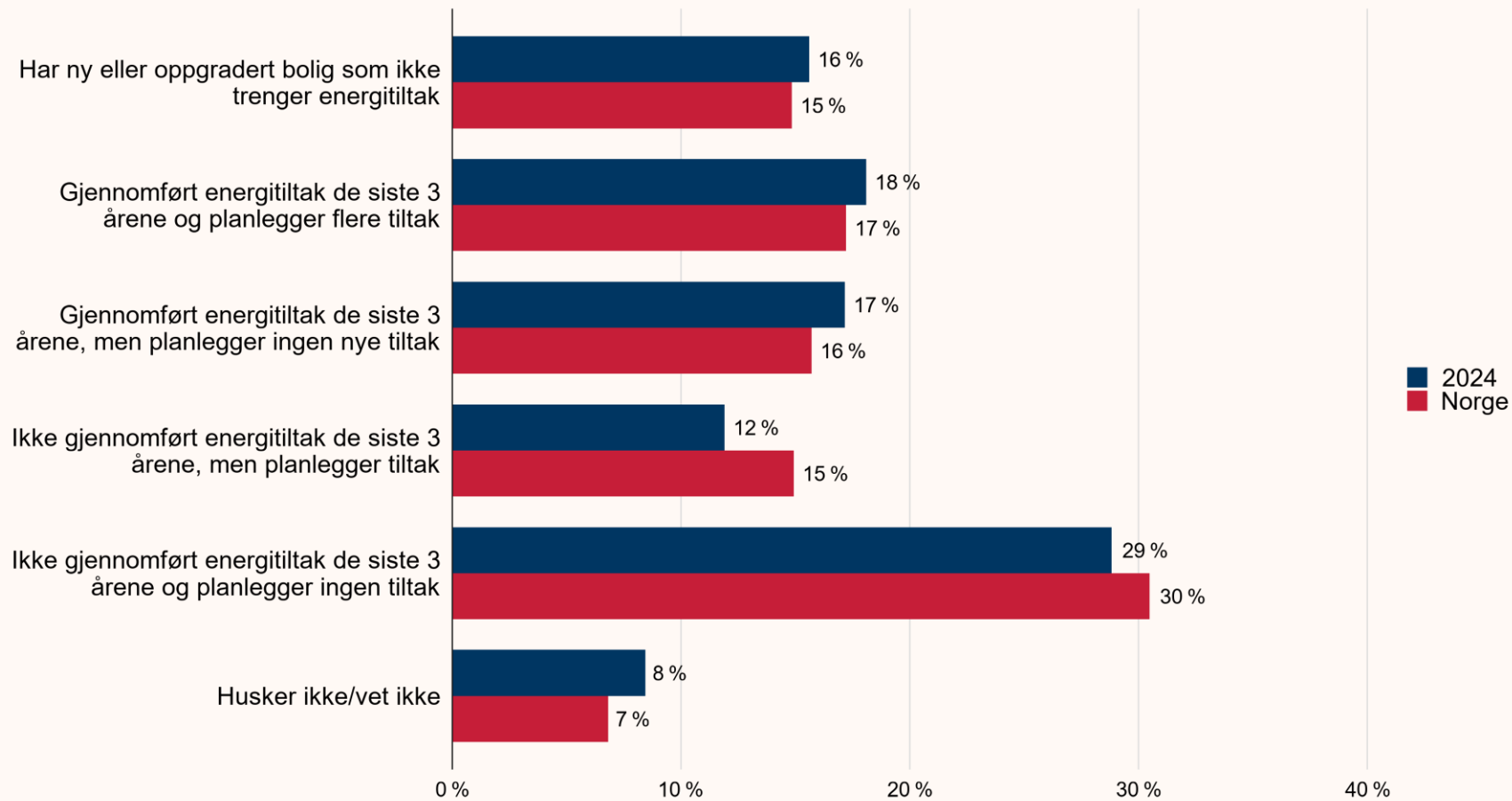
Flertallet har redusert forbruk av hensyn til egen økonomi

Gjennomførte tiltak etter hvorvidt tiltakene ble gjennomført i hovedsak av hensyn til klima og miljø eller egen økonomi

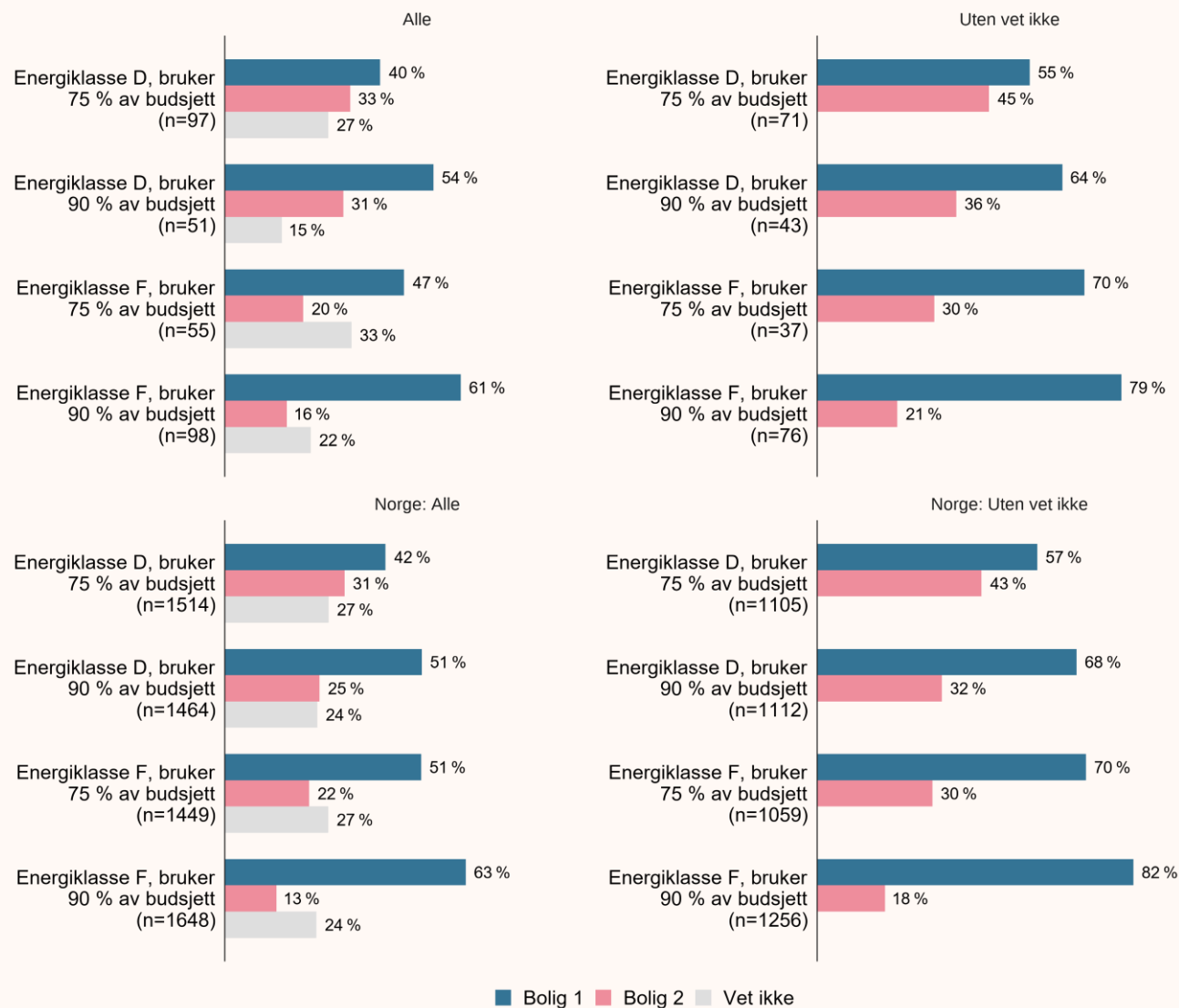

Hvor stor andel av boligeierne har gjennomført energiltak?

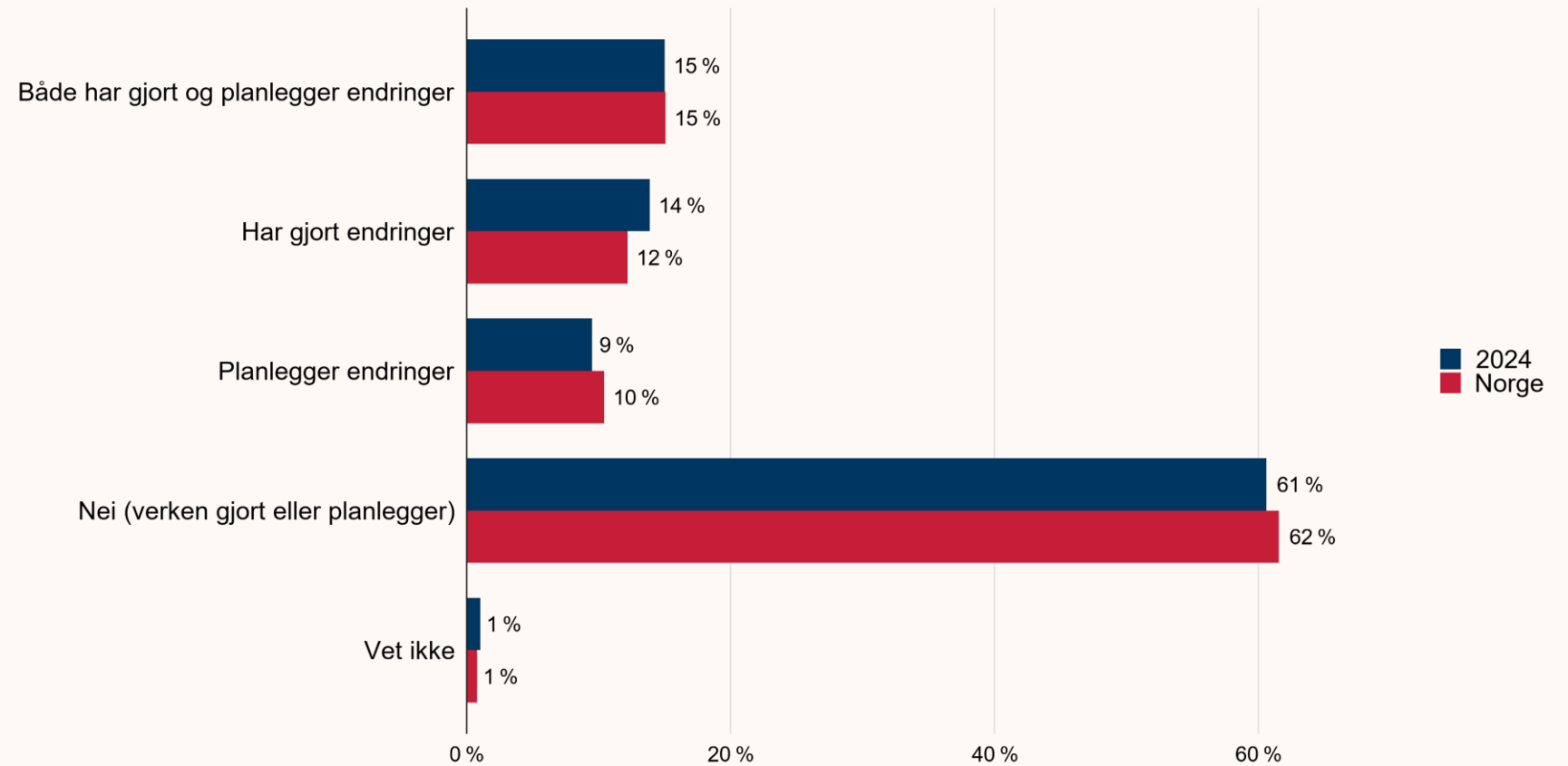

Hvor viktig er boligens energiklasse ved valg av bolig?

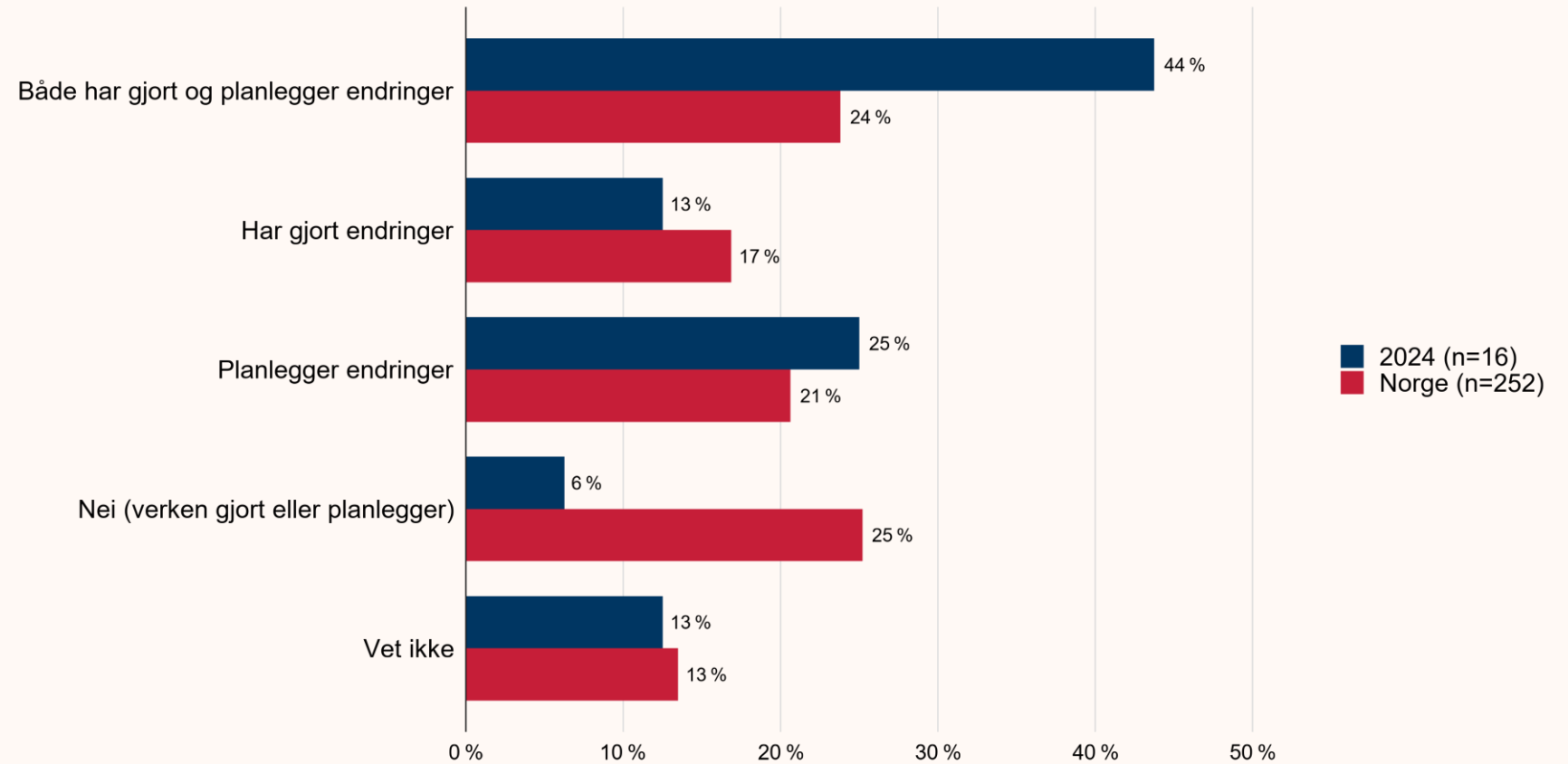
- Valg mellom to alternativer, begge nesten identiske med tanke på de egenskapene man ønsker seg.
- **Bolig 1 har energiklasse B, men man må bruke hele budsjettet sitt.**
- Bolig 2 har lavere energiklasse og man må bruke en mindre del av budsjettet sitt.
- **Deltakerne i undersøkelsen fått ulike versjoner av spørsmålet der bolig 2 har en annen energiklasse og pris.**
- **Hver person har bare fått én versjon av spørsmålet, og har altså kun svart én gang.**
- I spørsmålet har vi også opplyst om energiklassene A–G.

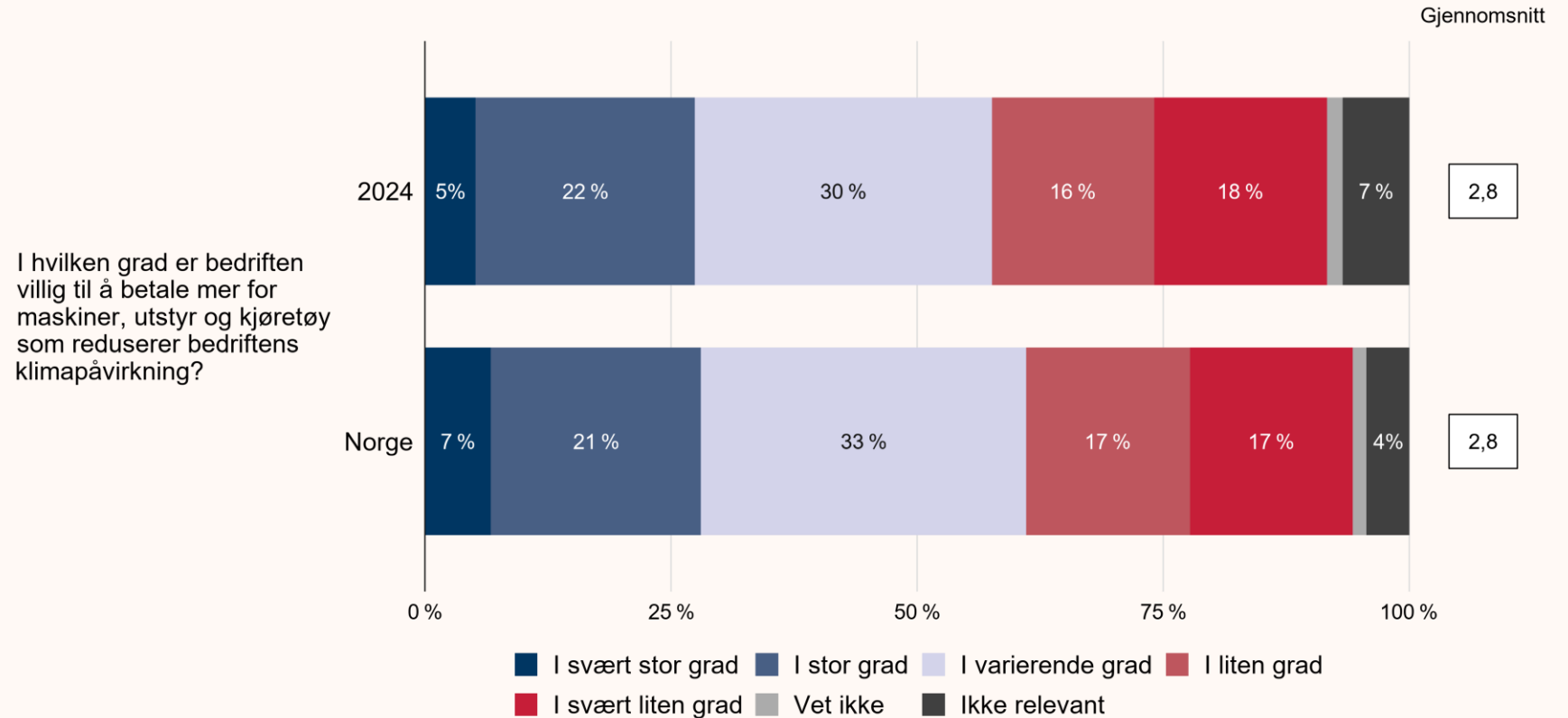
Har bedriften gjort endringer i egen forretningsmodell på grunn av klimaendringer?

Har kommunen gjort endringer i egen tjenestemodell på grunn av klimaendringer?

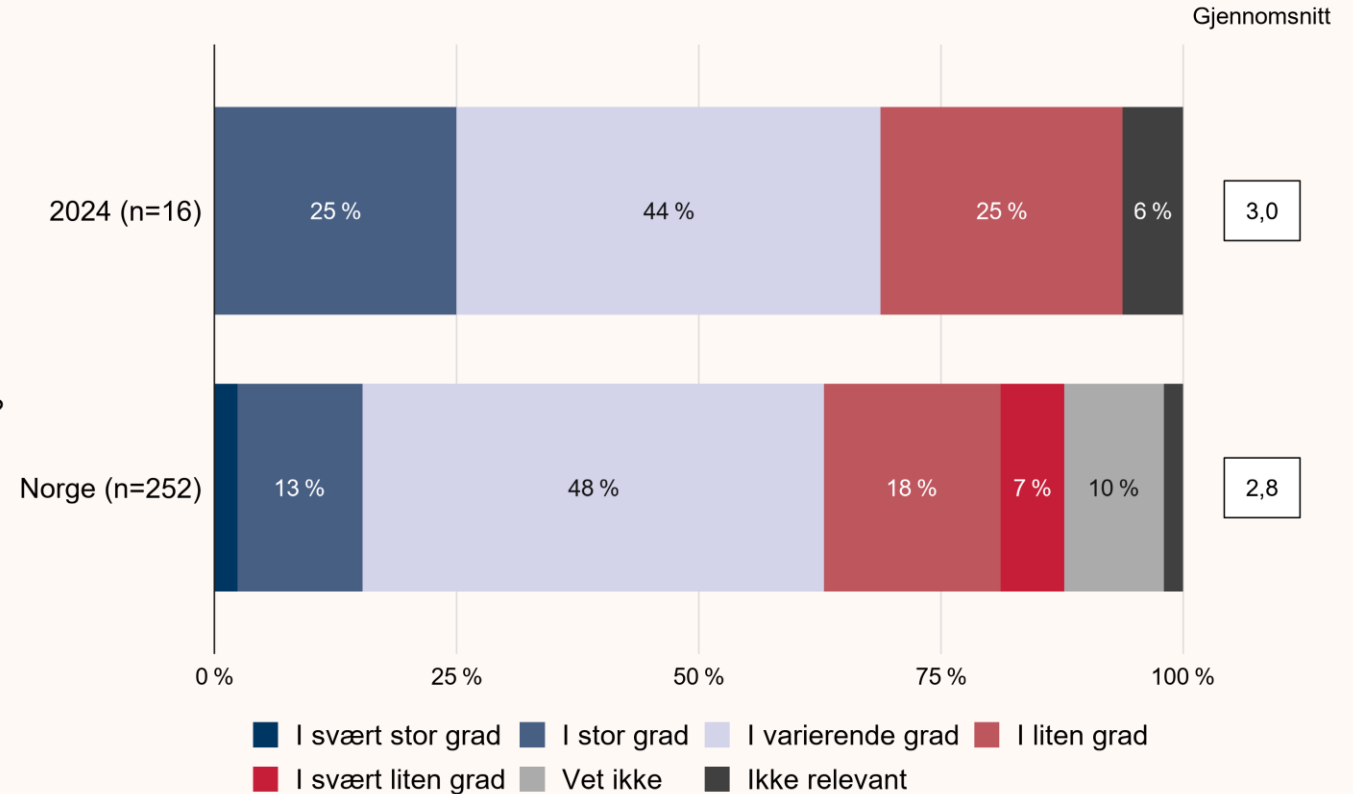

Bedriftene er i varierende grad villige til å betale mer for å redusere bedriftens klimapåvirkning

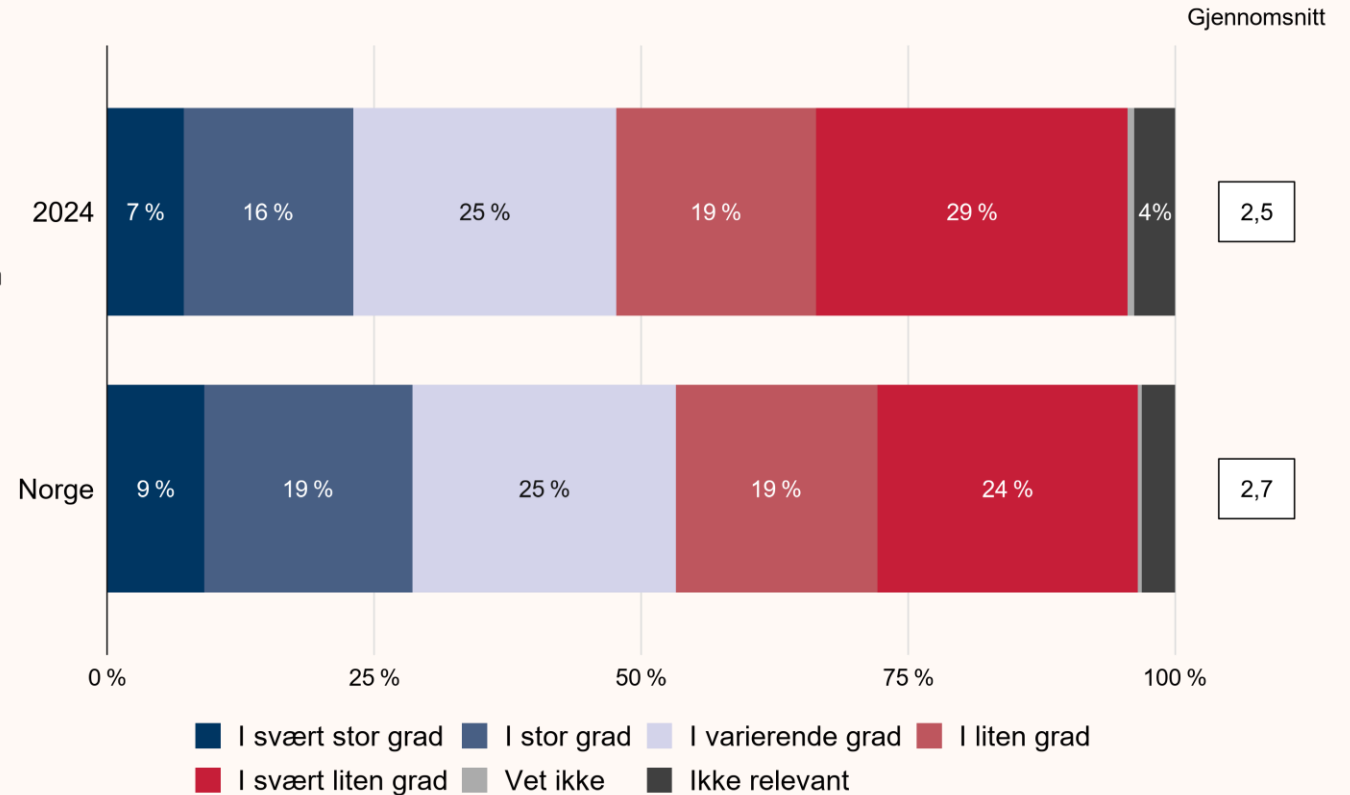
Kommunene er i varierende grad villige til å betale mer for å redusere bedriftens klimapåvirkning

I hvilken grad er kommunen villig til å betale mer for et produkt eller en tjeneste hvis det bidrar til å redusere kommunens klimapåvirkning?

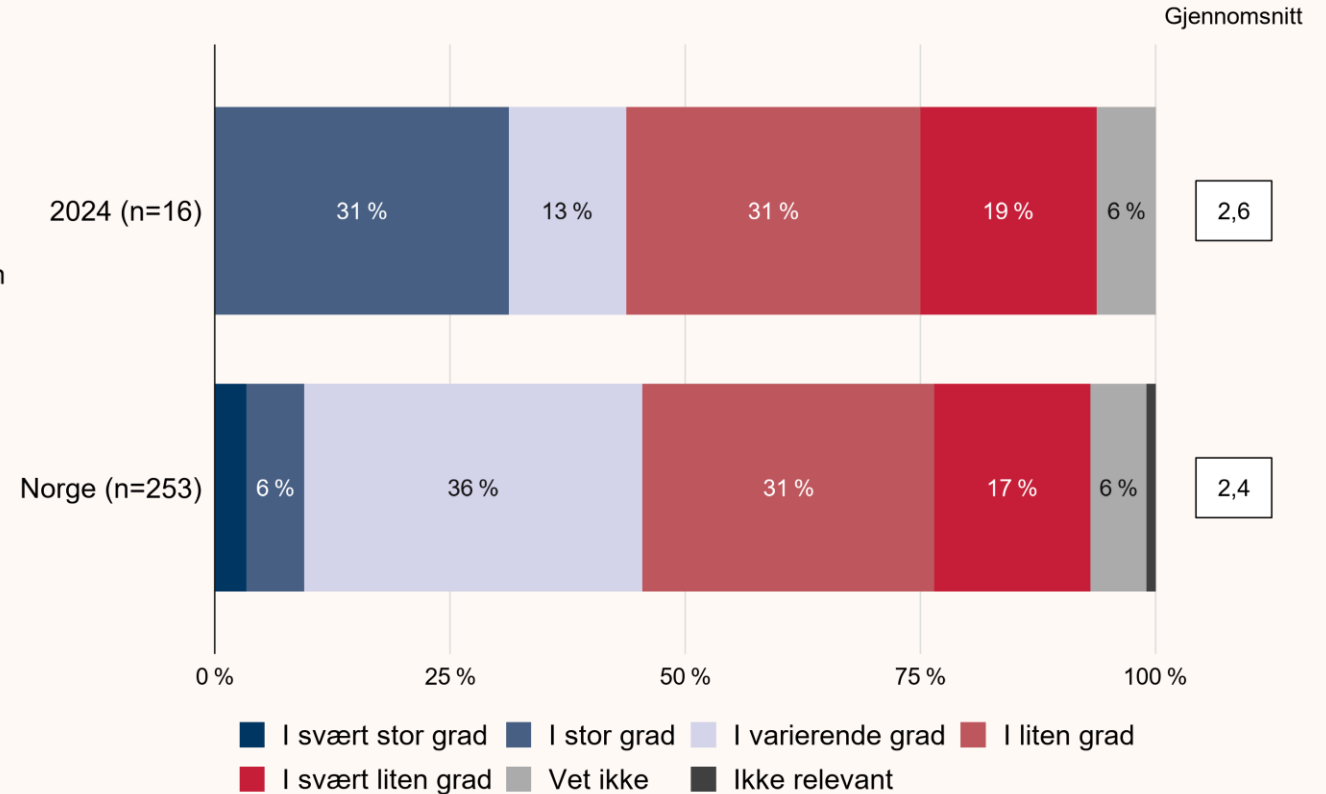
Bedriftene kjøper i liten grad inn brukte gjenstander til drift eller resirkulerte råvarer

I hvilken grad kjøper bedriften inn brukte gjenstander til drift – f.eks. maskiner, utstyr og møbler – eller resirkulerte råvarer – f.eks. plast, metall og tekstiler?

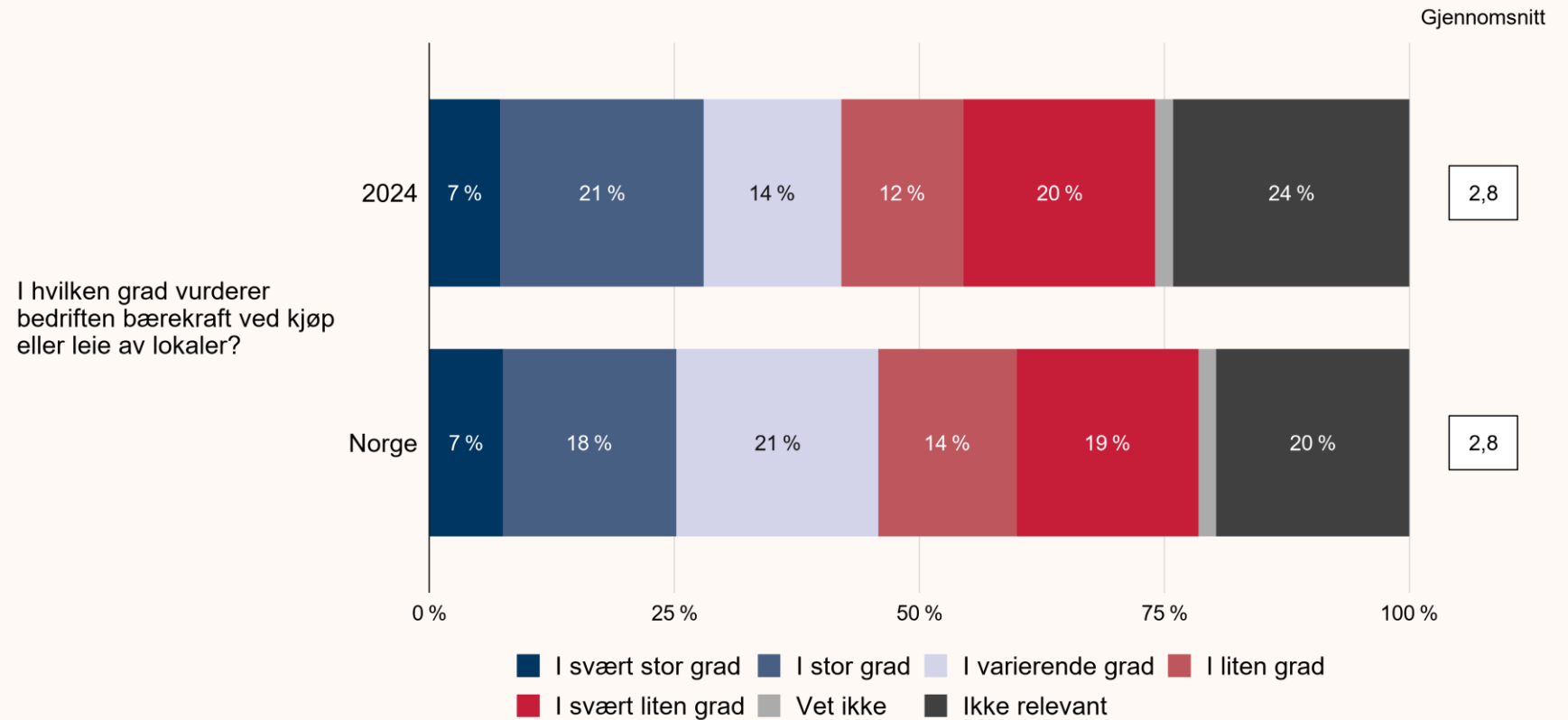

Kommunene kjøper i liten grad inn brukte gjenstander til drift eller resirkulerte råvarer

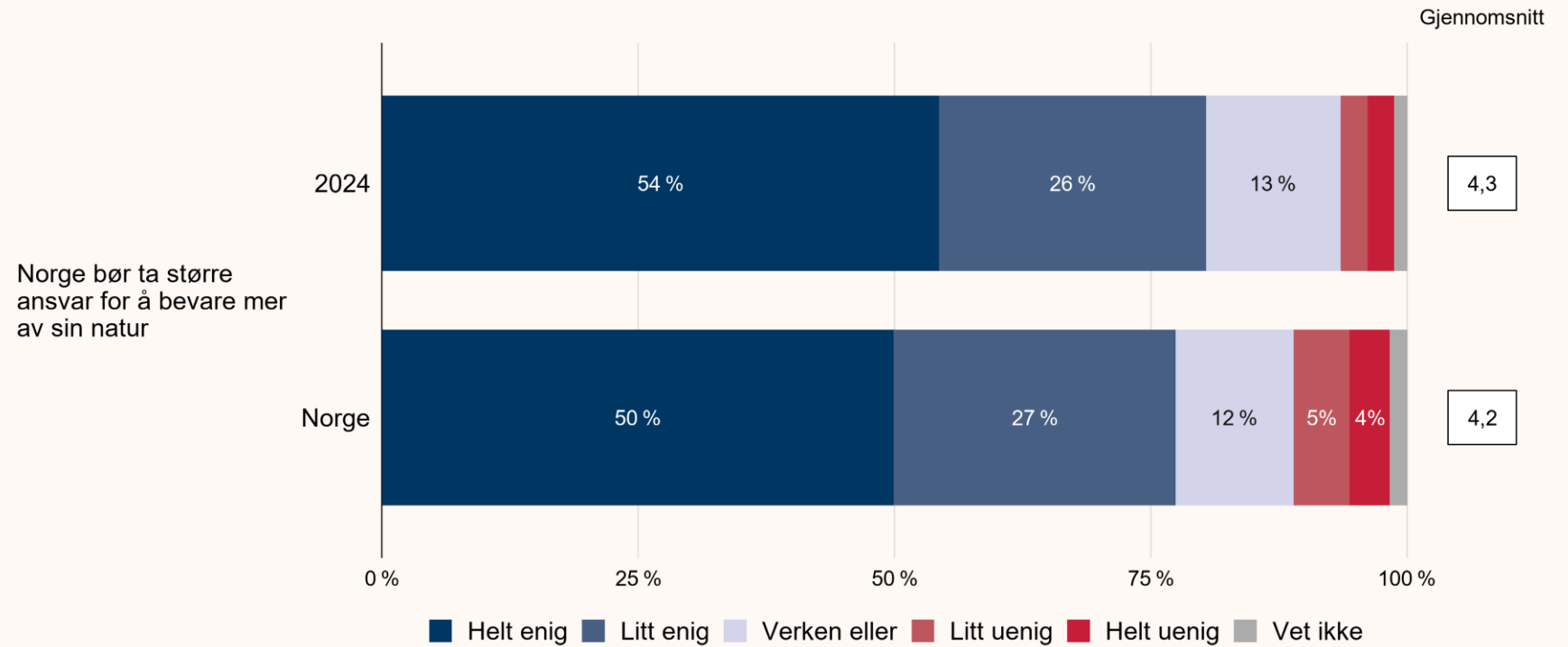
I hvilken grad kjøper kommunen inn brukte gjenstander til drift ? f.eks. maskiner, utstyr og møbler ? eller resirkulerte råvarer ? f.eks. plast, metall og tekstiler?

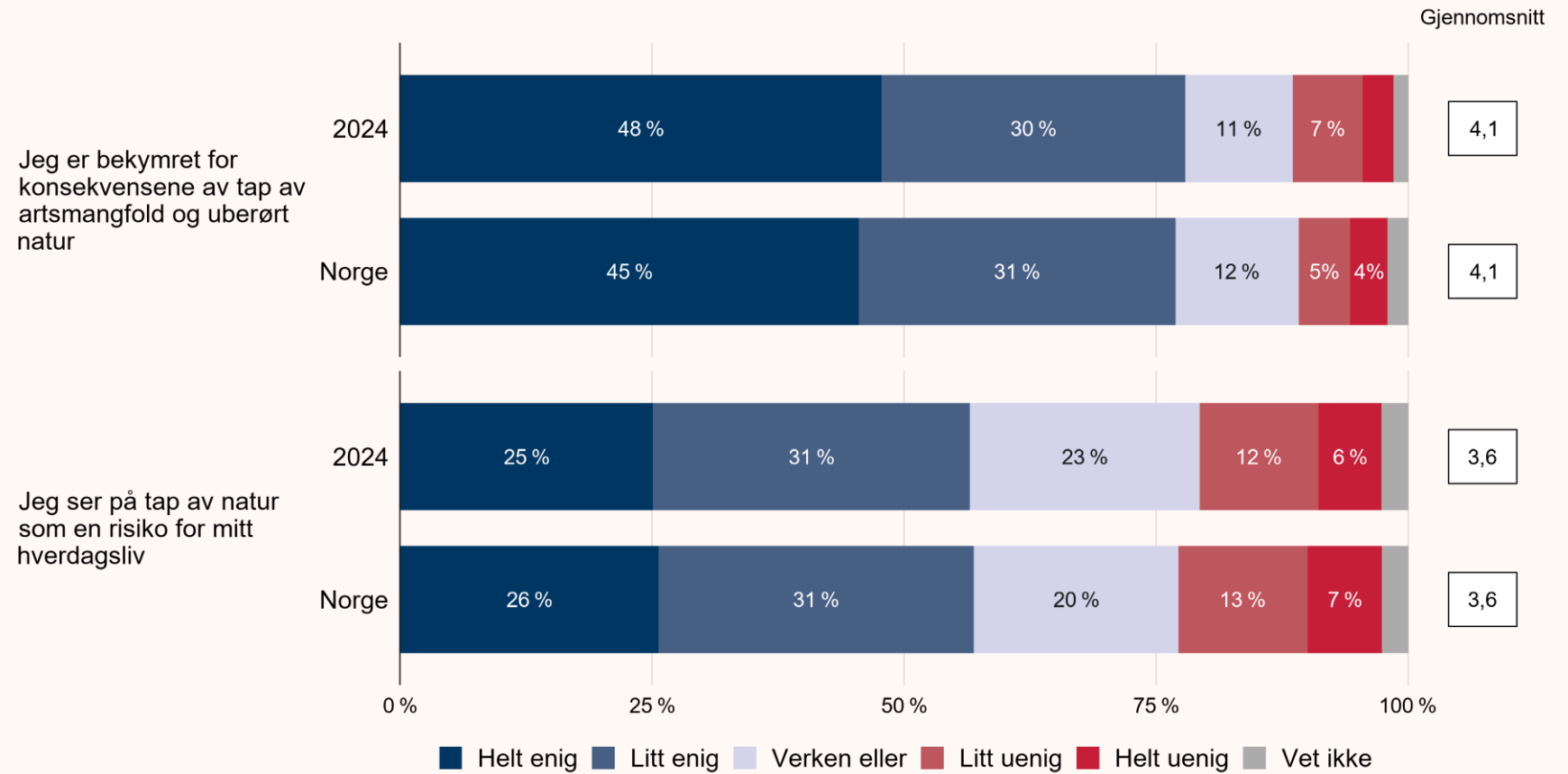
En av fire bedrifter vurderer i stor grad bærekraft ved kjøp eller leie av lokaler

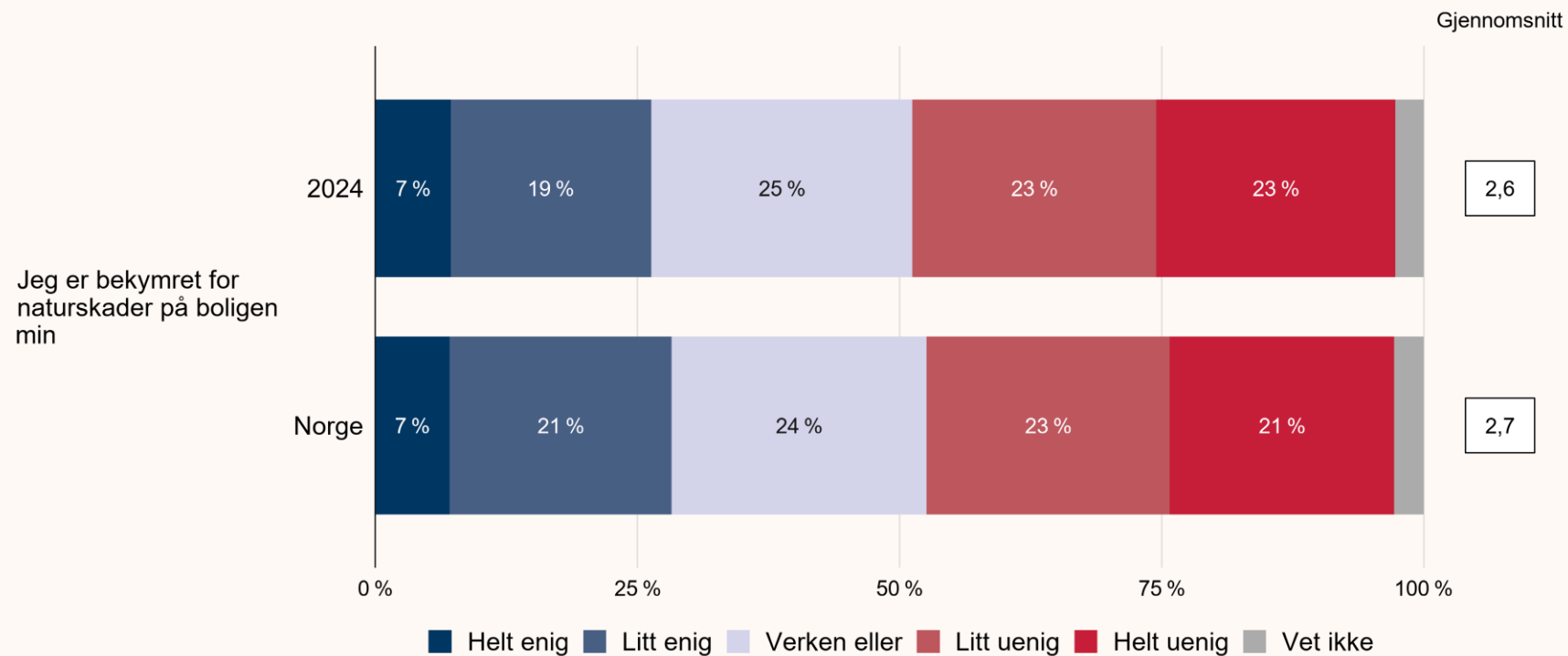
Fire av fem personer mener at Norge bør ta større ansvar for å bevare mer av sin natur

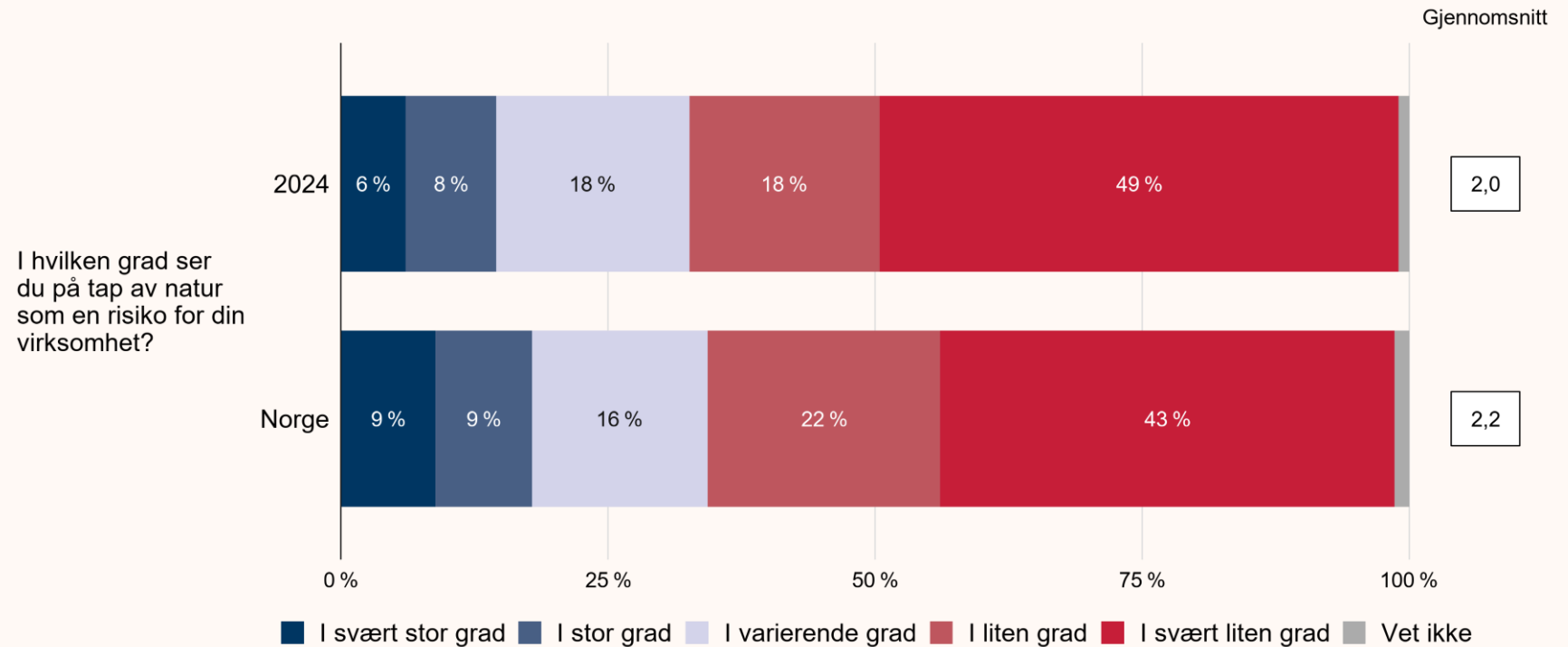
Tre av fire personer er bekymret for konsekvensene av tap av artsmangfold og uberørt natur

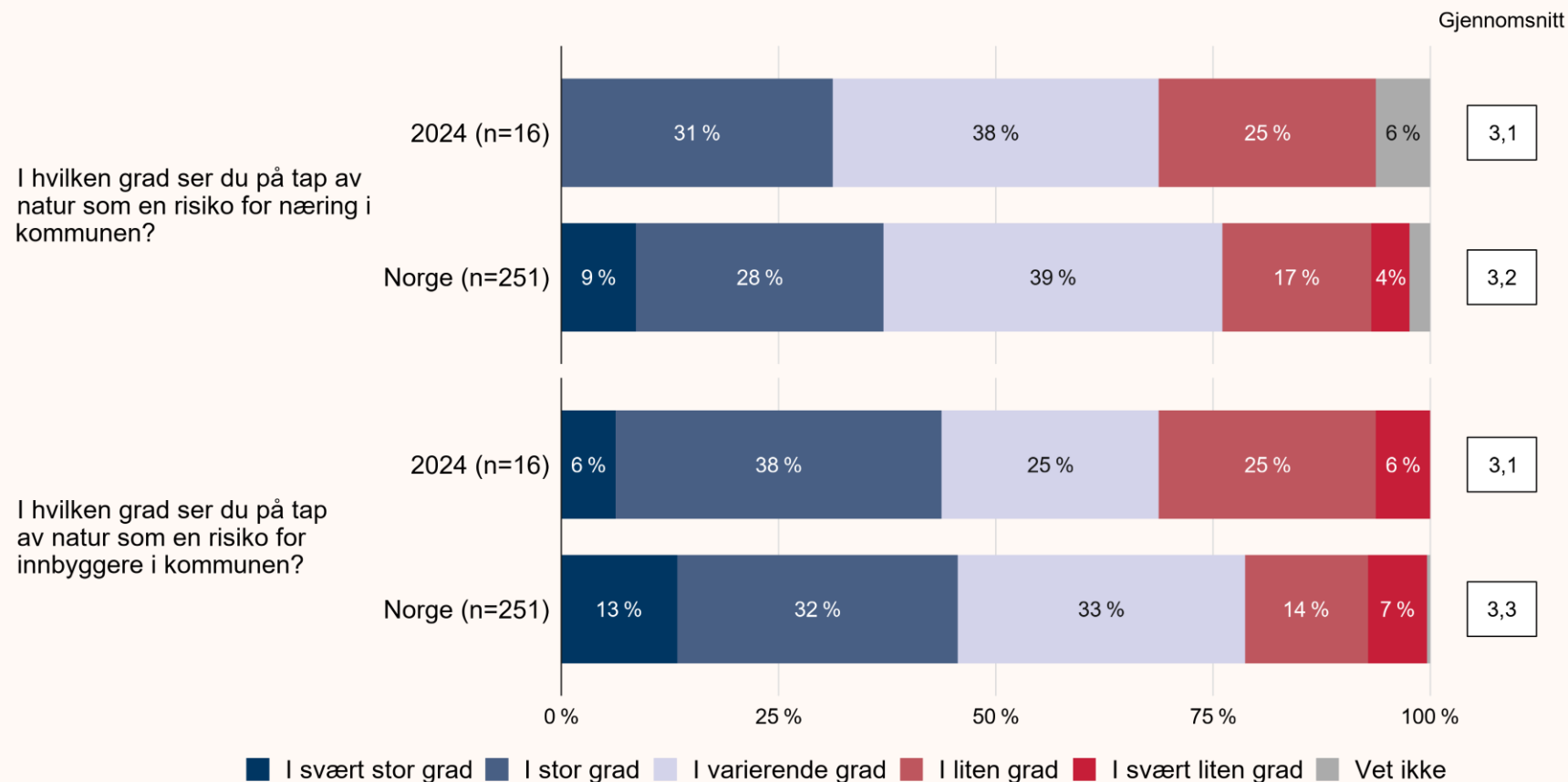
En av fire er bekymret for naturskader på boligen

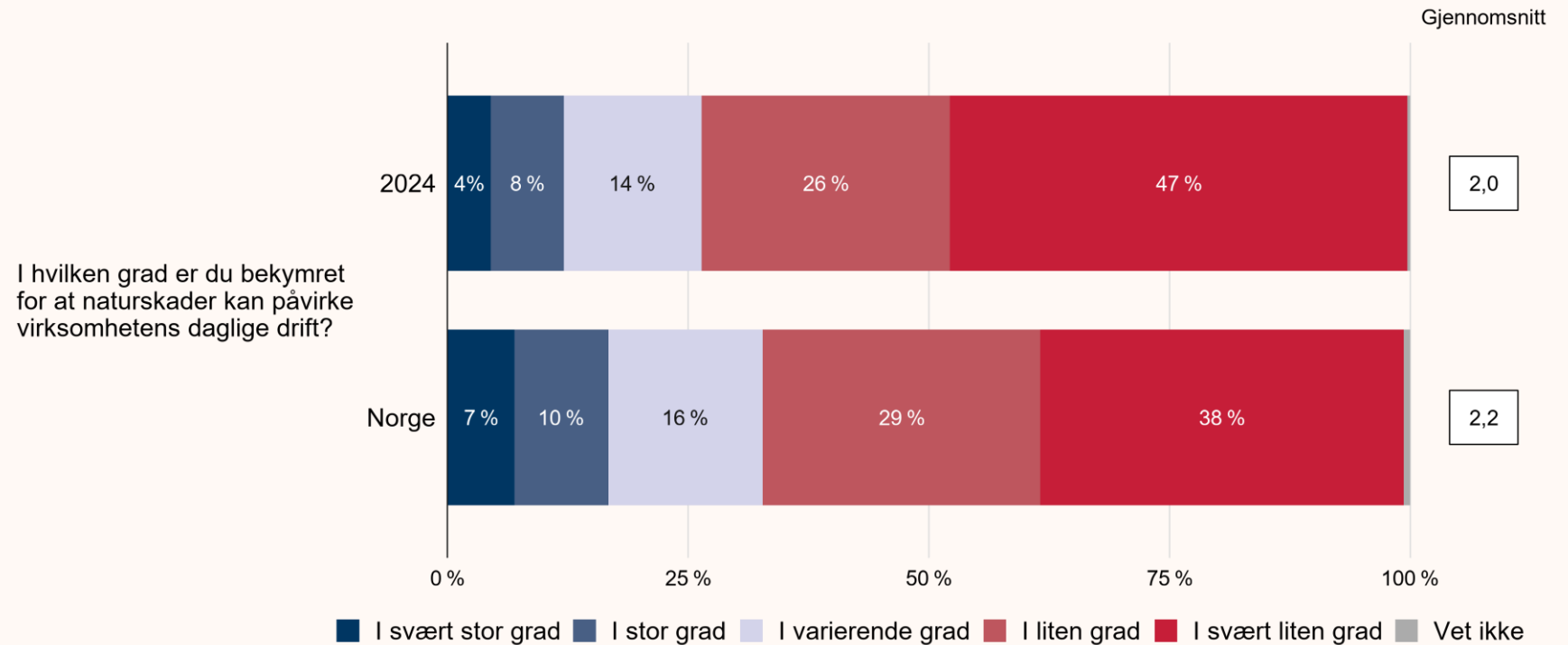
Bedriftene ser i liten grad tap av natur som en risiko for virksomheten

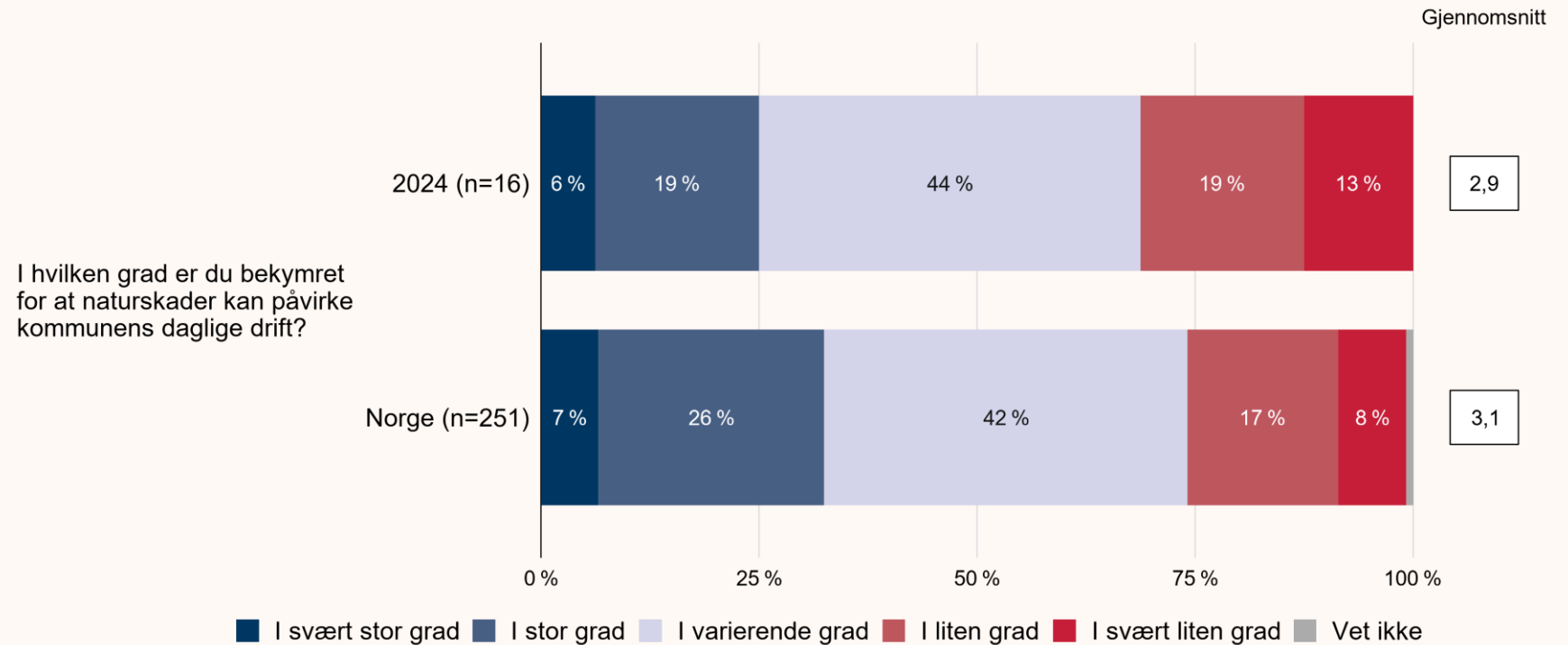
Tap av natur som risiko for næring og innbyggere i kommunen

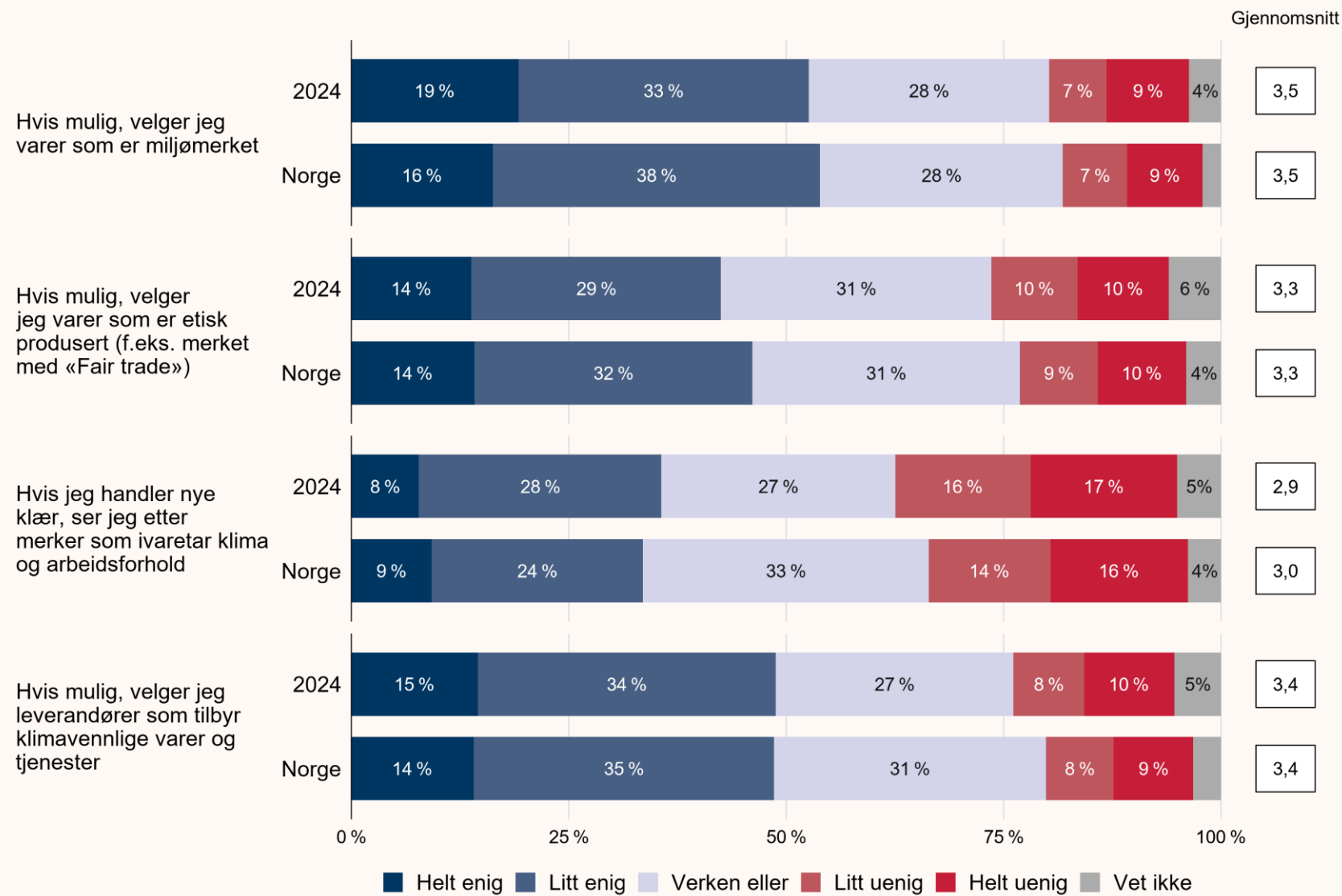
Bedriftene er i svært liten grad bekymret for at naturskader skal påvirke virksomhetens daglige drift

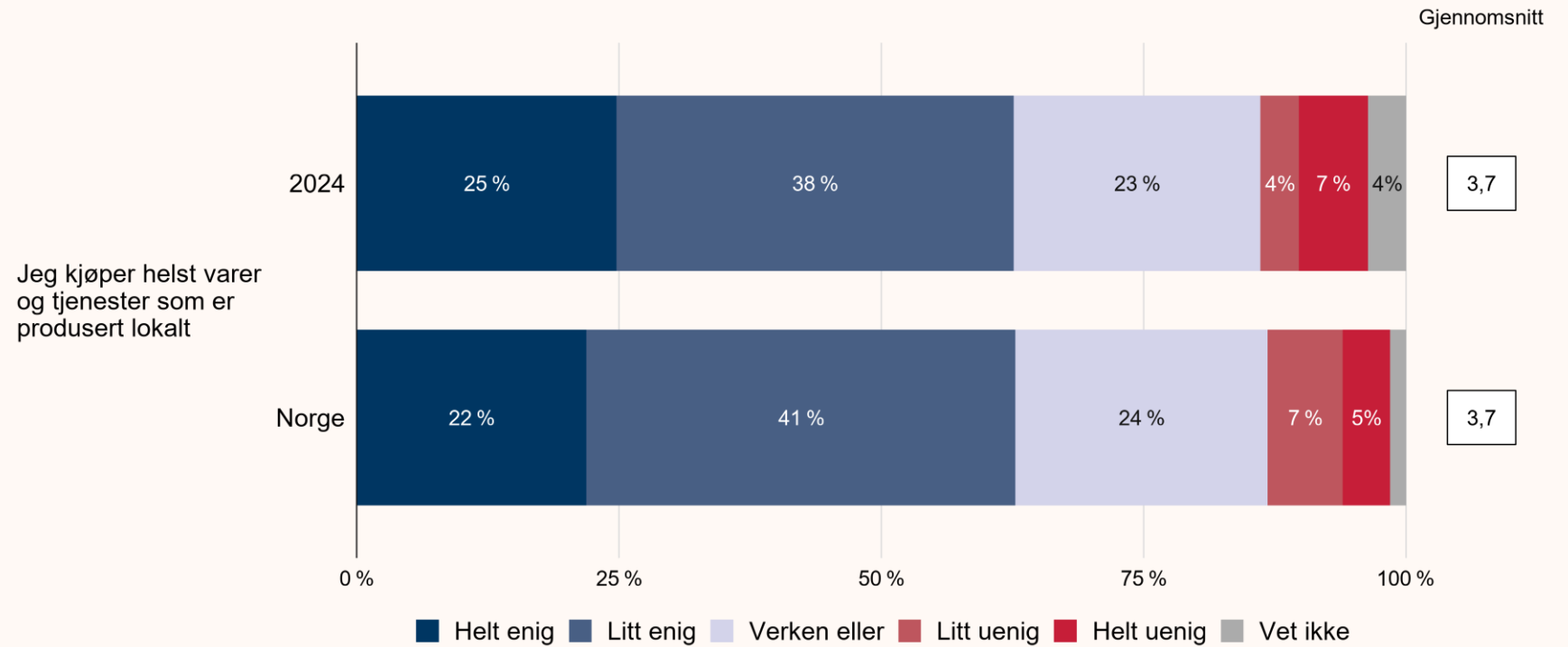
Kommunene er i varierende grad bekymret for at naturskader skal påvirke kommunens daglige drift

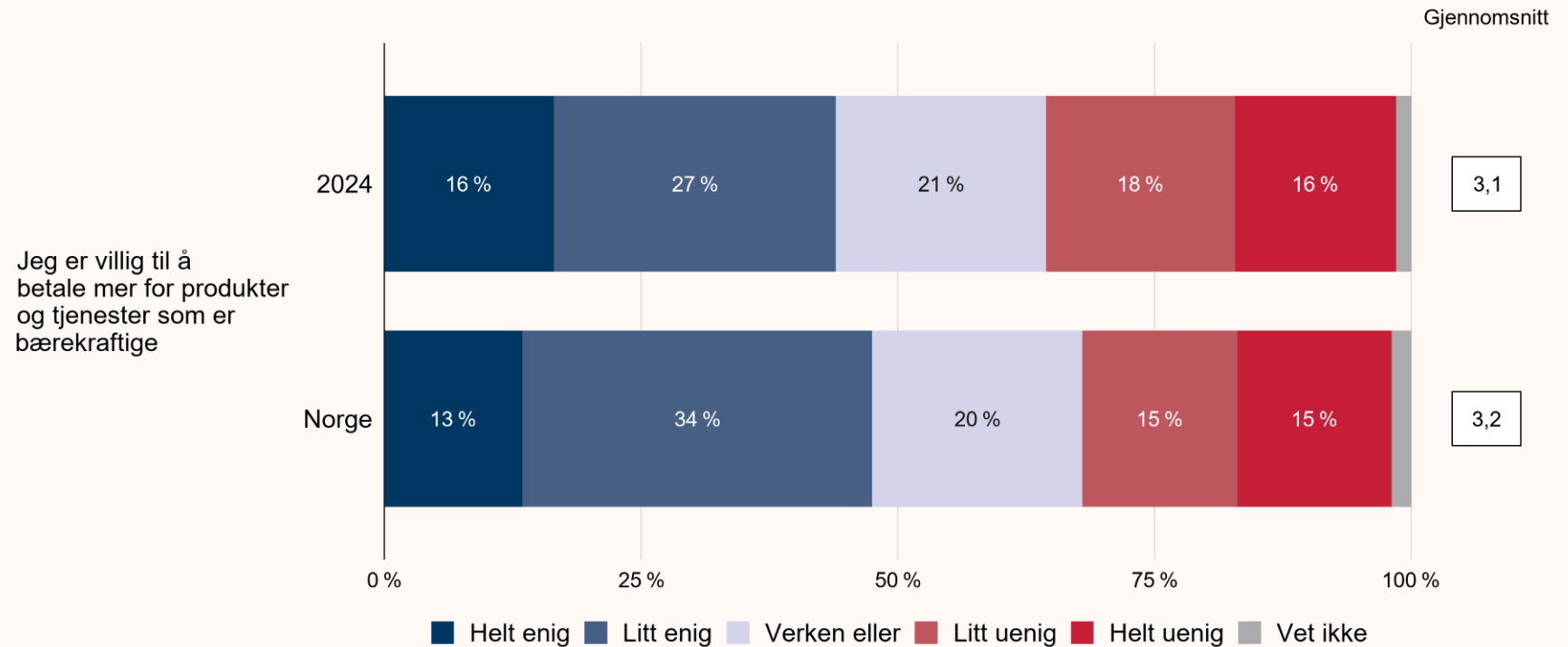
Over halvparten foretrekker varer som er miljømerket

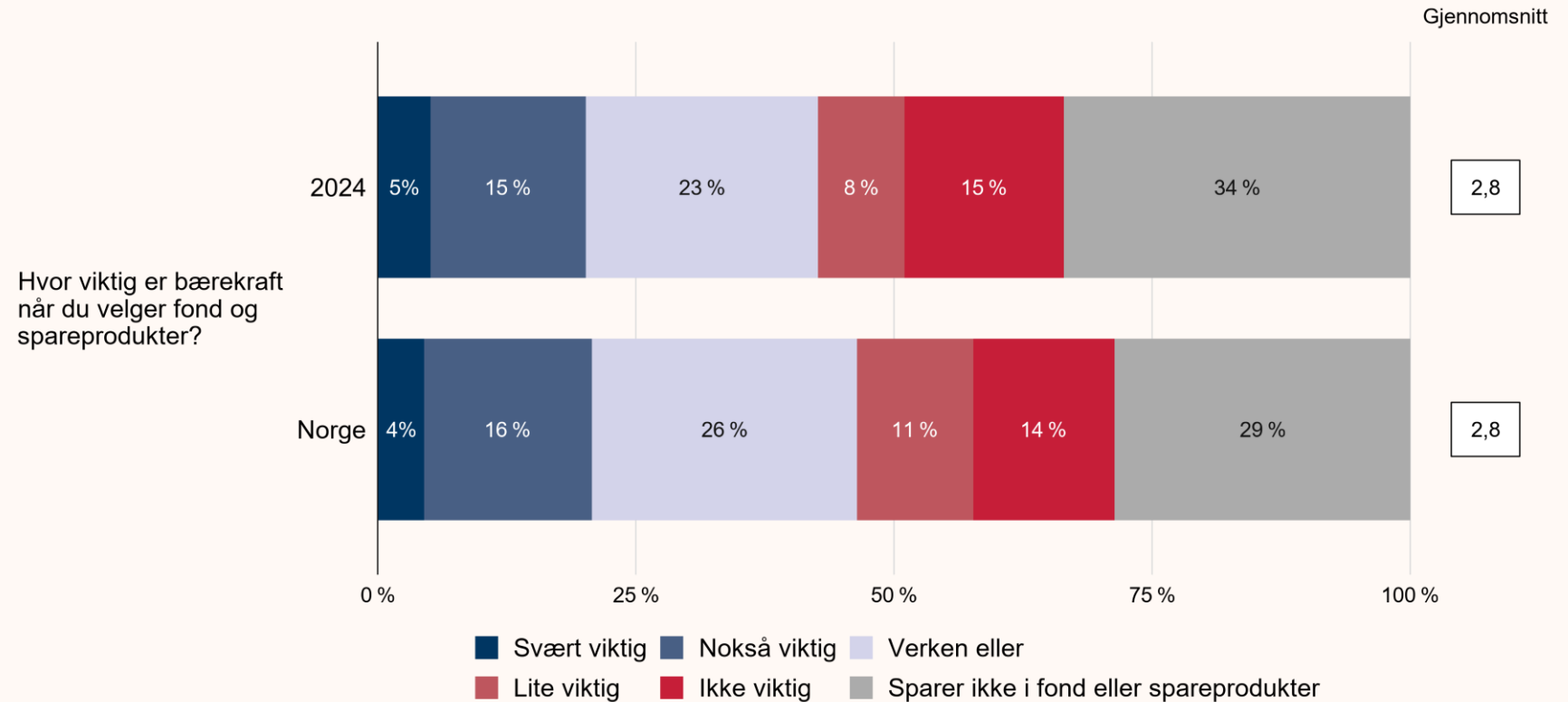
Nesten to av tre personer foretrekker varer og tjenester som er produsert lokalt

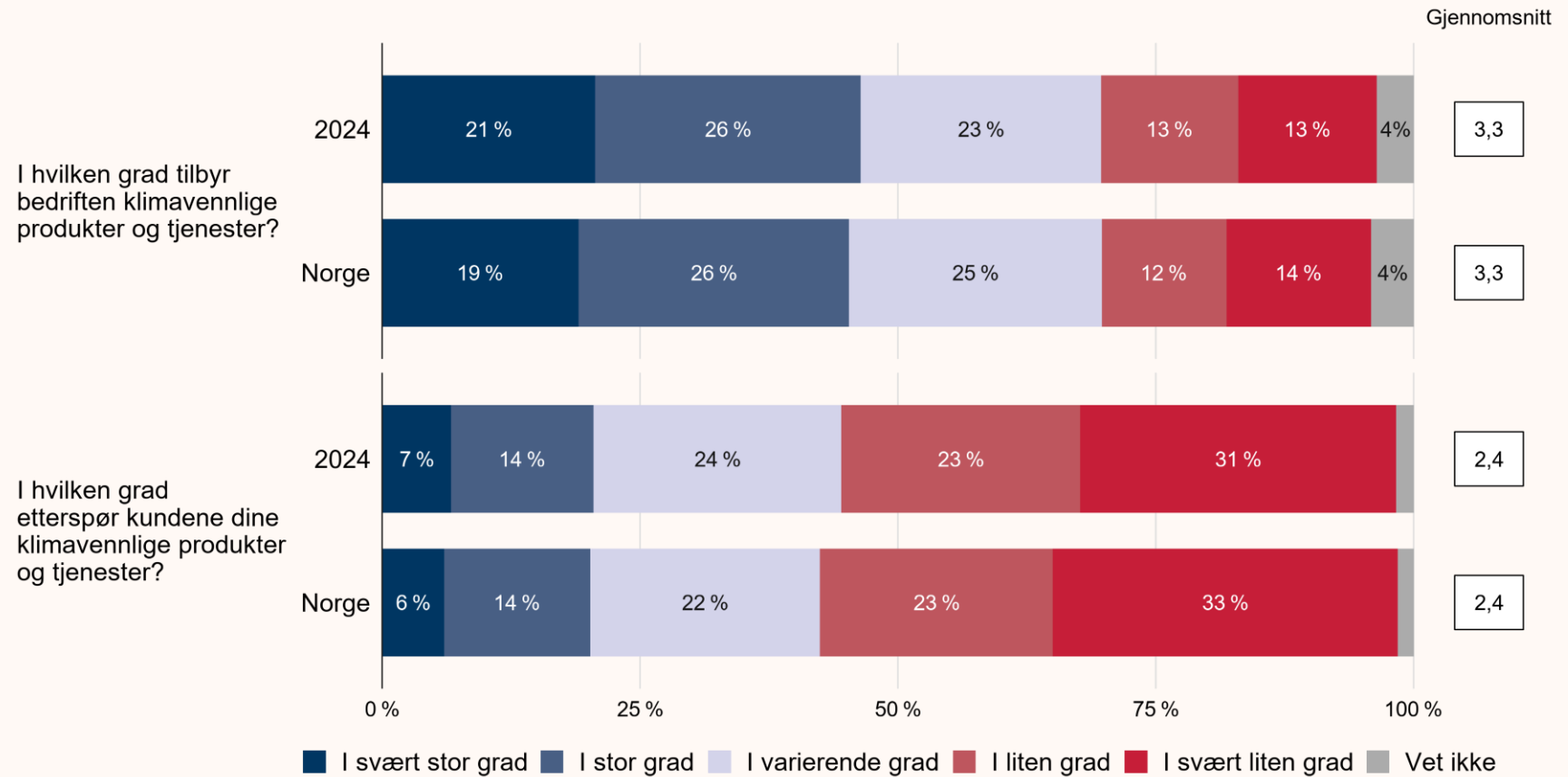
Mer enn to av fem er villige til å betale mer for produkter og tjenester som er bærekraftige

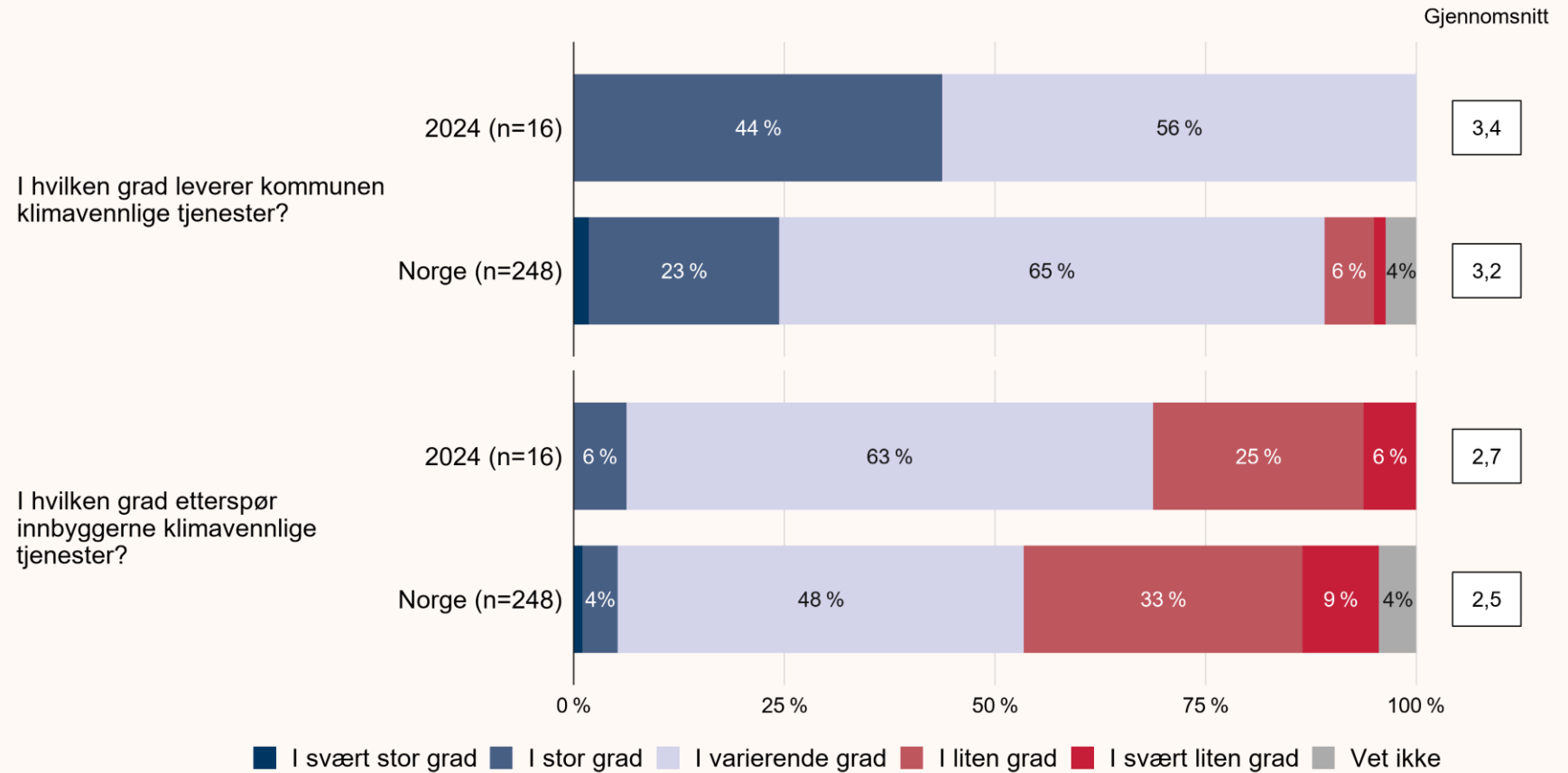
En av fem personer sier det er viktig med bærekraft når de velger fond og spareprodukter

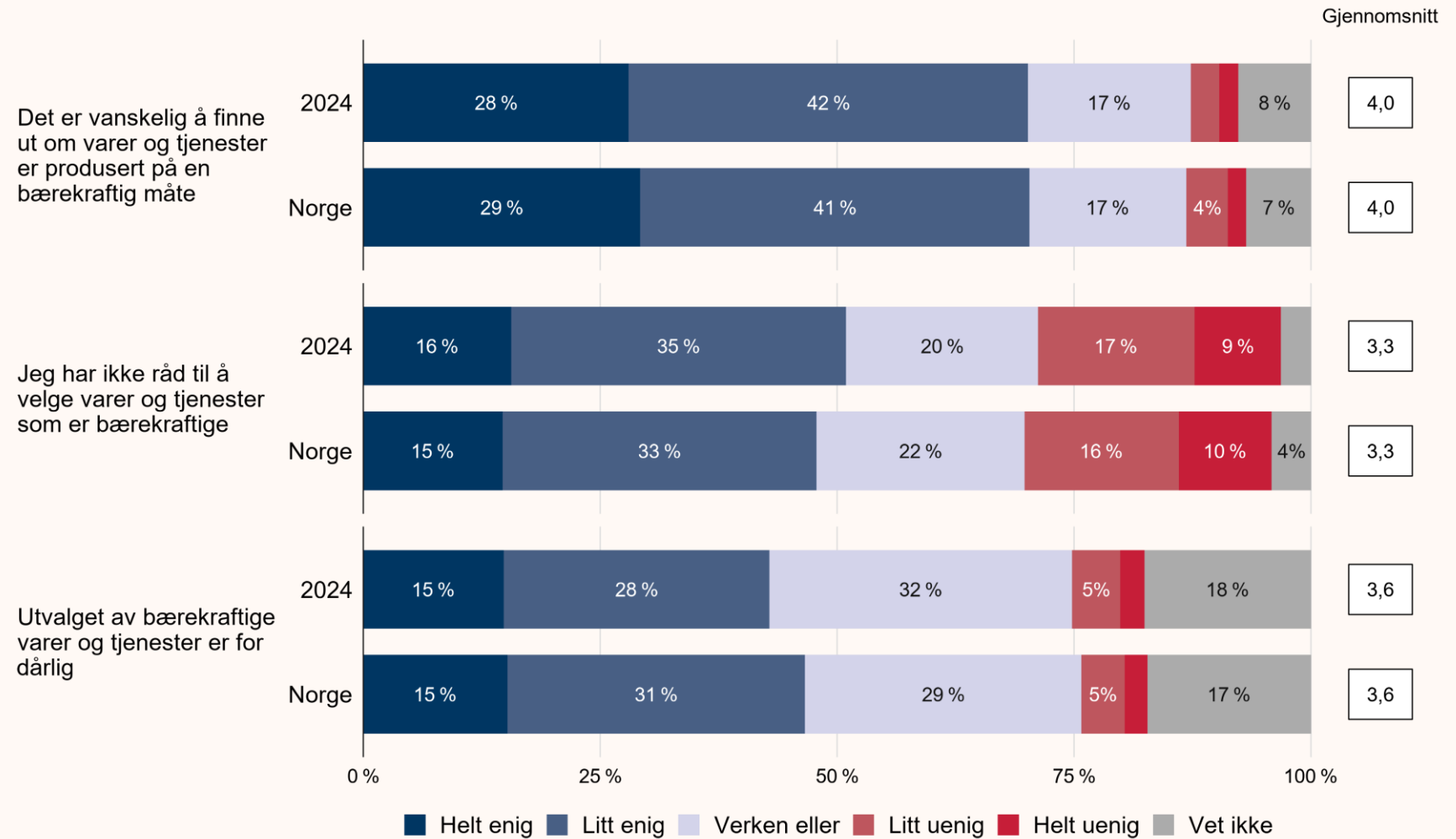
Bedriftene opplever at de har større tilbud av klimavennlige produkter og tjenester enn det kundene etterspør

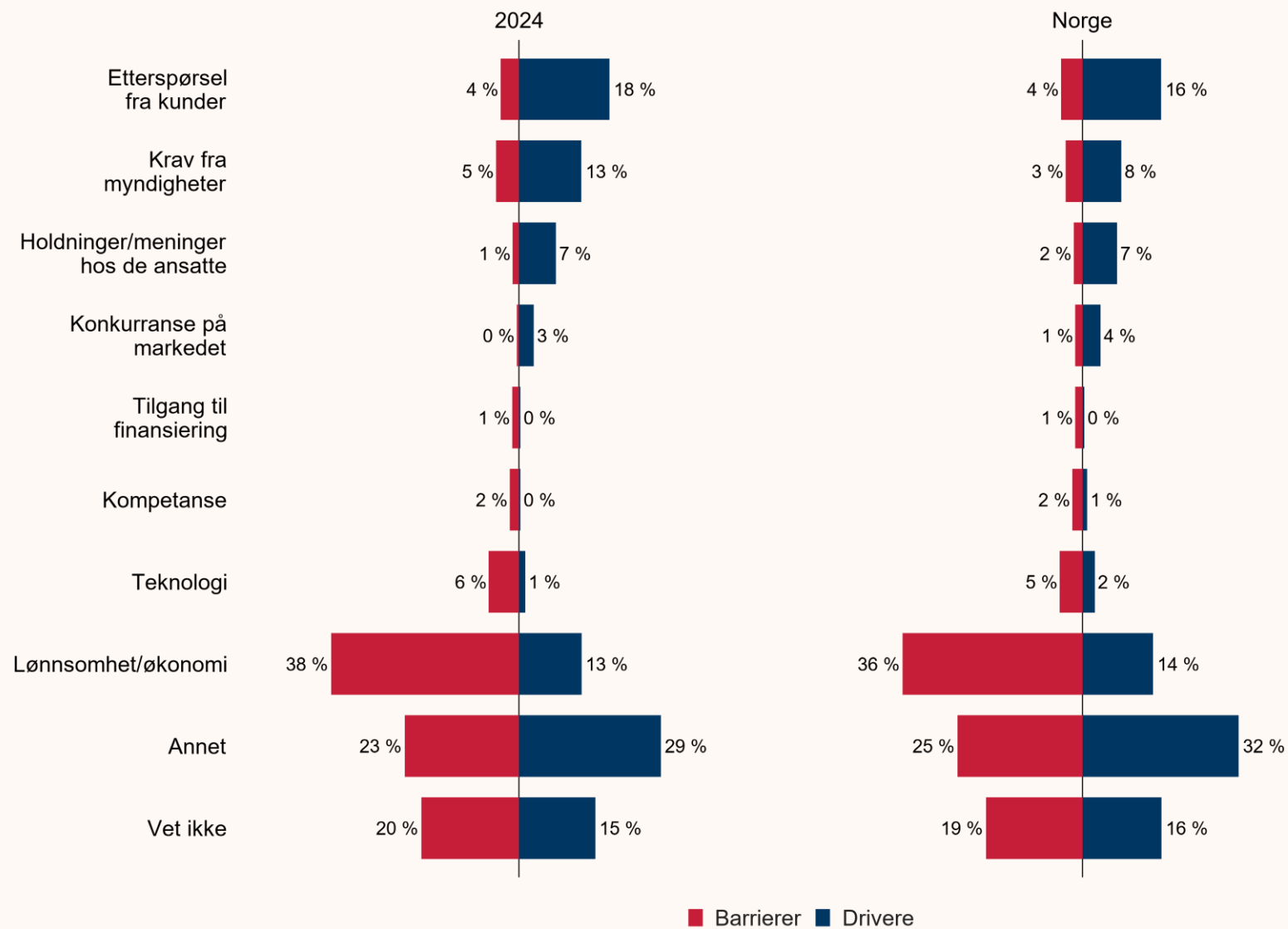
Kommunene opplever i liten grad at innbyggerne etterspør klimavennlige tjenester

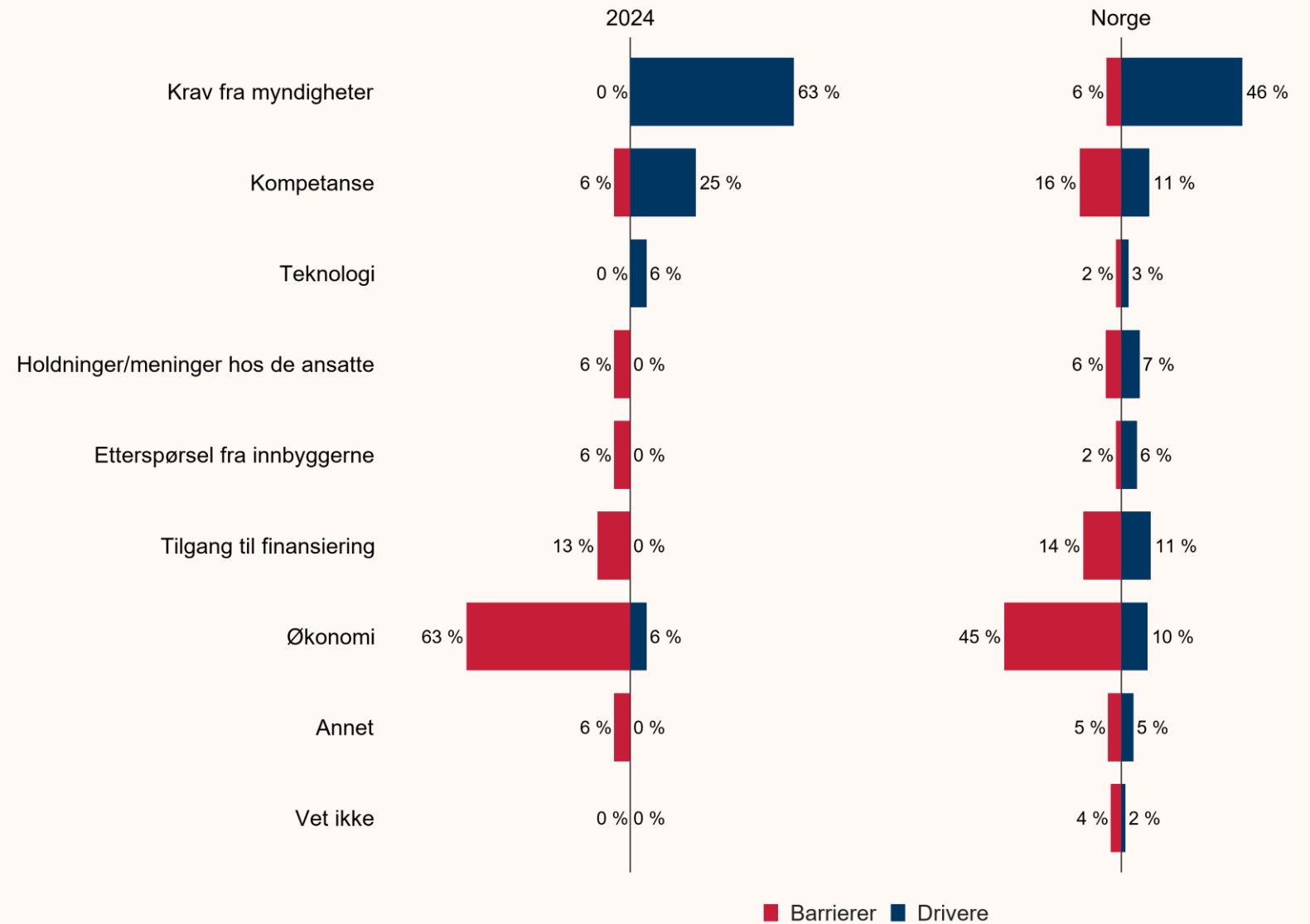
Barrierer for bærekraftige forbrukervalg: nesten halvparten har ikke råd til å velge bærekraftige varer og tjenester

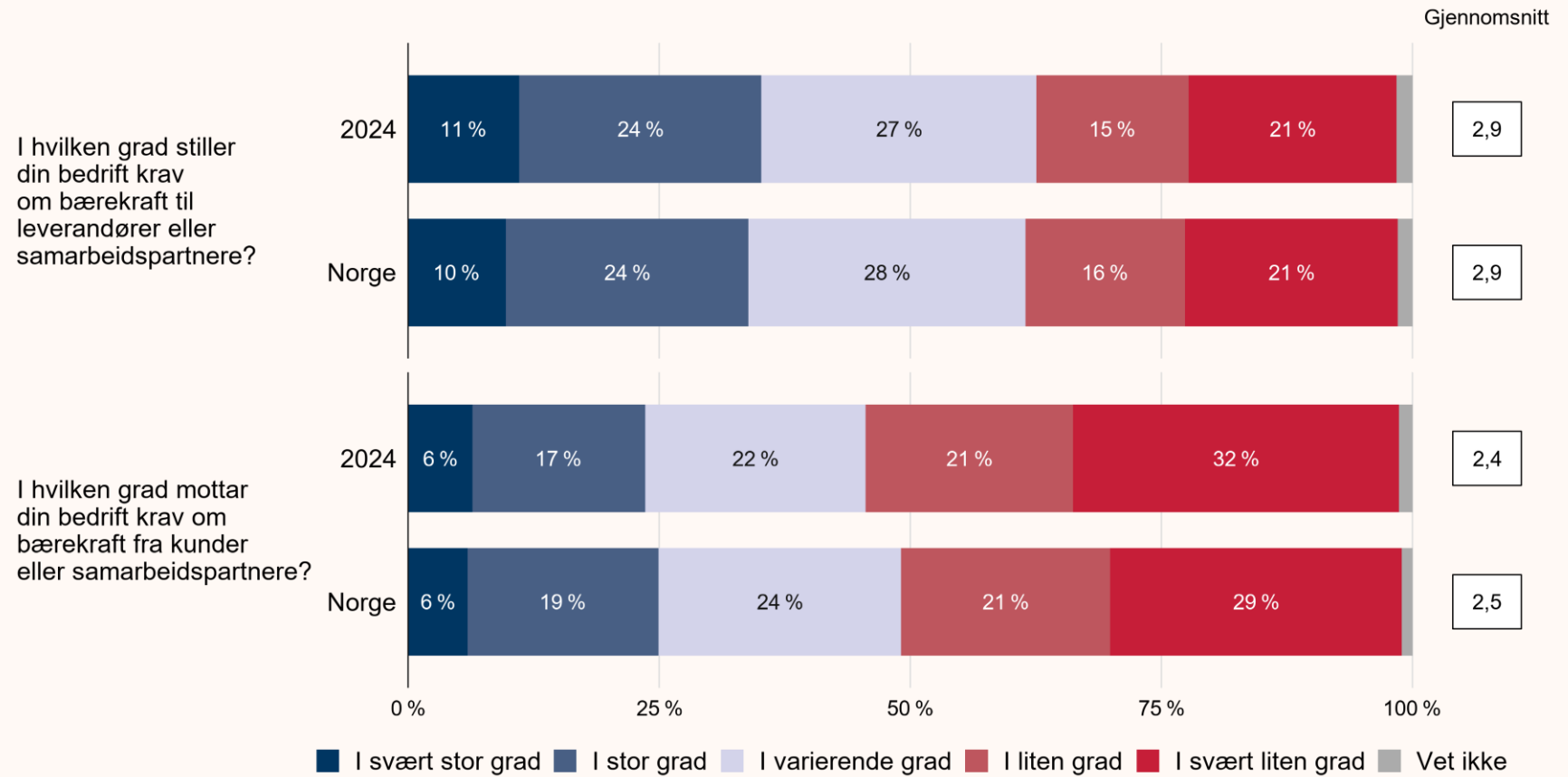
Etterspørsel fra kunder er den viktigste driveren for grønn omstilling i bedriftene

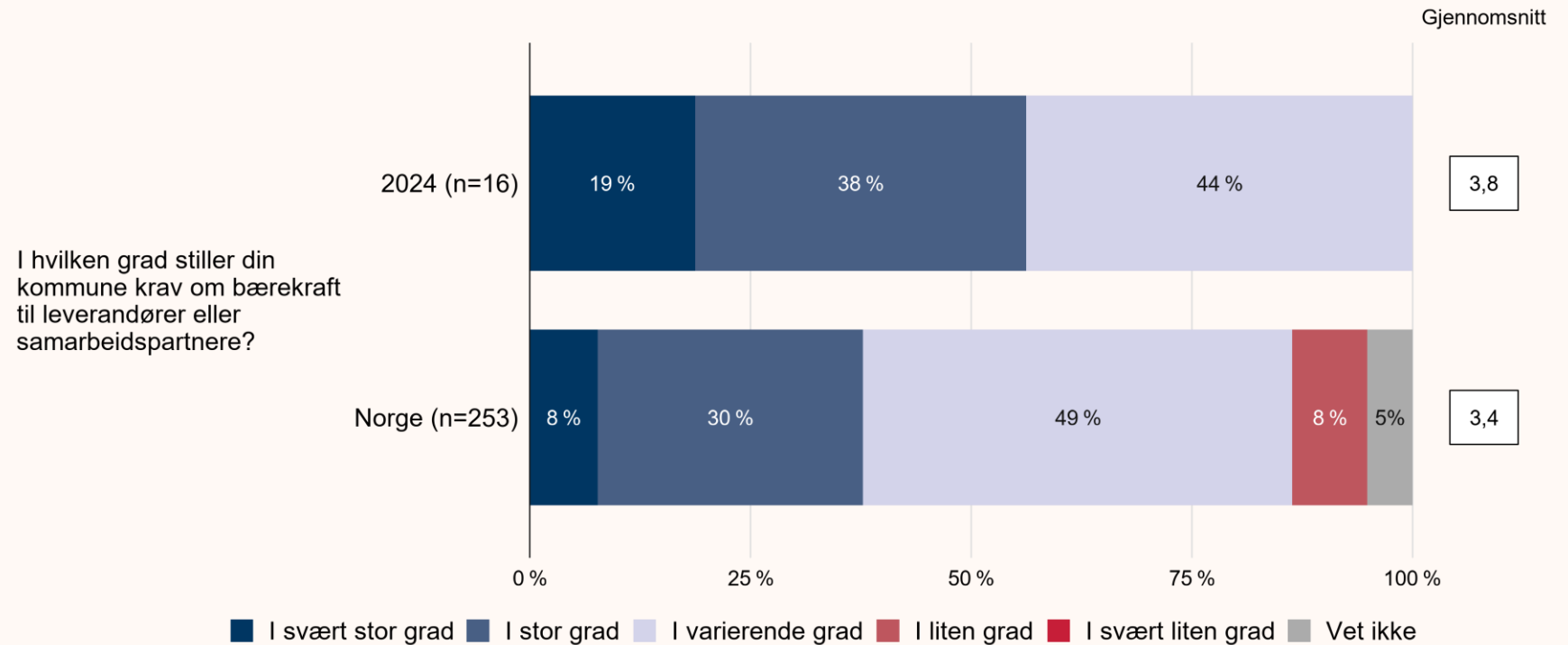
Krav fra myndigheter er den viktigste driveren for grønn omstilling i kommunene

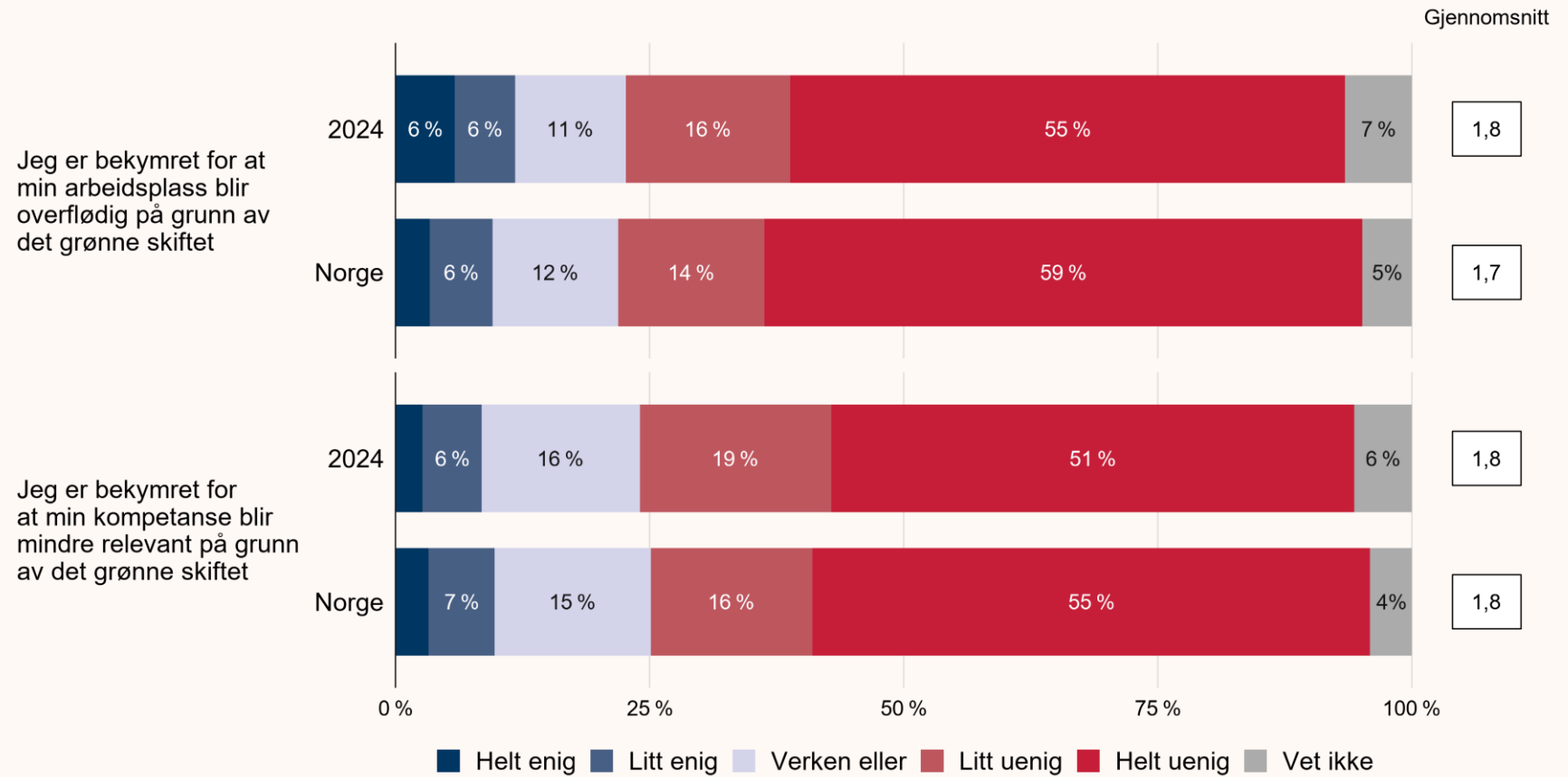
Vanligere at bedriftene stiller krav om bærekraft enn at de mottar krav om bærekraft

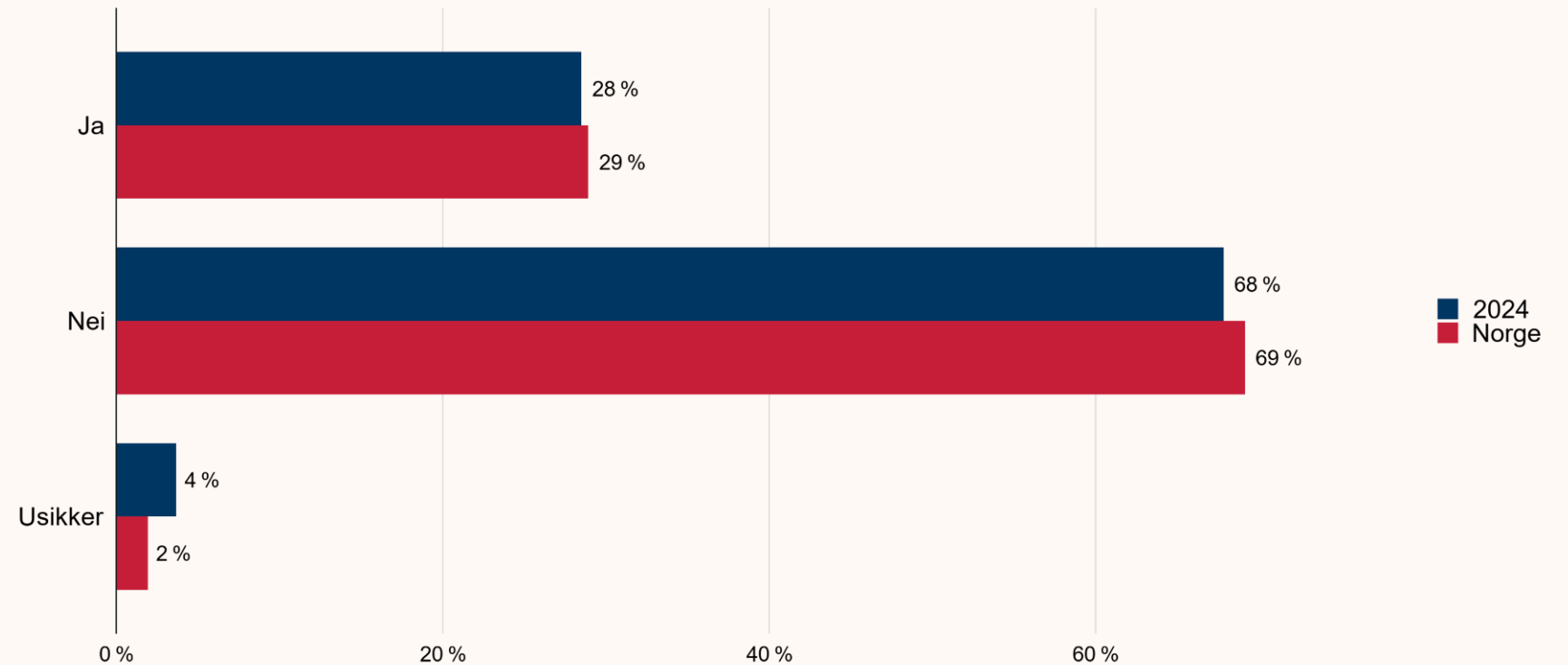
Over halvparten av kommunene stiller krav om bærekraft

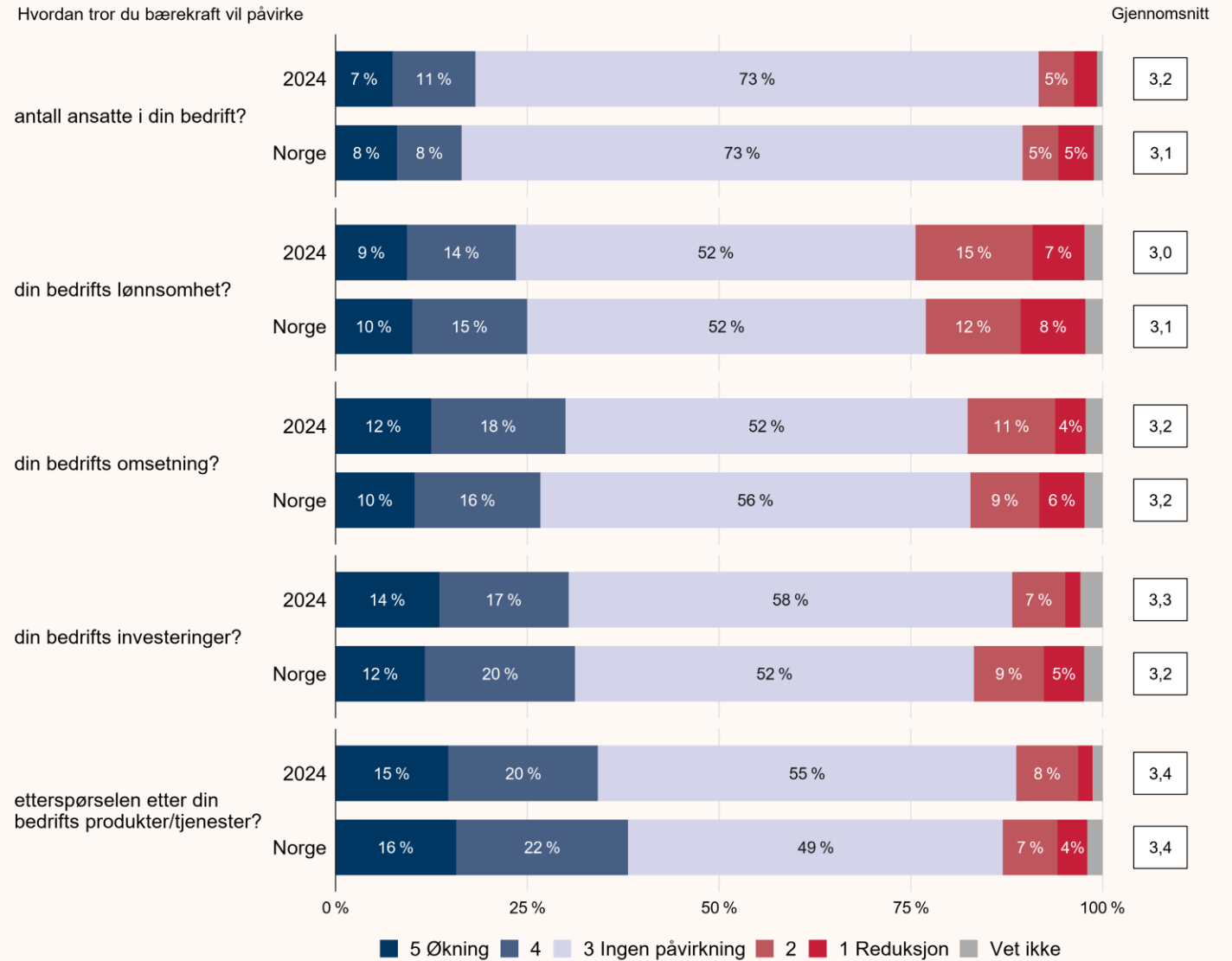
De fleste er ikke bekymret for egen arbeidsplass og kompetanse i det grønne skiftet

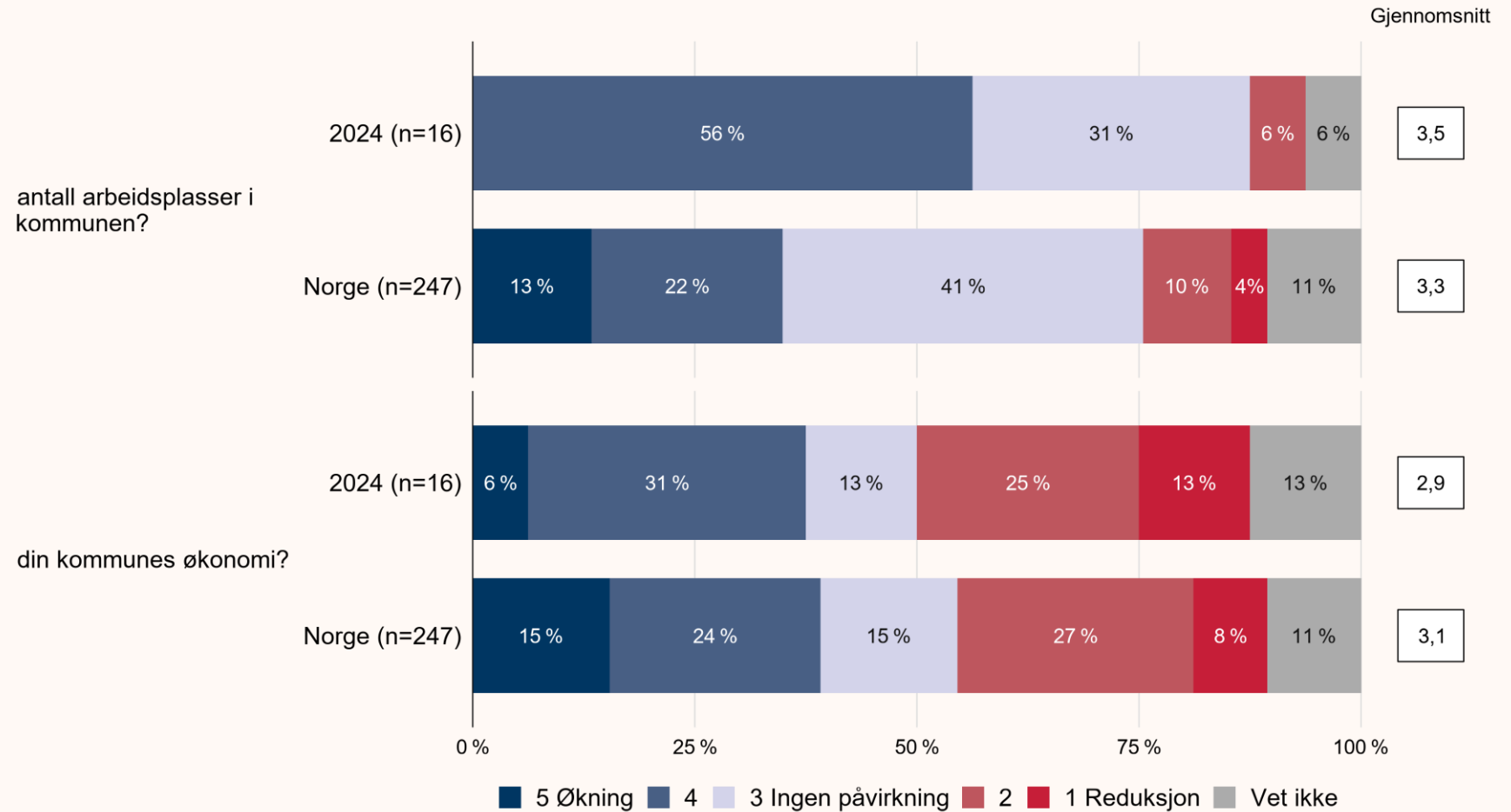
Nesten tre av ti bedrifter ser på bærekraft som en finansiell risiko

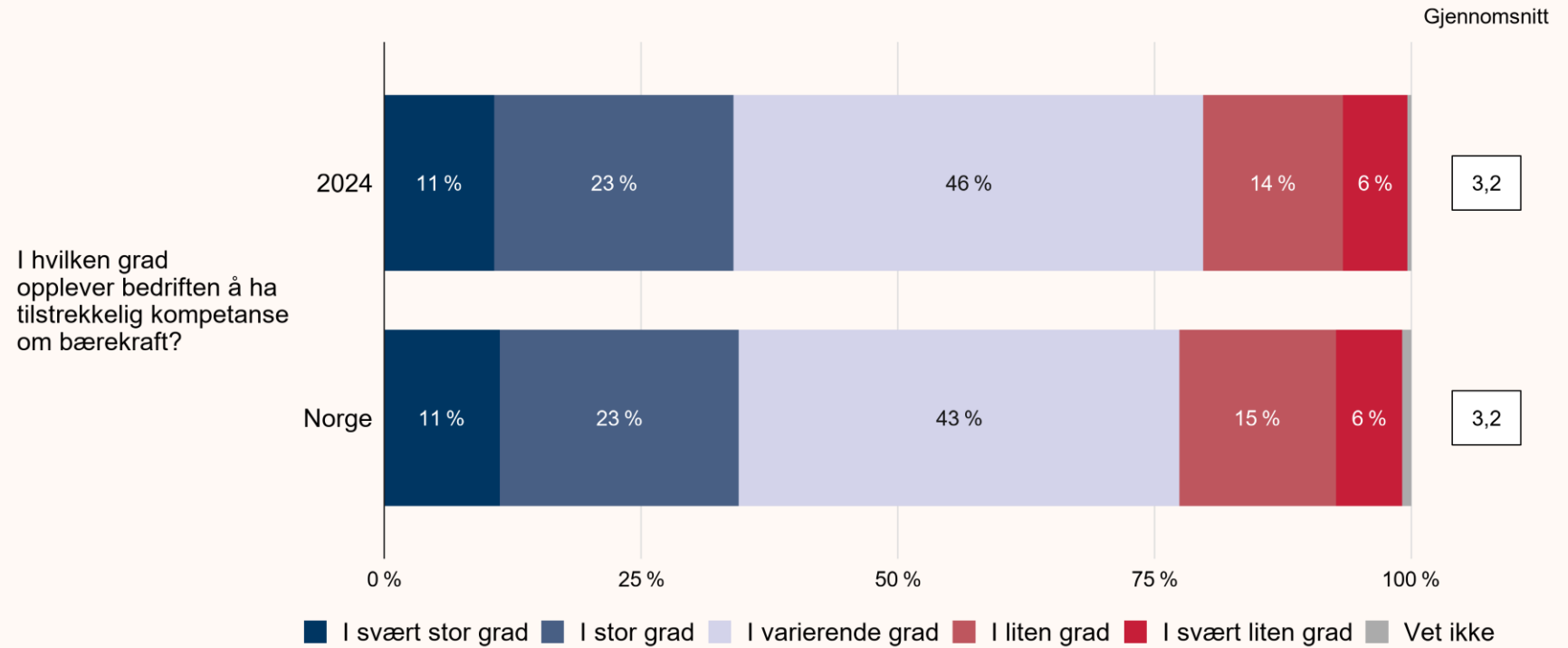
De fleste bedriftene tror ikke at bærekraft vil påvirke veksten de neste fem årene

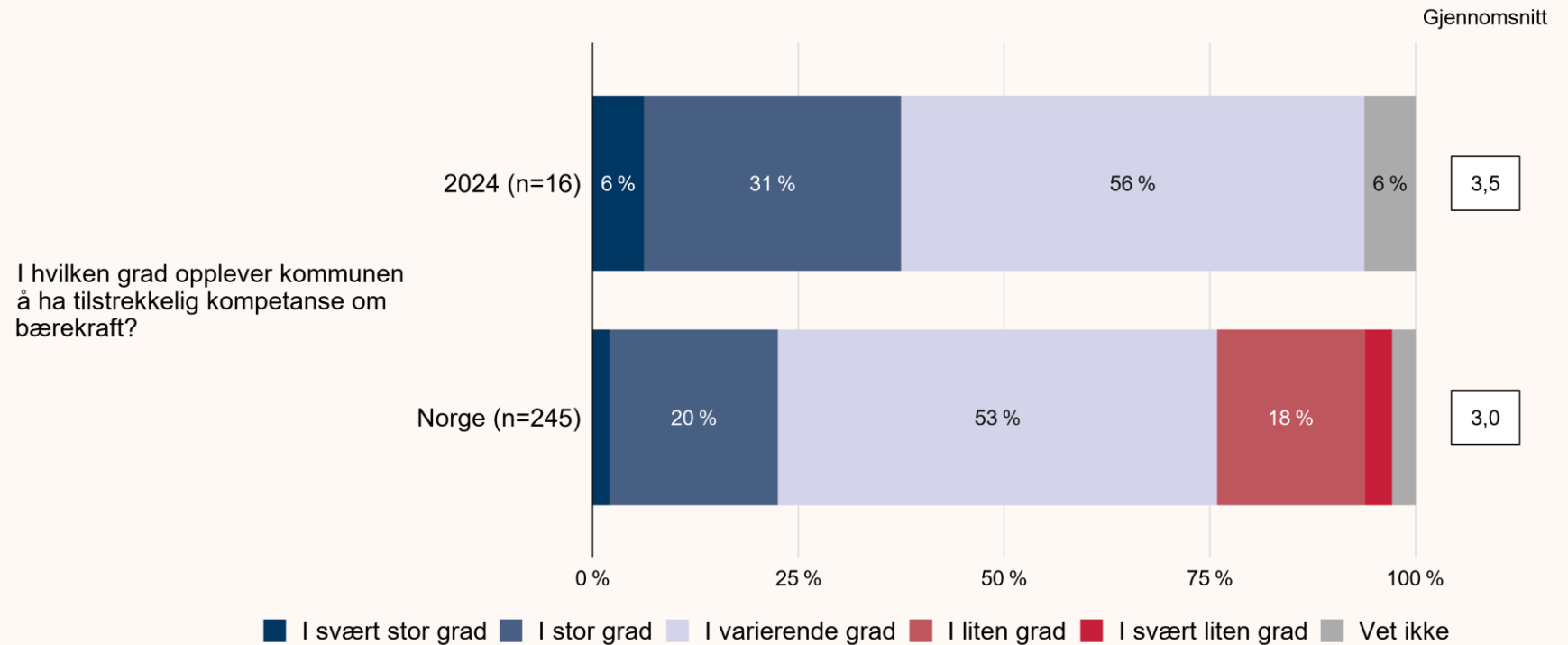
Over halvparten av kommuner tror at bærekraft vil føre til flere arbeidsplasser i kommunen

En av tre bedrifter opplever i stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse om bærekraft

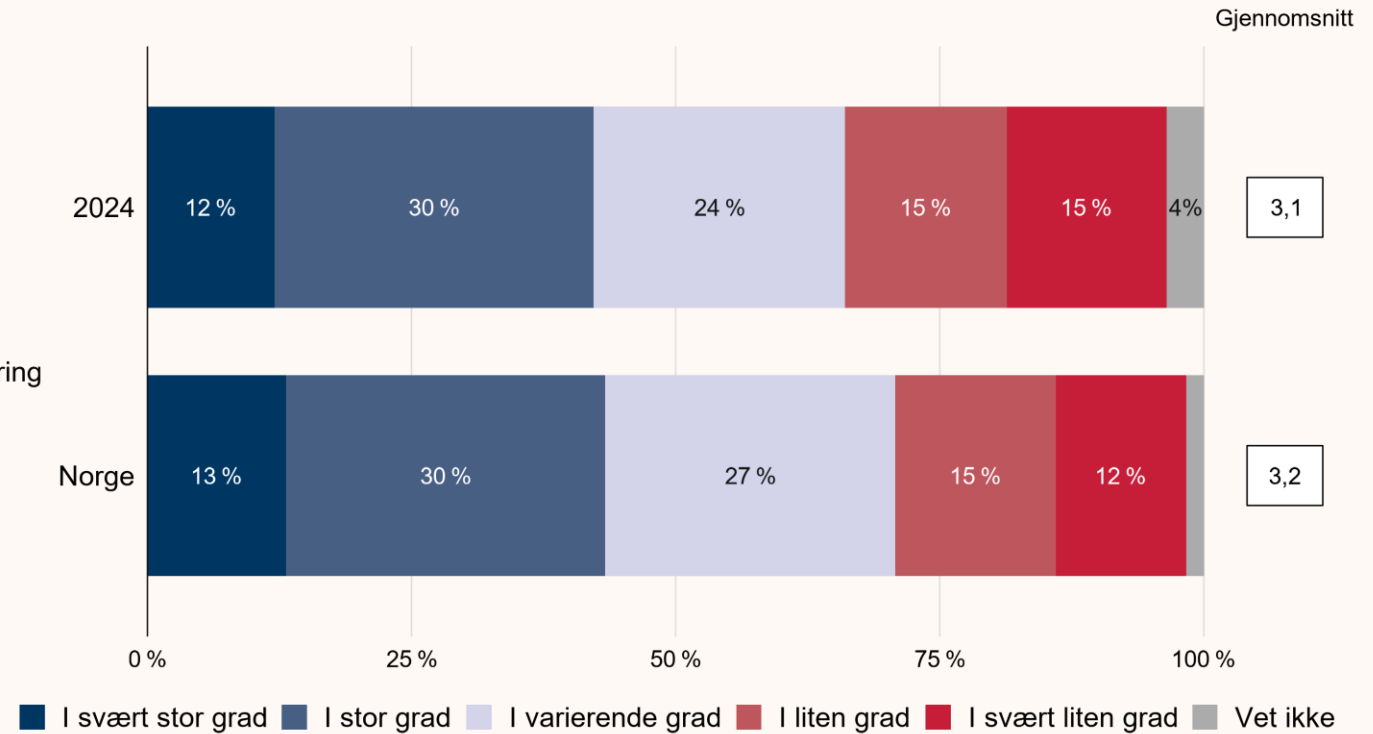

En av tre kommuner opplever i stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse om bærekraft

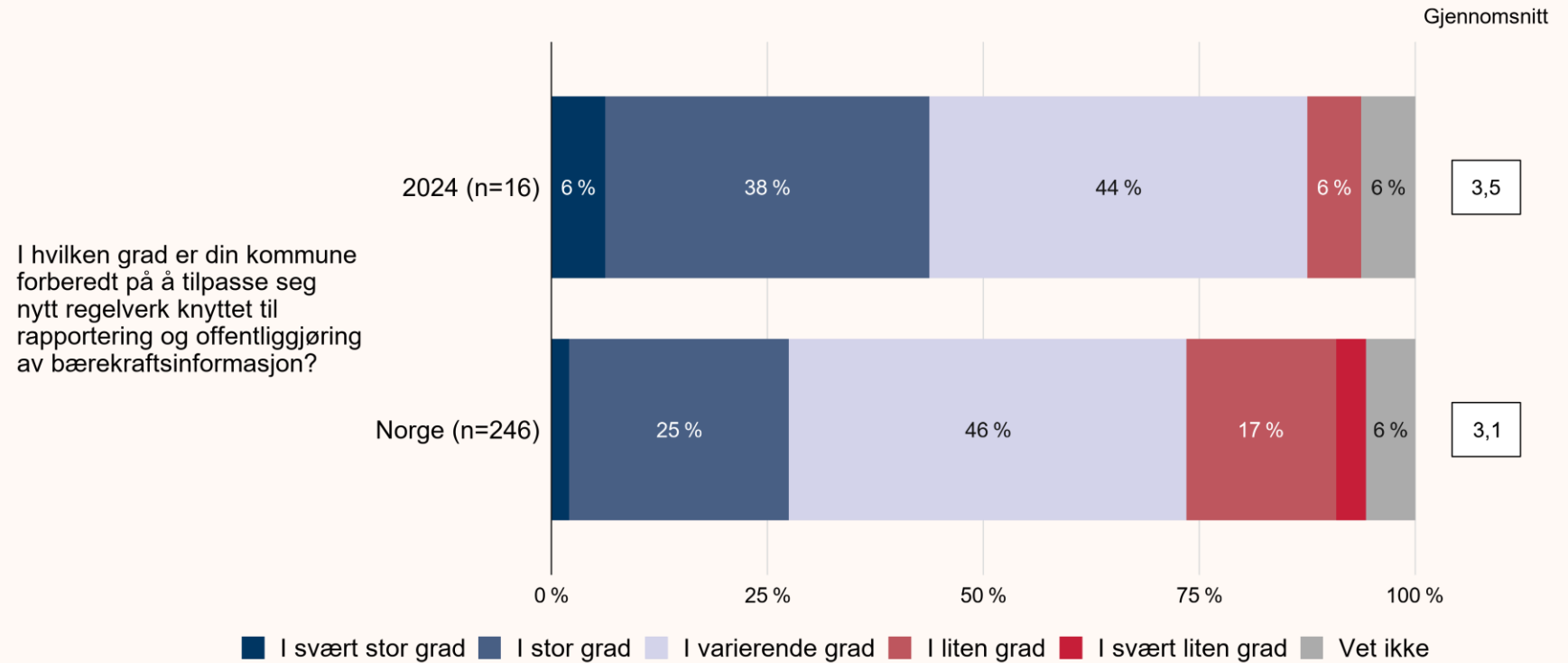

Bedriftene er i varierende grad forberedt på å tilpasse seg et nytt regelverk

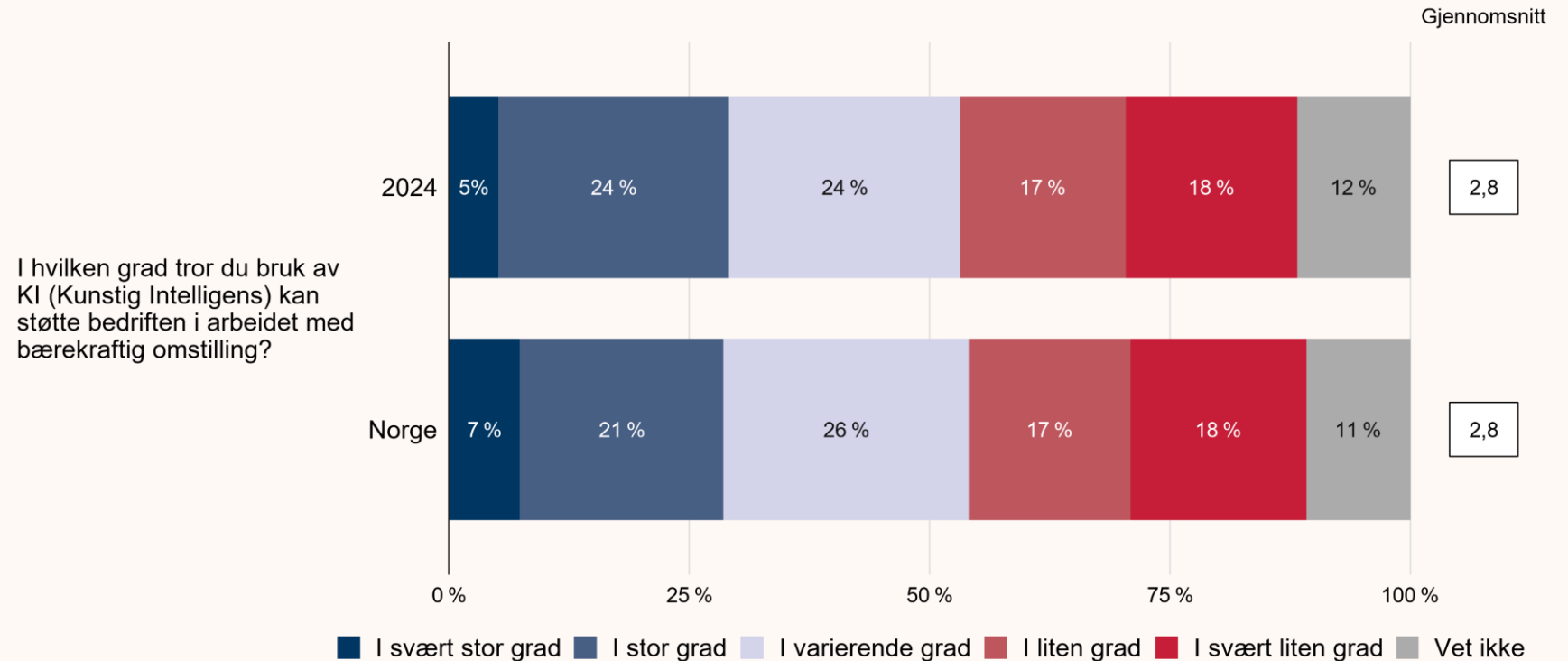
I hvilken grad er din bedrift forberedt på å tilpasse seg nytt regelverk knyttet til rapportering og offentliggjøring av bærekraftsinformasjon?

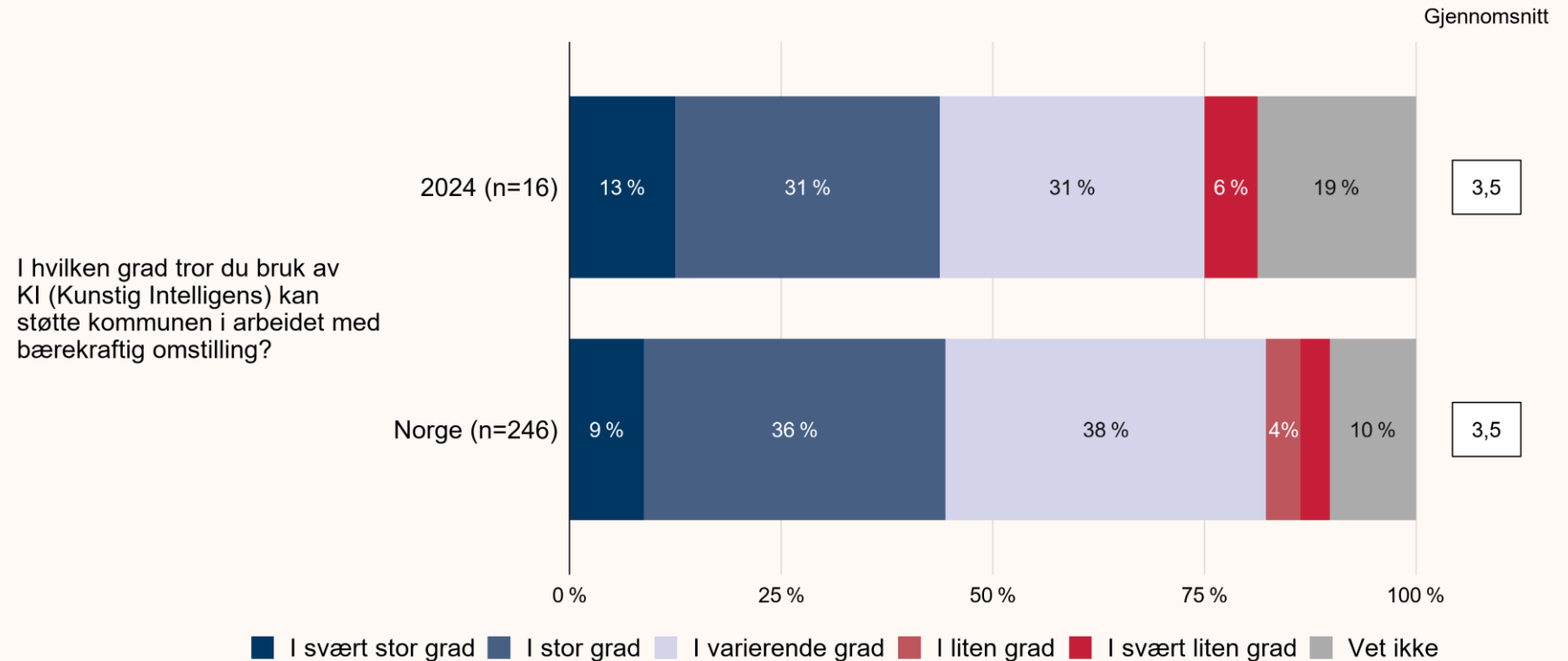
Kommunene er i varierende grad forberedt på å tilpasse seg et nytt regelverk

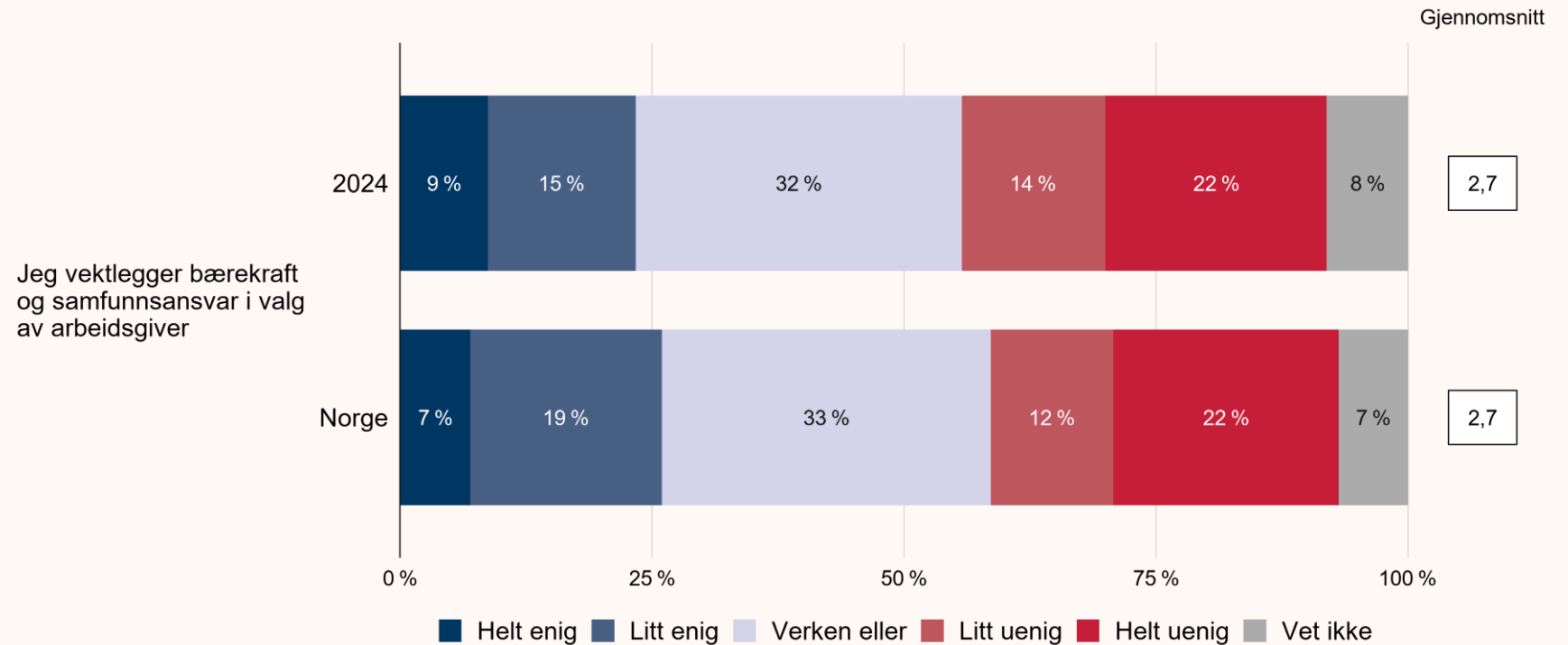
Nesten tre av ti bedrifter tror kunstig intelligens kan støtte bedriften i arbeidet med bærekraftig omstilling

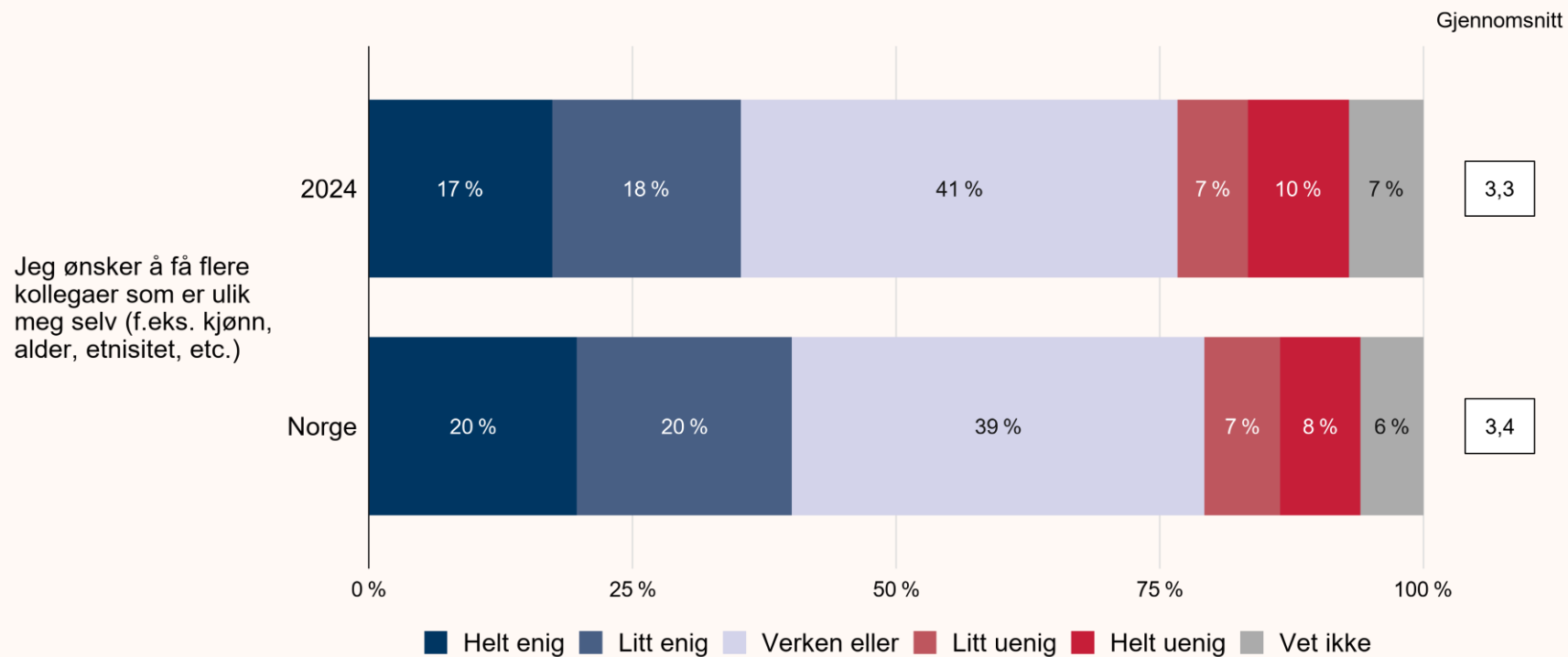
Over to av fem kommuner tror kunstig intelligens kan støtte kommunen i arbeidet med bærekraftig omstilling

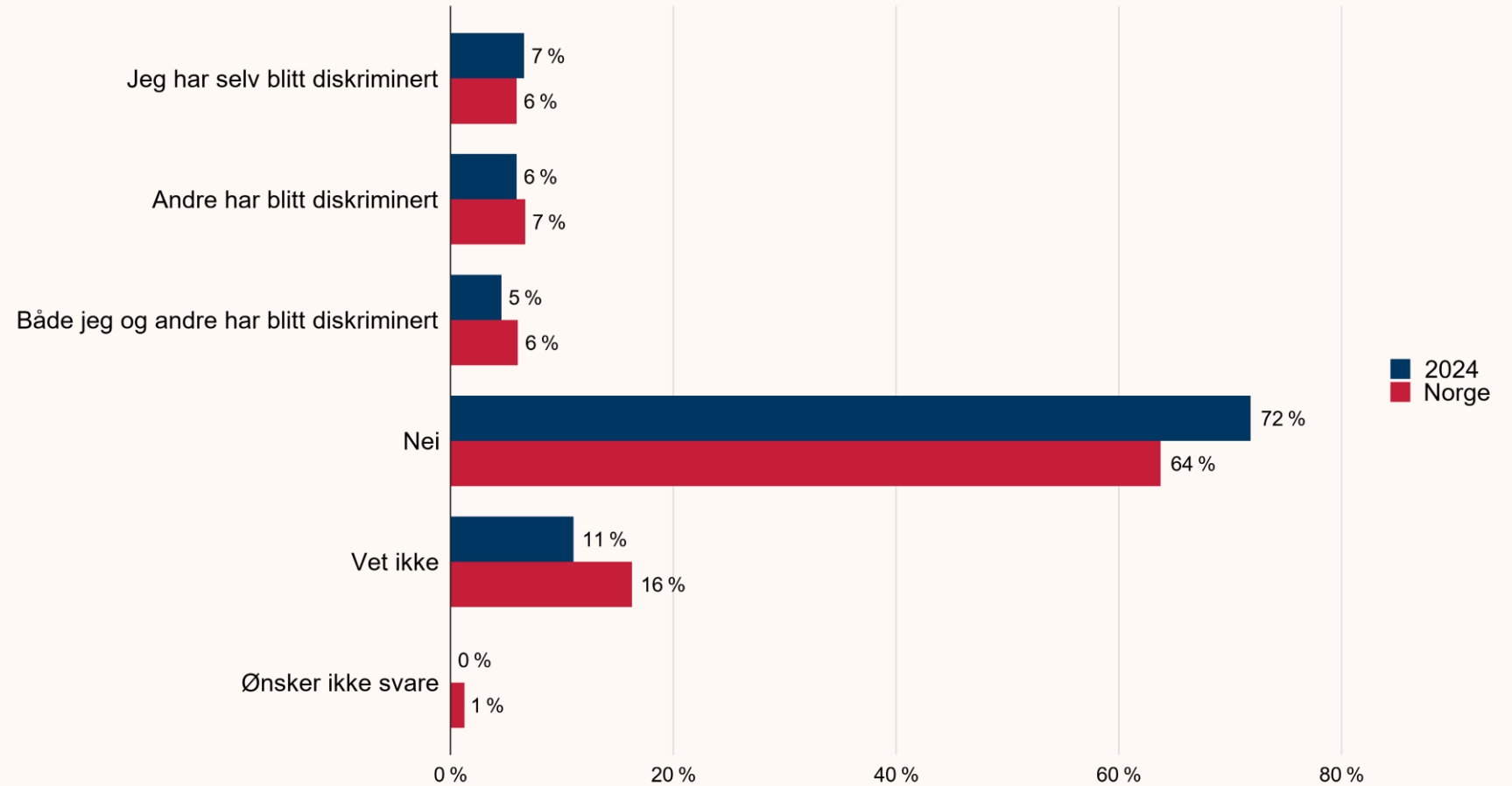
En av fem personer vektlegger bærekraft og samfunnsansvar ved valg av arbeidsgiver

Litt over en av tre ønsker flere kollegaer som er ulik dem selv

Litt under to av ti personer har opplevd eller observert diskriminering på arbeidsplassen eller studiestedet

Halvparten av bedriftene har konkrete mål for likestilling, inkludering og mangfold

